

Mendelova univerzita v Brně
Agronomická fakulta
Ústav regionální a podnikové ekonomiky

**Rozvoj horizontálních struktur ovládání v českém
vinařství - segment vín originální certifikace**

Diplomová práce

Vedoucí práce:
Ing. Ivo Zdráhal, Ph.D.

Vypracovala:
Bc. Jana Babáčková

Brno 2017

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem práci: Rozvoj horizontálních struktur ovládnání v českém vinařství - segment vín originální certifikace vypracovala samostatně a veškeré použité prameny a informace uvádím v seznamu použité literatury. Souhlasím, aby moje práce byla zveřejněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a v souladu s platnou Směrnicí o zveřejňování vysokoškolských závěrečných prací.

Jsem si vědoma, že se na moji práci vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., autorský zákon, a že Mendelova univerzita v Brně má právo na uzavření licenční smlouvy a užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona.

Dále se zavazuji, že před sepsáním licenční smlouvy o využití díla jinou osobou (subjektem) si vyžádám písemné stanovisko univerzity, že předmětná licenční smlouva není v rozporu s oprávněnými zájmy univerzity, a zavazuji se uhradit případný příspěvek na úhradu nákladů spojených se vznikem díla, a to až do jejich skutečné výše.

V Brně dne:

.....

podpis

PODĚKOVÁNÍ

Ráda bych poděkovala vedoucímu diplomové práce, Ing. Ivu Zdráhalovi Ph.D., za odborné vedení, cenné podněty, připomínky a rady k psaní mé závěrečné práce.

Děkuji spolku VOC MIKULOV za spolupráci, pomoc a poskytnutí informací nezbytných pro zpracování diplomové práce.

ABSTRAKT

BABÁČKOVÁ, Jana: *Rozvoj horizontálních struktur ovládní v českém vinařství - segment vín originální certifikace*. Diplomová práce. Brno 2017

Diplomová práce se zabývá analýzou horizontálních struktur ovládní modelu výroby Vína originální certifikace (VOC) v České republice. Teoretická část práce je věnována integraci a charakteristikám hybridních forem podniků, klastrům a jejich využití v prostředí vinařství. Dále je analyzován současný vývoj vinohradnictví a vinařství v České republice a jejich vliv na rozvoj forem sítí. V následné části je představen systém apelačního značení vín, jeho fungování v zahraničí a v České republice. Jsou charakterizována sdružení VOC v České republice. Jedno z těchto sdružení je podrobně analyzováno. Na základě rozboru je identifikována forma uplatněné struktury ovládní.

Klíčová slova: agrobiznis, zemědělství, vinařství, hybridní forma organizace, vinařský podnik, víno, terroir, apelační systém, vína originální certifikace, VOC

ABSTRACT

BABÁČKOVÁ, Jana: *Development of horizontal governance structures in the Czech viticulture - VOC*. Diploma thesis. Brno 2017

This diploma thesis deals with analysis of horizontal governance structures in the model of VOC wines in the Czech Republic. Theoretical part deals with characteristics of hybrid forms of integration, cluster and their use in viticulture. Subsequently, development of viticulture in the Czech Republic is analysed as well as its impact on the alternative food networks.

Practical part of the thesis presents appellation system abroad and in the Czech Republic. Further, all of the VOC networks are described and one of them is characterized and analysed in detail. According to this analysis the current status of this certification model.

Key words: agribusiness, agriculture, viticulture, hybrid form of organization, winery, wine, terroir, wine appellation, VOC

OBSAH

1	ÚVOD	7
2	CÍL A METODIKA PRÁCE	8
3	PODNIKATELSKÉ PROSTŘEDÍ ZEMĚDĚLSKÝCH PODNIKŮ	10
3.1	Charakteristika ekonomického prostředí v rámci agrobiznysu	10
3.1.1	Podstatné změny podnikatelského prostředí	12
3.2	Rozvoj forem integrace v komoditních vertikálách agrobiznysu	12
3.2.1	Strategické aliance	13
3.2.2	Klaster jako specifická forma integrace v regionálním měřítku	13
3.2.3	Fungování klasteru	16
3.2.4	Potenciální přínosy založení klasteru	17
3.2.5	Rozvoj klasterů ve vinařském prostředí	18
4	SOUČASNÝ VÝVOJ VINOHRADNICTVÍ A VINAŘSTVÍ V ČR	20
4.1	Vinařské oblasti a plochy vinic v ČR	21
4.2	Struktura a počet vinohradníků a vinařů v ČR	22
4.3	Produkce vína v ČR	23
4.4	Vymezení navazujících fází komoditní vertikály vína	23
4.5	Spotřeba vína v ČR	26
4.6	Zahraniční obchod České republiky s vínem	27
4.6.1	Dovoz vína do ČR	27
4.6.2	Vývoz vína z ČR	29
4.7	Vývoj cenového prostředí v komoditní vertikále vína	30
4.8	Shrnutí	32
5	ROZVOJ SEGMENTU VÍN ORIGINÁLNÍ CERTIFIKACE V ČR	33
5.1	Představení apelačního systému	33
5.1.1	Terroir	33
5.1.2	Apelační systém v zahraničí	34

5.1.3	Vína originální certifikace (VOC) v České republice.....	36
5.1.4	Legislativní vymezení vín originální certifikace.....	39
5.1.5	Porovnání apelačního systému DOC s VOC.....	41
5.2	Sdružení VOC v České republice.....	42
5.2.1	VOC Znojmo.....	43
5.2.2	VOC Pálava.....	44
5.2.3	VOC Mikulov.....	46
5.2.4	VOC Modré hory.....	48
5.2.5	VOC Blatnice.....	49
5.2.6	VOC Valtice.....	50
5.2.7	VOC Mělník.....	52
5.2.8	Shrnutí poznatků o existujících sdruženích VOC v ČR.....	53
5.3	Příklad fungování konkrétního VOC.....	55
5.3.1	Základní charakteristika VOC Mikulov.....	55
5.3.2	Členové VOC MIKULOV.....	59
5.3.3	Charakter zapojených firem.....	67
5.3.4	Cenová prémie u vín VOC.....	68
5.3.5	Charakterizace uplatňované struktury ovládnání/řízení VOC Mikulov.....	69
6	ZÁVĚR.....	73
7	POUŽITÁ LITERATURA.....	77
8	SEZNAM OBRÁZKŮ A TABULEK.....	83
9	SEZNAM ZKRATEK.....	85
10	PŘÍLOHY.....	Error! Bookmark not defined.

1 ÚVOD

Vinohradnictví a vinařství má v našich zemích dlouhou historii, a i v současné době se významně rozvíjí. Vývoj zemědělství a agrárního sektoru je ovlivňován procesy globalizace. Vína z České republiky jsou exportována do celého světa. Díky jedinečnosti podmínek a vysoké kvalitě vín získávají česká vinařství a vína věhlas.

V současnosti úspěch nezaručuje pouze kvalitního vína, ale jedná se o komplex činností od prací ve vinicích přes výrobu vína až po marketingové a obchodní schopnosti. Důležitá je orientace na zákazníky, znalost jejich požadavků, strategie pro udržení zákazníků, jedinečnost a výjimečnost vína a image vinařství, vývoj nabídky, rozvoj odbytové sítě. To vše jsou faktory ovlivňující úspěšnost v tomto odvětví.

Vinohradnictví a vinařství pomáhá krajinně utvářet specifický ráz krajiny a zároveň je s tímto odvětvím spjata lokální kultura. Tyto lokální charakteristiky lze i úspěšně využívat pro posílení pozice vinařského podniku. (Lintner, 2014).

Zároveň se změnili i spotřebitelé. Nyní jsou aktivnější a orientují se v široké nabídce vín z celého světa i v domácích vínech a pečlivě si vybírají. Hledají vinařství s vlastními hodnotami (Gosh, 2005).

Možností pro využití potenciálu organizace je horizontální nebo vertikální integrace podniků. V rámci společných aktivit podniky mohou zvýšit svou konkurenceschopnost a zlepšit vyjednávací pozici (Zdráhal, Bečvářová 2013).

Jednou z těchto možností integrace je systém zvaný Vína originální certifikace. Jedná se o tradiční způsob klasifikace, který vychází z historické tradice značení vín dle místa. Od roku 2004 je opět možné užívat tuto certifikaci značení vín. Byla nutná změna legislativy a vytvoření zcela nového způsobu hodnocení. Tento systém umožňuje zlepšení komunikace vinaře se zákazníkem a zároveň jde o prostředek zajištění spolupráce a rozvoje sdružených vinařství.

Klasifikace je založena na základě místa původu a kvalitě vína. Jedná se o princip jedinečnosti místa pěstování hroznů. Podmínky pěstování révy, místo, šetrnost hospodaření, typická odrůda a další faktory společně tvoří tzv. terroir, který vínu dává jeho originalitu a jedinečnost v celosvětovém měřítku.

V posledních letech v České republice došlo k integraci řady vinařských podniků v rámci budování značek Vína originální certifikace. V návaznosti na to, tato diplomová práce míří k prohloubení poznání o tom, jak se tyto formy v ČR rozvinuly a jakou mají aktuální podobu.

2 CÍL A METODIKA PRÁCE

Cílem diplomové práce je *vyhodnotit předpoklady, přínosy a rizika rozvoje horizontálních struktur ovládaní v prostředí českého vinařství na příkladu sdružení výrobců kolem značek Vín originální certifikace.*

Tento celkový cíl práce byl dekomponován do následujících podcílů:

- charakterizovat znaky současného modelu zemědělství obecně a v návaznosti na to i projevy a vyplývající změny podmínek podnikatelského prostředí podniků zapojených v komoditní vertikále vína především v souvislosti s rozvojem forem integrace aktérů v této komoditní vertikále,
- analyzovat dynamiku vývoje v komoditní vertikále vína v České republice a identifikovat podstatné změny z hlediska výroby, spotřeby, zahraničního obchodu a cenového vývoje,
- charakterizovat chápání konceptu vín originální certifikace obecně a na konkrétních příkladech ze zahraničí (Španělsko, Francie a Itálie) a následně institucionální (legislativní) vymezení tohoto konceptu v České republice
- identifikovat existující sdružení VOC v České republice a charakterizovat jejich podobu na základě zvoleného souboru znaků
- analyzovat aktuální podobu a fungování konkrétního zvoleného sdružení VOC
- shrnout poznatky a formulovat celkové závěry práce.

Metodika práce

První krok, který vedl k vypracování diplomové práce, bylo stanovení hlavního cíle a definování jednotlivých dílčích podcílů.

V druhé fázi proběhlo popsání ekonomického prostředí agrobiznysu a byly vymezeny změny v současném podnikatelském prostředí zemědělských podniků.

V třetí fázi byla provedena rešerše české a zahraniční literatury, která se zabývá tématem hybridních forem organizací a apelačním systémem a Vín originální certifikace. Tato analýza poskytla základní informace nezbytné pro porozumění aktuálnímu stavu a vývoji VOC v České republice. Byly vymezeny pojmy hybridní forma organizace a klastr, jejich podoby a fungování. Teoreticko-metodologicky tato fáze vychází z institucionální ekonomie a teorie organizace.

V dalším kroku proběhla analýza odvětví vinohradnictví a vinařství v České republice. Ta vychází ze statistických dat dostupných v databázi Českého statistického úřadu a Situačních a výhledových zpráv Ministerstva zemědělství. Informace jsou prezentovány v časových řadách dle statistických údajů od roku 2005 do roku 2015.

V další části se výzkum zabýval představením apelačního systému v zahraničí a jeho relativně nové verze fungující v České republice. Část věnující se zahraničnímu systému vycházela ze zahraniční literatury a zahraničního pobytu ve Španělsku na jeho základě vznikla komparace apelačních systémů České republiky a Španělska. Popis české formy certifikace byl proveden na základě odborných článků.

V další fázi byl věnován prostor detailnějšímu popisu aktuální situace fungování VOC v České republice a byla popsána všechna sdružení. Základem byly informace Vinařského fondu, webových stránek jednotlivých spolků a odborných článků.

Následovala analýza vybraného spolku fungujícího v rámci VOC. Tato vycházela z dostupných dokumentů a zejména z rozhovorů se členy spolku VOC MIKULOV. V rámci rozhovorů se zástupci vinařství a vinařskými odborníky byly zjištěny informace týkající se jejich zkušeností a poznatků o systému VOC. Na základě těchto informací byl vypracován popis členů spolku a popsáno fungování konkrétní formy organizace, což umožnilo hlubší pochopení struktury a souvislostí. Předmětem výzkumu byl charakter zapojených vinařství a uplatňované struktury ovládní. Pro podrobnější charakterizaci struktury ovládní byla vybrána konkrétní vinařská firma zapojená do VOC. Zástupci vinařství Sonberk poskytli v rámci rozhovorů informace o jejich účasti a zkušenostech s certifikačním systémem.

Z poznatků jednotlivých kapitol byly následně v závěrečné fázi vyhodnoceny informace a data a formulovány finální závěry diplomové práce.

3 PODNIKATELSKÉ PROSTŘEDÍ ZEMĚDĚLSKÝCH PODNIKŮ

Historicky je zemědělství spojováno zejména se zabezpečením produkce potravin. Úloha zemědělství se ale v průběhu času mění k více multifunkčnímu pojetí. Jeho mimoprodukční funkce získává na významu. Jde o sociální a ekonomický rozvoj venkova, rozvoj krajiny a ochrana životního prostředí. Důraz je kladen na roli trvale udržitelného rozvoje, ale produkční funkce zemědělství zůstává nenahraditelná (Bečvářová, 2005a).

Zemědělství a zemědělská výroba mají svá specifika. Ta jsou dána především bezprostředním spojením s přírodou a determinována biologickým reprodukčním cyklem (Bečvářová, 2005b).

Postupem času dochází i v zemědělství ke změnám v nárocích na produkci potravin a komoditní výstupy. Jen minimum produktů putuje přímo od výrobce ke spotřebiteli. Nároky spotřebitelů na sortiment, kvalitu a struktura spotřeby se zásadně mění. Spotřebitelé zvyšují nároky na původ zemědělských surovin, technologie výroby, zpracování, až po konečný výrobek (Bečvářová, 2005a).

V posledních dekádách došlo v zemědělství k výrazným změnám. Stalo se součástí agrobiznisu – segmentu národního a světového hospodářství (Bečvářová, 2005b).

Základy agrobiznisu byly definovány v padesátých letech dvacátého století americkými ekonomy Ray A. Goldbergem a John H. Davisem. Jejich práce a publikace zkoumají agrární politiku, systémové studium industrializační fáze rozvoje zemědělství a jsou východiskem pro otázky týkající se rozvoje zemědělství (Bečvářová, 2005a).

Davis a Goldberg (1957, citováno z Bečvářová, 2005a) definovali agrobiznis jako „...souhrn všech činností týkajících se zpracování a distribuce produktů vyrobených na farmě, to znamená výrobní činnosti na farmě, a dále skladování, zpracování, dopravu a prodej zemědělských komodit a produktů z nich vyrobených ...“.

3.1 Charakteristika ekonomického prostředí v rámci agrobiznisu

Řada odvětví současné ekonomiky prošla rozsáhlými změnami od industrializace výroby, inovací, technologickým pokrokem, rozvojem využívání nových informačních a marketingových technologií až po zcela nové distribuční systémy.

Tyto procesy jsou typické právě pro oblast agrobiznisu v závěru 20. století. Agrobiznis se stal součástí ekonomiky, která se podílí na produkci potravin (Bečvářová, 2003).

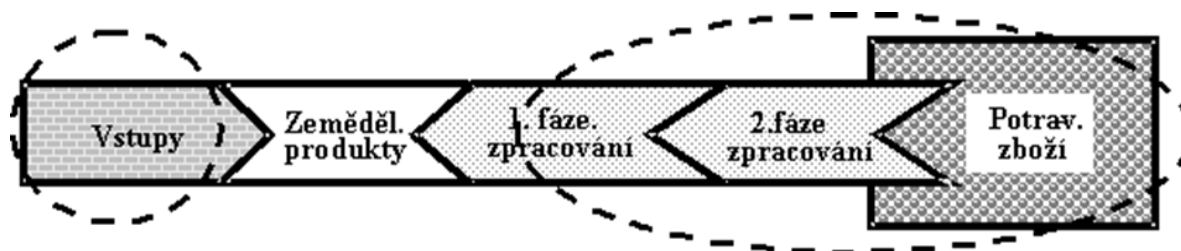
Změnami prošly všechny články struktury agrobiznisu. Od výzkumu, vývoje a vstupů do zemědělství, přes samotnou zemědělskou výrobu, zpracování produktu až k distribuci a prodeji potravin zákazníkovi. Pro zemědělství změny znamenaly nutnost přizpůsobit se novému

prostředí, najít nové možnosti propojení jednotlivých článků komoditních vertikál a hledat zaměření výroby s ohledem na odbyt (Bečvářová, 2008).

V tomto prostředí je zemědělec vystaven konkurenčním tlakům rozšiřujícího se světového trhu s potravinami. Rozhodujícím vztahem, který ovlivňuje množství, kvalitu, rozmístění produktů i cenově nákladové podmínky, se stává poptávka. Ta je v rozdílných tržních strukturách rozdílně přenášena a interpretována v agrárních trzích až k výrobcům. Klíčovým faktorem se stávají články zpracování a distribuce, ty nyní výrazněji ovlivňují konkurenční prostředí potravinářských a zemědělských podniků (Bečvářová, 2005a).

Všechny změny v potravinovém hospodářství jsou podmíněny zvláštní povahou zemědělských produktů a výrobních procesů s řadou různorodých aktérů, dynamickým vývojem a dalšími procesy. Tyto vedou k formování intra a inter kvantitativních a kvalitativních vazeb zemědělských podniků. Tím i ke snížení možností, jak reorganizovat vnitřní zdroje a účinně reagovat a konkurovat nově se formujícím trhům agrobiznisu.

Dochází ke změně pohledu na celý systém výroby potravin, kdy od nabídkově orientovaného modelu se systém přeorientoval na orientovaný poptávkou (Zdráhal, Bečvářová, 2013).

Obrázek 1: Poptávkově orientovaný komoditní řetězec

Zdroj 1: Bečvářová, 2005

Klíčová změna v dominanci poptávky, upravila kritéria výhod zemědělských výrobců. Vliv kvality půdy již není hlavním faktorem ovlivňujícím schopnost konkurence podniku. Kromě vlivu produktivity výrobního faktoru je to nyní zejména význam schopností firmy a managementu, schopnost reagovat na podněty tržního prostředí při komoditní i územní diferenciaci. To vyžaduje pružnější přístup zemědělců k přijímání informací a jejich využití pro vyhodnocení situace na trhu, uchopení poptávky a reakce na ni nabídkou v krátkém časovém horizontu, ale i dlouhodobou strategií, strukturou výroby a ostatními aktivitami podniku. Tyto faktory mění nároky na chování a velikost zemědělského podniku (Bečvářová, 2005b).

3.1.1 Podstatné změny podnikatelského prostředí

Aktuálně je možné rozpoznat minimálně tři změny, které jsou vyvolány tímto vývojem a zasahují do podnikatelského prostředí zemědělských podniků:

- růst vlivu tržní struktury agrobiznysu na formování zemědělských trhů,
- růst kontroly finalizujícími články a rozvoj mimotržní koordinace akcí v potravinových komoditních řetězcích,
- dopad státní hospodářské politiky na lokální ekonomické prostředí zemědělství a na tvorbu podmínek výroby a konkurenceschopnosti výrobců.

Tyto změny ovlivňují optimální velikost zemědělského podniku. Kromě mezipodnikového porovnání v rámci horizontální úrovně je nutné i srovnání v rámci zemědělství jako odvětví (Zdráhal, Bečvářová, 2013).

3.2 Rozvoj forem integrace v komoditních vertikálách agrobiznysu

Dynamické změny a rychlý vývoj trhu s sebou přináší rozvoj hybridních a alternativních forem potravinářských sítí (Bečvářová, 2005b). Tyto formy budou popsány v následujících podkapitolách.

Průběh změn v agrobiznysu má výrazný vliv na mezipodnikové vztahy v oblasti výroby potravin. Snahy o vypořádání se se změnami a další vývoj trhu rozvíjí nové formy organizací a vztahů na úrovni horizontální i vertikální. Způsob provázání na různých úrovních komoditních vertikál vytváří vztahy determinované svou frekvencí, specifičností, nejistotou a transakčními náklady. Kritérium transakčních nákladů je základním pro formování těchto struktur (Zdráhal, Bečvářová, 2013).

Ménard (Ménard, 1996 citováno v Zdráhal, Bečvářová, 2013) uvádí, že právě pro zemědělsko – potravinářské sítě je typická hybridní struktura ovládnutí. Umožňuje získávat přínosy centralizované koordinace a kontroly a zároveň informační výhodu decentralizovaného rozhodování. Členové těchto sítí sdílí podstatné zdroje a pracují s relačními kontrakty. Typickým znakem je konkurenční vztah mezi členy hybridní sítě i vůči třetím stranám. Dochází tak k neustálé transformaci.

Ménard uvádí příklad tří způsobů, jak mohou být hybridní sítě organizovány.

- Síť tvořená okolo dominantního lídra. Centrem je velký zpracovatel, který monitoruje a kontroluje rozsáhlou síť dodavatelů, někdy pocházející ze zahraničí, s rozdílnými regulačními opatřeními a institucemi. Stabilní síť je klíčem ke správnému řízení kontraktů a pravidelnosti a kvality dodávek.

- Síťová forma sdružení, která seskupuje velké množství členů se stejnými právy i povinnostmi – více vyvážená forma sítě. Příkladem jsou různé systémy značení. Sdružení tvořena pro garanci kvality, omezení smluvního hazardu a zamezení černému pasažérství. Mezi partnery jsou budovány mechanismy (autorita, instance, která může být i jako třetí strana), které monitorují členy sítě a řeší jejich přestupky či spory.
- Dalším typem síťové organizace mohou být nové typy výrobních družstev v USA. Typické pro tato sdružení byla vágně definovaná vlastnická práva, což vedlo ke konfliktům. Nově řeší tyto problémy organizace možnostmi omezení členství, transferu majetkových podílů a flexibilnějšího rozlišování produktových řad.

Formy hybridních organizací vznikly na podporu konkurenceschopnosti a lepší adaptace zemědělských výrobců na stále se vyvíjejícím agrárním trhu a jeho institucionalizovaném nastavení. V současné době jsou hybridní sítě nástrojem, který je schopen pomoci zmírnit dopady restrukturalizace, která probíhá v evropském zemědělství a podpořit fungování malých zemědělských výrobců (Zdráhal, Bečvářová, 2013).

3.2.1 Strategické aliance

Globalizace má velký dopad na rozvoj odvětví a jeho konkurenceschopnost, na instituce a subjekty v něm působící. Tyto dopady mají významný vliv na aktéry tržních transakcí a nutí je vyhodnocovat a vytvářet nové strategie, aktivity a jejich implementaci. V podmínkách aktuálního podnikatelského prostředí a konkurence roste význam pojmu klastr a klastrová politika (Lintner, 2014).

Jako reakce na rychle se měnící podmínky na současných trzích je zakládání strategických aliancí. Tyto aliance jsou tvořeny na základě smluvních ujednání, která ošetřují částečnou integraci zdrojů a aktiv členů. Tato forma vzniká za účelem dosažení stanovených cílů, které by nebyly reálně proveditelné bez takto definovaného vztahu (Hron, Tichá, 2000).

Pro jednotlivé podniky může členství ve strategické alianci znamenat posílení vyjednávací pozice vůči dodavatelům, odběratelům a státu. Aliance umožňuje export na zahraniční trhy a tvorbu synergie. Dále je možné využít snižování nákladů při realizaci daných cílů členů sdružení a spolupráce na vývoji a výzkumu (Prokeš, 2011).

3.2.2 Klastr jako specifická forma integrace v regionálním měřítku

Pro porozumění konceptu klastru je nutné objasnit teorii aglomerace v hospodářské činnosti, která byla postupně formována zjištěními, že na celkové globální ekonomické výkonnosti se z velké části podílí limitovaný počet vysoce koncentrovaných průmyslových oblastí. Další

empirické zjištění je, že firmy pocházející z příbuzných odvětví budou také umístěny do těchto oblastí tvořících „přirozené“ klastry. Obě zjištění jsou permanentní, jestliže jsou následována institucionalizací aglomerace (Malmberg et al. 1996, citováno z Prokeš, Tomšík, 2011).

Porter (Porter 1998, citováno z Prokeš, Tomšík, 2011) definuje klastr jako regionální skupinu propojených společností, institucí a organizací v jednotlivém sektoru. Vazby mezi podniky a organizacemi mají potenciál upevnit a zvýšit jejich konkurenceschopnost. To závisí na možném řešení klastrů založených na hodnotovém řetězci a klastrech založených na kompetencích.

- Klastr založený na hodnotovém řetězci (vertikální uskupení) - je vytvořen na základě dodavatelských vazeb postavených kolem páteře hodnotového řetězce spojujícího výrobce a jeho dodavatele.
- Klastr založený na kompetencích - zaměřuje se na oblasti, kde svými pracovními silami, specifickými technickými znalostmi či jinak přispívají k výrobě a utváří tak společný trh. Jde o konkrétní oblasti a instituce zabývající se specifickými expertízami, znalostmi nebo kompetencemi v regionu. Vyskytuje se ve všech odvětvích, ale nejedená se o klíčové dodavatelské služby.

Obecně lze klastr charakterizovat jako geografickou a odvětvovou koncentraci firem, která je schopná posunout členy na lepší pozici na trhu a tím zvyšuje konkurenční výhodu nebo zlepšuje formy spolupráce (Lintner, 2014).

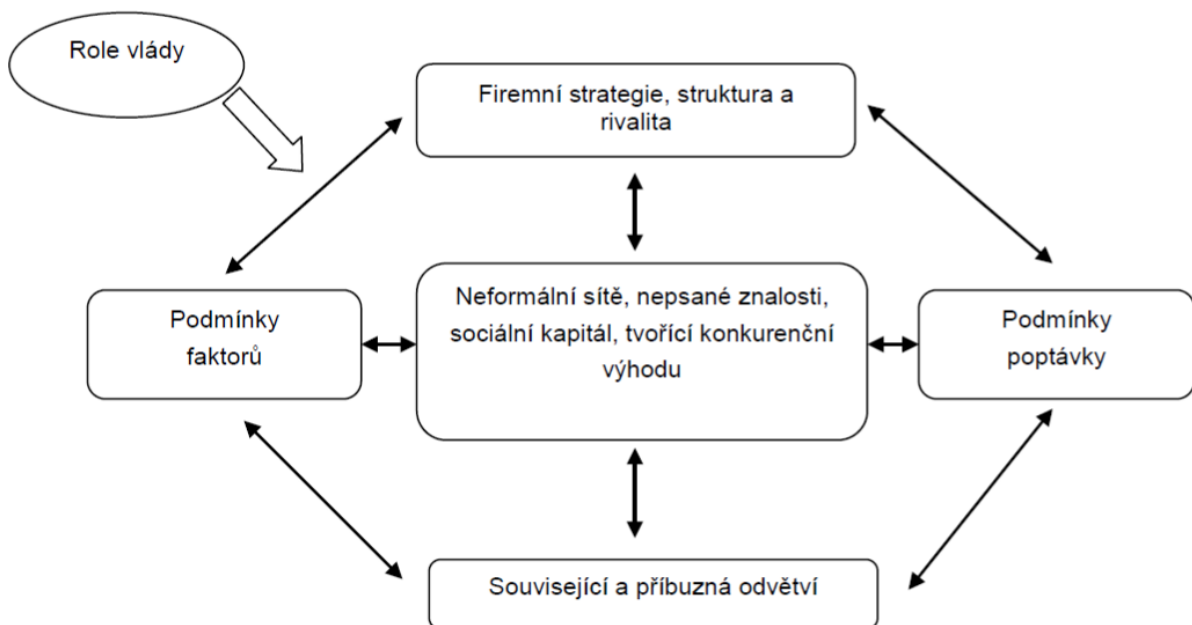
Tato forma přináší výhody spojované s integračními procesy, jako jsou zvyšování konkurenceschopnosti na lokální i globální úrovni, využití efektu synergie a úspor z rozsahu, možnost rychlého přístupu k informacím, přístup k specializovaným vstupům nebo veřejným statkům a také jako optimální využití (sdílených) finančních zdrojů, možnost snížení nákladů na inovace nebo společný výzkum a vývoj. Účelné propojení partnerství při společných projektech dává možnost současně využít znalosti a zdroje skupinového managementu, znalosti technického pokroku mezi podniky v rámci oboru, a tak dosáhnout zlepšení pozice využitím klastrových iniciativ při vyjednávání cílových projektů za lepší infrastruktury nebo služeb.

Konkurenční výhoda těchto uskupení je především v jedinečné kombinaci využití dostupných zdrojů, z nichž jsou tvořeny hodnoty (Lintner, 2014). Porter (Porter, 1985, citováno z Lintner, 2014) popisuje konkurenční výhodu jako hodnotu, kterou firma může tvořit pro svého zákazníka. Tato hodnota převyšuje náklady vynaložené při tvorbě této výhody. Konkurenční výhody jsou rozdělovány mezi jednotlivými členy, kteří soupeří v daném čase podle konkurenčních charakteristik aktuálně působících v dané tržní situaci. Dojde-li však ke změně podmínek na trzích, charakteristiky se přiměřeně změní a s tím také konkurenční výhody. I přes různorodé zdroje konkurenčních výhod v rozličných geografických polohách v různých

odvětvích, obecně platí, že neúspěšnější klastry nakládají s jedinečným zdrojem konkurenční výhody, který je odlišuje od jiných klastrů po celém světě.

Sdružené podniky si vzájemně konkurují, ale také čelí podobným problémům, procesům a situacím. Například je to výzkum, vzdělávání zaměstnanců, spolupráce s různými institucemi, vztah s dodavateli atd. Forma spolupráce právě v těchto situacích zajišťuje pomoc při jednání, mohou čerpat aglomerační a konkurenční výhody. Klastř ve své podstatě je všestranně výhodné partnerství firem, institucí v regionu, výzkumných institucí, které je prospěšné pro zúčastněné subjekty (Prokeš, 2011).

Rámec pro provedení analýzy konkurenčních výhod pro většinovou část odvětví může být Porterův Diamant konkurenčních výhod, který prezentuje následující schéma.

Obrázek 2: Diamant konkurenčních výhod

Zdroj 2: PORTER, M., 1990

I přes globalizaci a propojenost trhu v dnešní době si regionální sdružení mohou udržet své konkurenční výhody, které jsou náročně napodobitelné a pravděpodobně dokáží udržet svou úroveň ve svých oborech i přes globalizaci. Porter (1990) tento jev nazývá „lokální paradox“. Pro vysvětlení se používá model Diamantu konkurenčních výhod.

Dlouhodobé konkurenční výhody můžeme pozorovat na základě čtyř propojených činností a faktorů v klastrech (viz. Obrázek 2).

Firemní strategie, struktura a rivalita může mít podobu tržní koncepce, ale v podmínkách klastřu firmy soutěží pomocí inovací, ne využitím cenové konkurence. Další formou konkurence lze nazývat personalizovanou rivalitu. Může mít více forem soutěže a podněcuje inovace. Zahrnuje regionální souvislosti a je tvořena způsoby řízení a strategiemi.

Další vrstvu v Diamantu konkurenčních výhod tvoří Podmínky faktorů, které sestávají ze speciálních výrobních faktorů, jako jsou pracovní síly, technika, infrastruktura pro potřeby klastru. Tyto faktory jsou typické pro konkrétní klastr a nabízejí tak zdroj jedinečnosti a nenapodobitelnosti.

Třetím faktorem jsou Podmínky poptávky. Poptávající z regionu svými požadavky tlačí firmy k vývoji a inovacím. Klíčový je zde vztah se zákazníky. Tímto jsou úspěšné klastry podporovány k rozšíření na zahraniční trhy a přitahují tak další firmy.

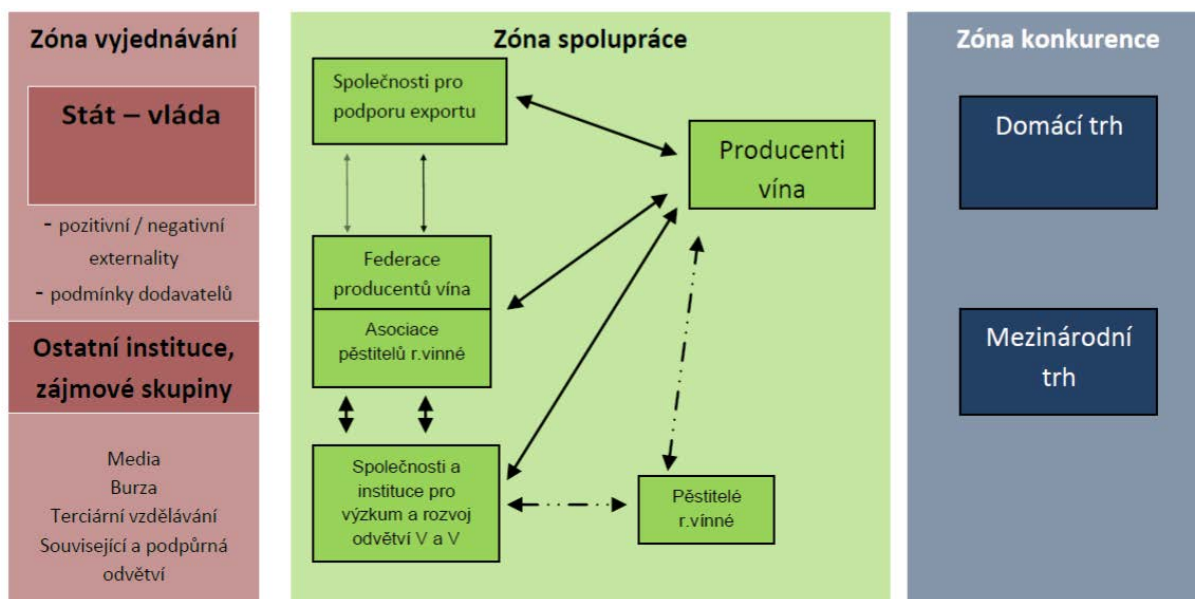
Čtvrtou složkou Diamantu jsou Související a příbuzná odvětví. Regionální dodavatelé specializovaných vstupů prospívají členům klastru. Mezi vstupy mohou být služby, komponenty nebo zařízení, které tvoří podmínku inovace v odvětví.

Role vlády v Diamantu konkurenčních výhod má podpůrnou funkci. Podstatou je podpora a rozvoj odvětví, ale bez vytváření bariér či ochrany jednotlivých společností. Cílem je dlouhodobý rozvoj, inovace a růst kvality (Prokeš, 2011).

3.2.3 Fungování klastru

Jen jednotlivé vrstvy Diamantu nerozvíjí konkurenční výhody, je třeba jejich spolupráce a spojitosti. Model váže dohromady podnikatelské sítě a vztahy fungující uvnitř klastru. Nejvýznamnější vztahy jsou mezi podniky v odvětví a odbornými institucemi vývoje, dále také vztahy s dodavateli. Pomocí zlepšení fungování a řízení dodavatelského řetězce lze dosáhnout snížení transakčních nákladů podnikání.

Spolupráce členů klastru může mít mnoho forem. Cílem je příprava společných projektů, uzavření subdodavatelských smluv, sdílení vědomostí a výzkumu, marketing a mnoho dalších aktivit. Důležitým faktorem pro správnou funkci uvnitř klastru je udržení soutěže a rivality mezi členy. Tento fakt vede k neustálému zlepšování a inovacím. Dlouhodobý vývoj a tvorba konkurenčních výhod umožňuje zdokonalování a objev nových odvětví uvnitř klastru díky diverzifikaci (Prokeš, 2011).

Obrázek 3: Zóny fungování vinařského klastru

Zdroj 3: Prokeš, 2011

Struktury klastrů mohou být velmi různorodé vzhledem k jejich zaměření, počtu členů a dalším okolnostem. Vztah k vnějšímu prostředí umožňuje rozdělit základní role klastru (viz. Obrázek 3). První je zóna konkurence, kde se setkávají všechny podniky na domácích a mezinárodních trzích. V zóně spolupráce jsou všechny podniky a instituce vinařského odvětví, které přijaly společné strategie a cíle. Třetí částí je zóna vyjednávání, ve které jsou podmínky prostředí, státní politika pro vinařské odvětví a další instituce (Prokeš, 2011).

3.2.4 Potenciální přínosy založení klastru

Základem struktury klastrů jsou podniky, organizace, jejich spolupráce, která jim umožňuje řešit problémy, omezení a také pomáhá při tvorbě konkurenčních výhod. Výhody, které jsou výsledkem úspěšného fungování, jsou následující:

- nižší náklady a úspory z rozsahu, které jsou získány díky hlubší spolupráci a průniku na nové trhy a možnost sdílení nákladů;
- snazší a rychlejší přístup k informacím a technologiím, díky vztahům a vazbám mezi zaměstnanci;
- zvyšování specializace podniků, spolupráce menších společností s většími přináší možnost přístupu k mezinárodním sítím;
- lidské zdroje, vzdělávání, možnost rychlého pohybu pracovníků mezi jednotlivými podniky a spolupráce specialistů;
- tržní příležitosti, podpora exportu a vstup na nové trhy, investice do odvětví;

- f) spolupráce a propojení institucí vědy a výzkumu s podniky a vzájemná podpora a inovace (Vítková, Volko, Vápeníček, 2005, citováno z Prokeš, 2011).

3.2.5 Rozvoj klastrů ve vinařském prostředí

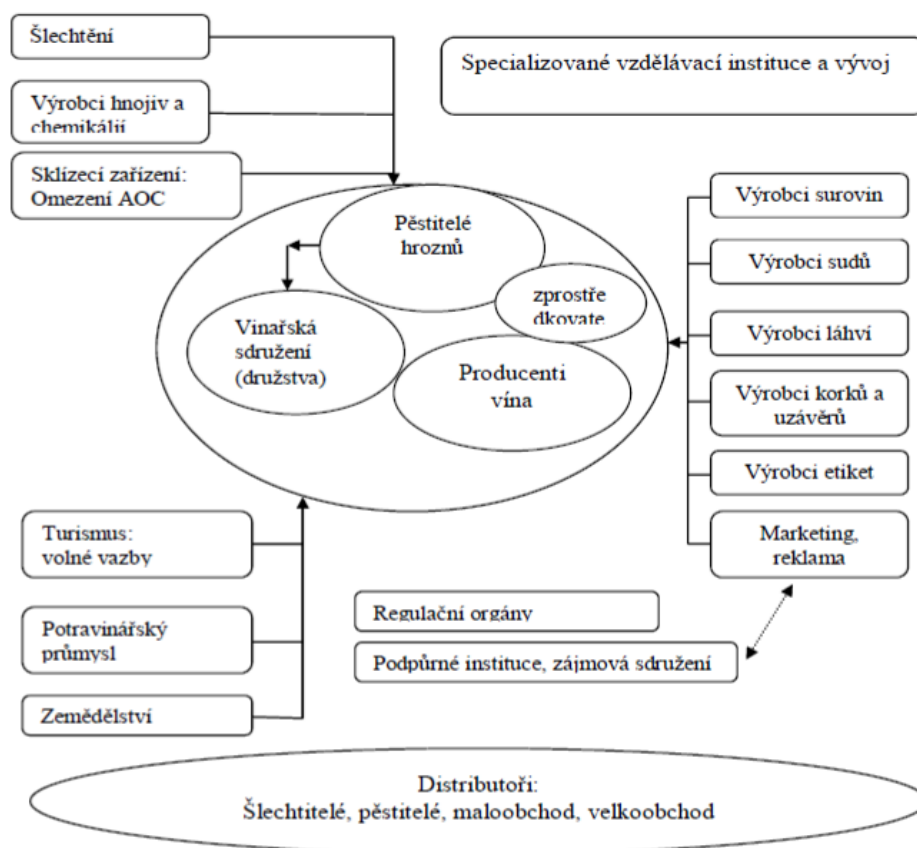
Dlouhodobě udržitelná konkurenční výhoda není zakořeněna v globálním toku zboží, služeb nebo kapitálu, který je přizpůsoben každému. Klíč je v kombinaci vnitřních a vnějších zdrojů v regionálním prostředí. Dnešní doba dovoluje přenos technologií a dovedností po celém světě, ale některé zůstávají prostorově nepřenositelné. Komunikace se rozvíjí a modernizuje, ale osobní kontakt zůstává nenahraditelný při sdílení hodnot a podmínek, které platí pro regionální podnikatelské prostředí. Zde lidé sdílí společnou kulturu, řeč a vzájemné vazby a vztahy. Digitalizované informace i fyzické součástky, stroje i kapitál a lidské zdroje mohou cestovat po celém světě, ale sociální kapitál je vázán v regionálních kulturách a institucích (Sölvell, 2003, citováno z Prokeš, 2011).

Formování regionálních sdružení producentů vína je strategické obchodní rozhodnutí, které má posilující vliv na dynamiku vyjednávání v tomto odvětví (Tomšík, Prokeš, 2011).

Kvalita tvořených sítí uvnitř vinařského klastru je faktor, který určuje konkurenceschopnost vinařství reagovat na změny probíhající v odvětví a včasné pracovat na eliminaci změn.

Heterogenní a geografické rozložení vinařských zemí vypovídá o existenci nesčetného množství různých typů vinařských klastrů, ale povětšinou všechny vychází z obecného pojetí klastru. Typickým znakem pro vinařské klastry je odvozenost od specifického faktoru, kterým je tzv. terroir vinic. Z historického vývoje můžeme číst, že právě v této oblasti, vinohradnicko-vinařského průmyslu, je využívání formy sdružování pomocí klastrů velmi výhodnou a uplatňovanou aktivitou (Lintner, 2014).

Úspěch klastru má mnoho faktorů. Závisí i na přínosu dalších odvětví, která s vinifikačním procesem souvisí. Ve světovém měřítku, v oblasti vinohradnictví a vinařství, je užití formy klastru forma aktivní kooperace. Příkladem je schéma vazeb v rámci vinařského klastru v Burgundsku (Lintner, 2014).

Obrázek 4: Schéma vinařského klastru v Burgundsku

Zdroj 4: Lintner, 2014

Cílem této formy je aplikace vazeb, které dovolují využití tržních příležitostí a poznatků výzkumu, vývoje, postupů a technologií. Klíčovým faktorem pro úspěch této formy je schopnost spolupráce podniků na místní, regionální i mezinárodní úrovni.

Vinařství a vinohradnictví se od dalších odvětví liší hlavně velkým počtem malých subjektů s relativně malou možností adekvátních kompetencí nebo uplatnění svého vlivu. V tomto stavu odvětví lze jen stěží řešit otázky sjednocení cílů, jak v podobě jednotného postupu vůči veřejným a soukromým institucím, tak i nastavení mezipodnikových vztahů. Naopak často může docházet dokonce k oportunitnímu chování jednotlivých subjektů. Vytváření spolupráce a integrace v tomto prostředí je důsledkem dlouhodobého a složitého procesu, který není možný bez stabilní důvěry a velmi dobré znalosti procesů a podmínek. Také propojení informačními vazbami a sdílení znalostí trhu je důležitým faktorem. Integrace podniků je výsledkem celkového poznání a správného definování strategie (Lintner, 2014).

4 SOUČASNÝ VÝVOJ VINOHRADNICTVÍ A VINAŘSTVÍ V ČR

Pro některé regiony České republiky je typická produkční role vinohradnictví a vinařství. Význam tohoto odvětví byl zdůrazněn zejména od 1. května 2004, po vstupu České republiky do Evropské unie. Před vstupem do EU bylo vinohradnictví a vinařství charakteristické podnikatelským úsilím o rozšíření ploch pro pěstování vinné révy a tvorbou produkční základny pro produkci vína. Na tuto situaci, několik let před vstupem do EU, reagovali stát, ministerstva, podniky a jejich manažeři. Do tohoto procesu byla zakomponována nová legislativa pro vinohradnictví a vinařství (Tomšík, Žufan, Sedlo, 2005). Mezi hlavními změnami po zavedení nového zákona a vstupu do Evropské unie byl zákaz výsadby vinic, založení registru vinic, hlášení o zásobách a výrobě vína, produkčním potenciálu, sklizni a institut Správy výsadbových práv (Skopal, 2010).

Období vstupu České republiky do Evropské unie byla příhodná doba pro růst ekonomické efektivity. Prostřednictvím investičních pobídek si odvětví vinohradnictví a vinařství zajistily růst konkurenceschopnosti. Odvětví českého a moravského vinařství využilo příležitosti na nerovnovázném trhu v komoditní sféře vína a zisky podniky využily pro zvýšení efektivity obou oborů. Sílicí konkurence dovozu levných, ale kvalitních vín, vzbudila tlak na růst efektivity vinohradnictví a zejména vinařství.

V následujícím desetiletí po vstupu do EU se však vývoj odvětví změnil. Rostoucí náklady na pěstování hroznů a sílicí konkurence ze zahraničí, vytvořily tlak na domácí dodavatele hroznů. Pro vinohradnictví to znamenalo problémy s rentabilitou pěstování a závislost na dotačních titulech. Opačně se situace projevila ve vinařství, které na úkor vinohradnictví realizuje významné zisky.

Tyto skutečnosti a vznik adverzních vztahů navazujících článků výroby vína, negativně ovlivnily vývoj vinohradnictví. V komoditní vertikále se stupňovala konkurence mezi články řetězce, a to vedlo k tvorbě smluvních vazeb a nových integračních procesů s cílem odbourání adverzních vztahů ve vertikále (Lintner, 2014).

Vinohradnictví a vinařství v České republice má dlouhodobou tradici, ale není rozhodujícím odvětvím v zemědělství. Jeho podíl je asi 6 % na konečné rostlinné produkci. Významnou komoditou je zejména pro oblast jižní Moravy. V Jihomoravském kraji se produkce hroznů a vína podílí na celkové zemědělské produkci asi 1/5, což jsou přibližně 2 miliardy Kč (nejvíce ze zemědělských oborů). Až 94 % plochy vinic České republiky se nachází v Jihomoravském kraji. Znamená to také zaměstnání pro zhruba 10 tisíc osob. V některých vinařských obcích

podíl evidovaných pěstitelů může přesahovat 1/3 produktivního obyvatelstva. Vinohradnictví je oborem, který se nachází především v oblastech vysoké nezaměstnanosti. Významně se podílí na zaměstnanosti a rozvoji venkova (Lintner, 2014).

4.1 Vinařské oblasti a plochy vinic v ČR

Území České republiky členíme na dvě vinařské oblasti – Čechy a Moravu. Tyto vinařské oblasti jsou tvořeny z šesti podoblastí. V Čechách jsou to podoblasti Mělnická a Litoměřická, na Moravě Mikulovská, Slovácká, Velkopavlovická a Znojemská (Stávek, 2008).

Vinařská oblast Morava je svými přírodními podmínkami ojedinělá a jedinečná pro pěstování hroznů. Klima je přechodné, s příklonem k vnitrozemskému a občasnými vpády vlhkého atlantického vzduchu z vnitrozemí (Kraus a kol., 2008).

Obrázek 5: Mapa vinařských podoblastí – oblast Morava

Zdroj 5: Moraviavitis

Dle výsledků ÚKZUZ produkční potenciál vinic v roce 2015 tvořil 19 633, 45 ha, z toho 17 677,85 byla plocha obhospodařovaná, dále jsou to ostatní plochy, které zahrnují vykloučené vinice a plochy s právem na opětovnou výsadbu a státní rezervu.

Dle šetření Českého statistického úřadu bylo v roce 2015 sklizeno 90 608 t hroznů, což bylo o 43 % více než v roce předešlém. Výnos hroznů byl 5,73 t/ha. K největšímu poklesu výnosu došlo v letech 2006 a 2012 z důvodu nepřízně počasí.

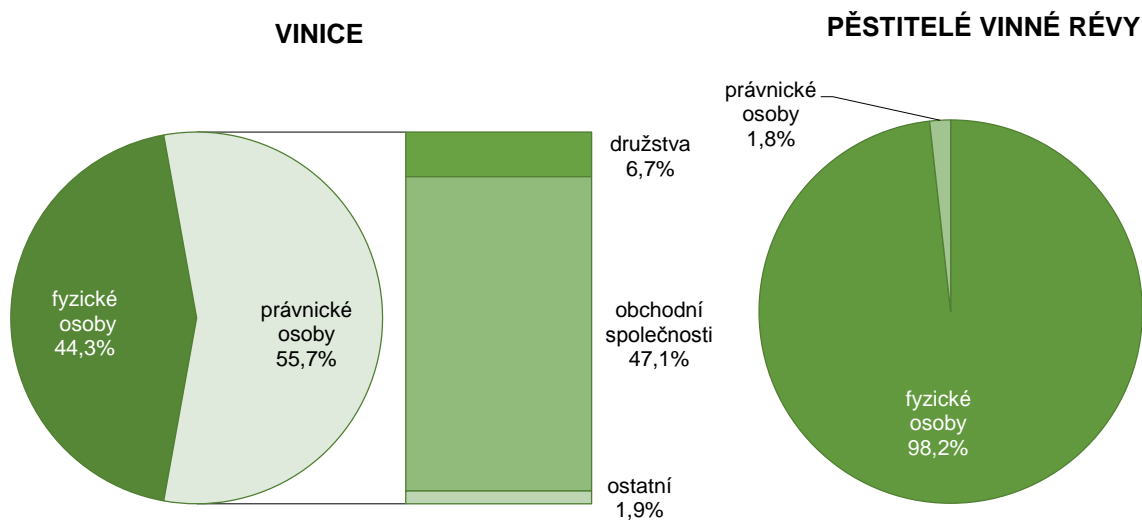
Tabulka 1: Vývoj ploch a sklízni vinných hroznů v letech 2005 – 2015 v ČR

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Plocha plodných vinic (ha)	14 247	15 519	17 008	16 302	16 089	15 991	16 006	15 667	17 463	17 611	17 677
Sklizeň (t)	62 597	57 635	99 030	98 323	68 737	45 923	91 253	59 990	74 721	63 533	90 608
Výnos (t/ha)	4,39	3,71	5,82	6,03	4,27	2,87	5,7	3,83	4,77	4,03	5,73

Zdroj 6: MZe ČR. Situační a výhledová zpráva réva vinná a víno 2016

Z celkové obhospodařované plochy vinic tvoří přibližně dvě třetiny bílé odrůdy, jednu třetinu odrůdy modré a necelé 0.5 % připadá na podnožové odrůdy, šlechtitelský materiál a stolní hrozny. Mezi nejčastěji pěstované odrůdy v roce 2015 patří Veltlínské zelené, Müller Thurgau, Ryzlink vlašský a Ryzlink rýnský. Z červených odrůd to byly Svatovavřínecké, Zweigeltrebe, Frankovka a Rulandské modré (Situační a výhledová zpráva Ministerstva zemědělství ČR, 2016).

4.2 Struktura a počet vinohradníků a vinařů v ČR

Obrázek 6: Forma vlastnictví vinic a jejich velikost

Zdroj 7: ČSÚ

ČSÚ provedlo strukturální šetření Vinice 2015, které zahrnovalo 18 216 pěstitelů vinné révy evidovaných v Registru vinic. Tito pěstitelé obhospodařovali celkově 17 688,59 ha vinic. Průměrná výměra na jednoho pěstitele byla 0,97 ha. Většina pěstitelů vinné révy v České republice byly fyzické osoby, 17 895 pěstitelů, což je 98,2 % z celkového počtu. Fyzické osoby obhospodařovaly 7 840,09 ha vinic (44,3%) a jejich průměrná výměra vinic byla 0,44 ha. Právníckých osob bylo v roce 2015 jen 321, což je 1,8 % z celkového počtu pěstitelů, ale celková obhospodařovaná výměra byla více než polovina výměry vinic (9 848,50 ha, 55,7 %).

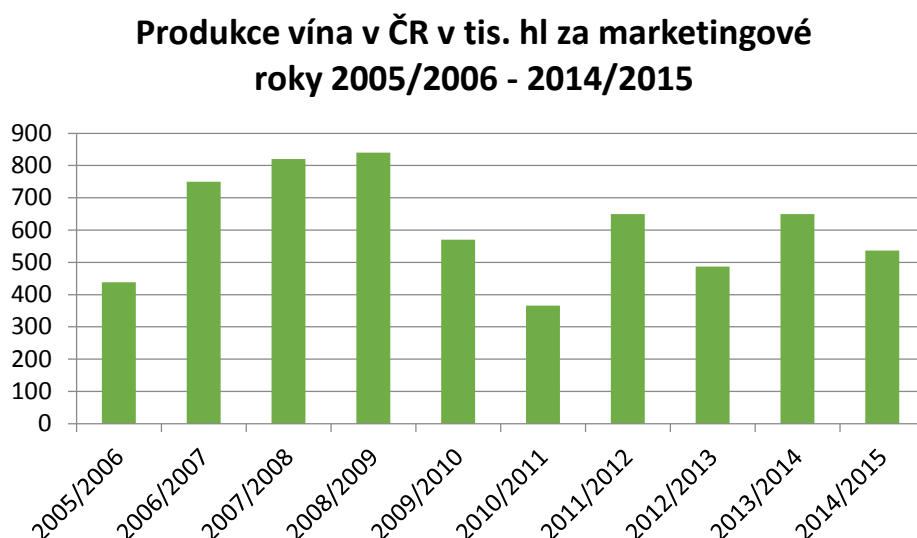
Průměrná výměra vinic právnických osob byla 30,68 ha. V Jihomoravském kraji bylo 94,4 % veškeré výměry vinic a 96,7 % pěstitelů vinné révy (ČSÚ).

Dle šetření převažovali malí pěstitelé s výměrou do 1 ha (93,5 %). Tito pěstitelé obhospodařovali celkem 14,9 % plochy z celkové výměry. V další velikostní kategorii od 1 ha do 30 ha bylo 1 086 pěstitelů (6 %), kteří obhospodařovali asi třetinu výměry s velikostí vinic 4,86 ha. Vinařů s největší výměrou vinic nad 30 ha bylo 107 (0,6 %) a obhospodařovali více než polovinu vinic (55,3 %) jejich průměrná velikost byla 91,42 ha (ČSÚ).

4.3 Produkce vína v ČR

V České republice se produkce vína v posledních třech letech pohybuje okolo 644 tis. hl/rok. Dvě třetiny tvoří produkce bílých vín a jednu třetinu vína červená. Ve vinařském roce 2014/2015 byla produkce 536 tis. hl.

Jak se produkce vyvíjela v jednotlivých vinařských rocích, můžeme vidět v následujícím grafu.

Obrázek 7: Produkce vína v ČR v tis. hl. ve vinařském roce od roku 2001/2002

Zdroj 8: MZe ČR. Situační a výhledová zpráva réva vinná a víno 2005 – 2016

4.4 Vymezení navazujících fází komoditní vertikály vína

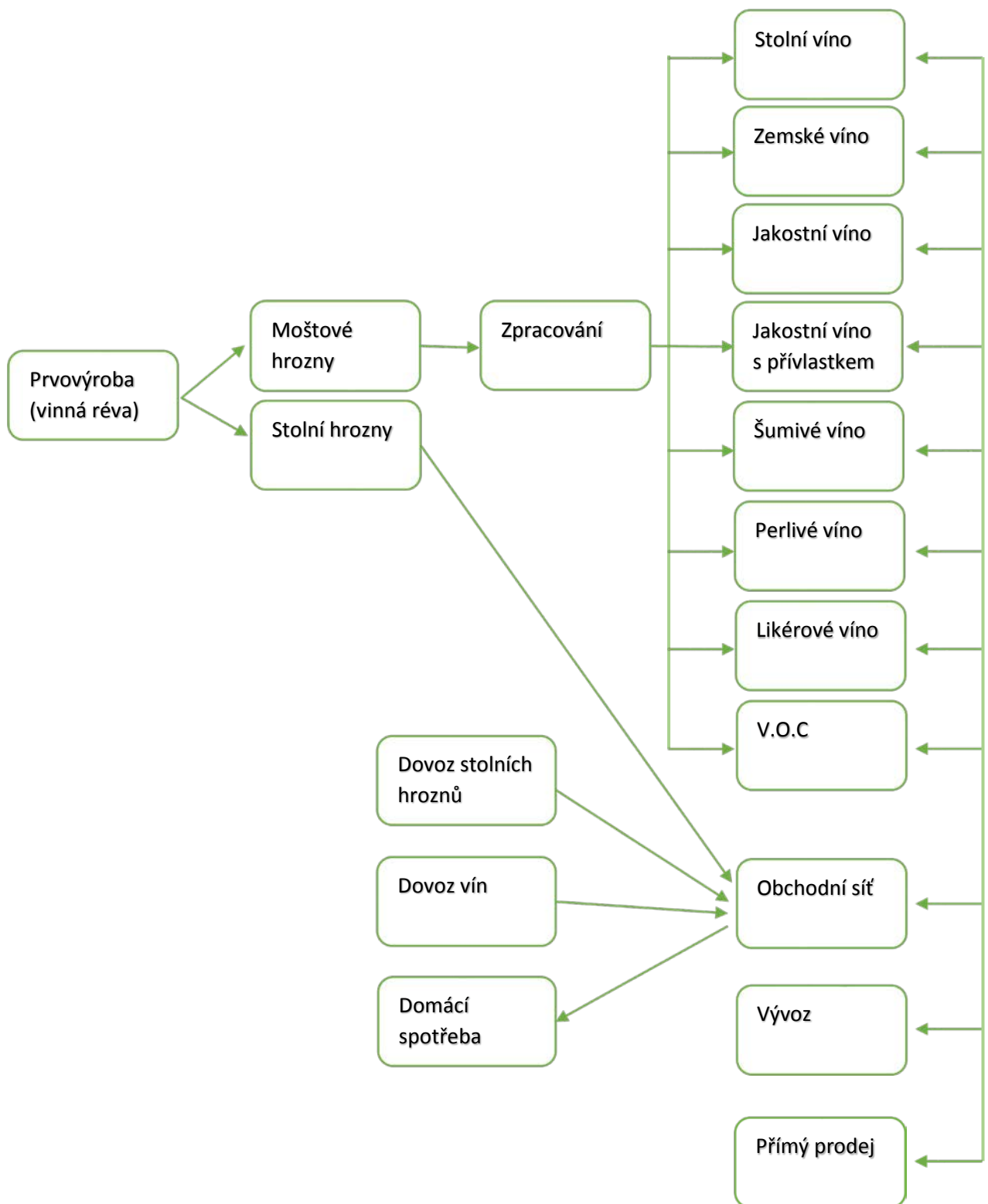
Pomocí komoditní vertikály můžeme znázornit proces výroby a zpracování komodity. Charakterizuje vazby a vztahy technického ale i tržního rázu (Skopal, 2010).

V následujícím schématu komoditní vertikály vinná réva, víno můžeme vidět, že na procesu výroby až po spotřebu se podílí různé subjekty, které zároveň participují na formování trhů. Na počátku vertikály jsou zemědělci, pěstitelé révy vinné. Hrozny, které vyprodukují, jsou moštové nebo stolní pro přímou spotřebu. Stolní hrozny putují přímo do obchodní sítě a pro domácí spotřebu. Moštové hrozny vypěstované v České republice nebo dovezené ze zahraničí jsou

zpracovány na výrobu vína. Víno jde do přímého prodeje, je vyváženo do zahraničí, nebo skrze obchodní síť putuje ke konečnému zákazníkovi. Do České republiky jsou dováženy hrozny i víno ze zahraničí pomocí obchodní sítě až ke konečnému spotřebiteli (Skopal, 2010).

Ekonomická efektivnost komoditní vertikály vína v dnešní době vychází zejména z dynamického pojetí konkurenční výhody. Tu je možné měřit nejen výsledkem relativně nezávislého subjektu na agrárním trhu relevantním pro konkrétní fázi zhodnocení výchozí suroviny. Zejména však je konkurenční výhoda měřena podmínkami a vztahy subjektů, které se podílejí na vývoji, výrobě, zpracování a distribuci.

Na trhu s vínem v České republice stále existují možnosti, jak posílit pozici domácích výrobců, a to posílením všeobecného povědomí spotřebitele o kvalitě vín pocházejících z ČR a podpory cestovního ruchu spjatého s vínem. Komoditní vertikála může pomoci domácím výrobcům k růstu konkurenceschopnosti. Efektivním využitím integračních a kontraktačních procesů a spoluprací nejen v rámci odvětví, ale také s dalšími obory vertikálních i horizontálních vztahů, je umožněno využít synergického efektu spolupráce jednotlivých článků. Dalším způsobem je upozornění na kvalitu a jedinečnost vína při rozhodování spotřebitele a orientace výrobců na změnu konzumních zvyklostí a zdravý životní styl. Za těchto podmínek a při eliminaci překážek fungování hybridních forem organizací, vinohradnictví a vinařství je jedna z potencionálně úspěšných oblastí agrobiznisu v ČR (Lintner, 2014).

Obrázek 8: Komoditní vertikála vína

Zdroj 9: autor

Distribuci lze definovat jako pohyb zboží od výrobce ke spotřebiteli. V oboru vinařství rozeznáváme několik distribučních kanálů, prostřednictvím nichž vína putují ke konečnému spotřebiteli. Mezi distribuční cesty patří zejména obchodní řetězce, specializované obchody, restaurace a hotely, internetový prodej, vlastní prodejny vinaře nebo pomocí aukcí vín.

Dle průzkumu agentury Focus, Marketing & Social Research, který proběhl v roce 2009, zákazníci nakupují víno především v obchodních řetězcích. Kvalitu a druh vína vybírají až v prodejně, další kritéria výběru jsou etiketa, tvar láhve i zátky. Obchodní řetězce nabízejí širokou nabídku lokálních i zahraničních vín různých cen. Nevýhodou je neodborné skladování a personál s nedostatkem kvalifikace a informací o víně. Pro vinaře je to zároveň možnost reklamy.

Dalším způsobem distribuce vína je prostřednictvím specializovaných obchodů – vinoték. Hlavní činností vinoték je prodej vína, jejich výhodou je individuální přístup a kvalifikovaný personál. Ve vinotékách lze očekávat nižší tržby způsobené nižší návštěvou, ale zákazníci jsou především lidé zajímající se o kvalitu vín.

Další cestou je přímý prodej u vinaře. Často je tento způsob prodeje spojen s vinařskou turistikou nebo dalšími službami vinaře. Přímý prodej nevyžaduje velké vstupní investice.

Distribuce do hotelů a restaurací zaujímá malé procento odbytu.

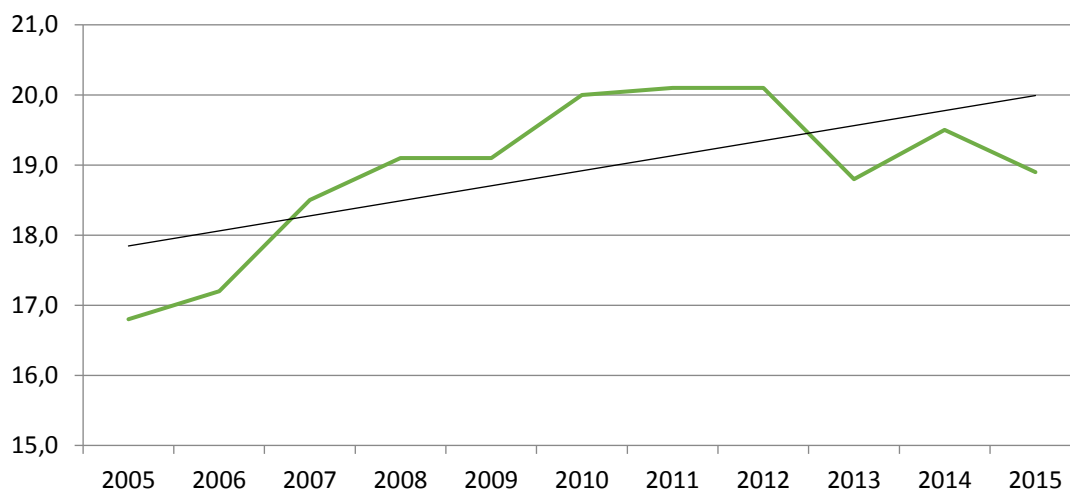
Internetový prodej s rozvojem výpočetní techniky roste. Mohou ho využívat samotní vinaři, vinotéky nebo specializované internetové obchody.

Specializované dražby a aukce jsou převážně okrajovou možností prodeje vín. Dalším způsobem je prodej ve specializovaných archivech nebo prodejnách vín v komoditních dražbách v aukčních řetězcích. Tato možnost je prozatím využívána pouze v zahraničí (Šperková, Duda, 2010).

4.5 Spotřeba vína v ČR

Spotřeba vína na osobu v roce 2015 v České republice se pohybovala okolo 18,9 litrů za rok. Od roku 2012 spotřeba vína mírně klesla a kolísá okolo hodnoty 19 litrů za rok. Tendence spotřeby vína má stále stoupající charakter (MZe, Situační a výhledová zpráva vinná réva a víno, 2016). Tento trend lze číst z následujícího grafu.

Vývoj roční spotřeby vína v ČR v lit./obyvatel v období 2005 - 2015

Obrázek 9: Produkce vína v ČR v tis. hl. od roku 2005

Zdroj 10: MZe ČR. Situační a výhledová zpráva réva vinná a víno 2016

4.6 Zahraniční obchod České republiky s vínem

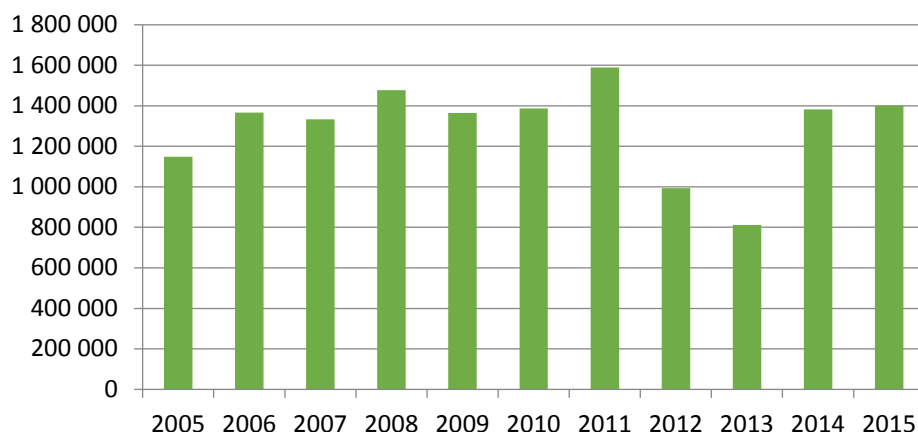
4.6.1 Dovoz vína do ČR

Na společném trhu EU není pohyb zboží regulován cly ani kvótami. Pro dovoz z třetích zemí platí společný celní sazebník. Protože neexistují hraniční kontroly a celní řízení, je stanovena povinnost evidovat statistické a daňové údaje. Dovozením se rozumí dovoz ze třetích zemí a dovoz i intrakomunitárních zemí (MZe, Situační a výhledová zpráva réva vinná a víno, 2016).

V roce 2015 byl celkový dovoz vína do ČR 1 402 000 hl. Od roku 2013, kdy bylo množství dovozu nejnižší, dovoz roste. U lahvových vín je trend rostoucí, dovoz roste od vstupu ČR do EU. Soběstačnost byla ve vinařském roce 2014/2015 19,3 %.

Z následujícího grafu můžeme číst vývoj dovozu vín do ČR od roku 2005 (MZe, Situační a výhledová zpráva réva vinná a víno, 2016).

Vývoj dovozu vína v hl. do ČR v období 2005-2015

Obrázek 10: Dovoz vína do ČR v hl. od roku 2005

Zdroj 11: MZe ČR. Situační a výhledová zpráva réva vinná a víno 2005 – 2016

Z hlediska kalendářního roku, v období od 1.1. do 31.12. 2016 byl dovoz do ČR 1 402 243 hl vína. Průměrná cena vína byla 28,90 Kč/l. Z celkového dovozu tvořilo 49,2 % víno bílé (689 827 hl za průměrnou cenu 20,70 Kč/l) a vína červená tvořila 27,7 % (388 152 hl za průměrnou cenu 32,70 Kč/l).

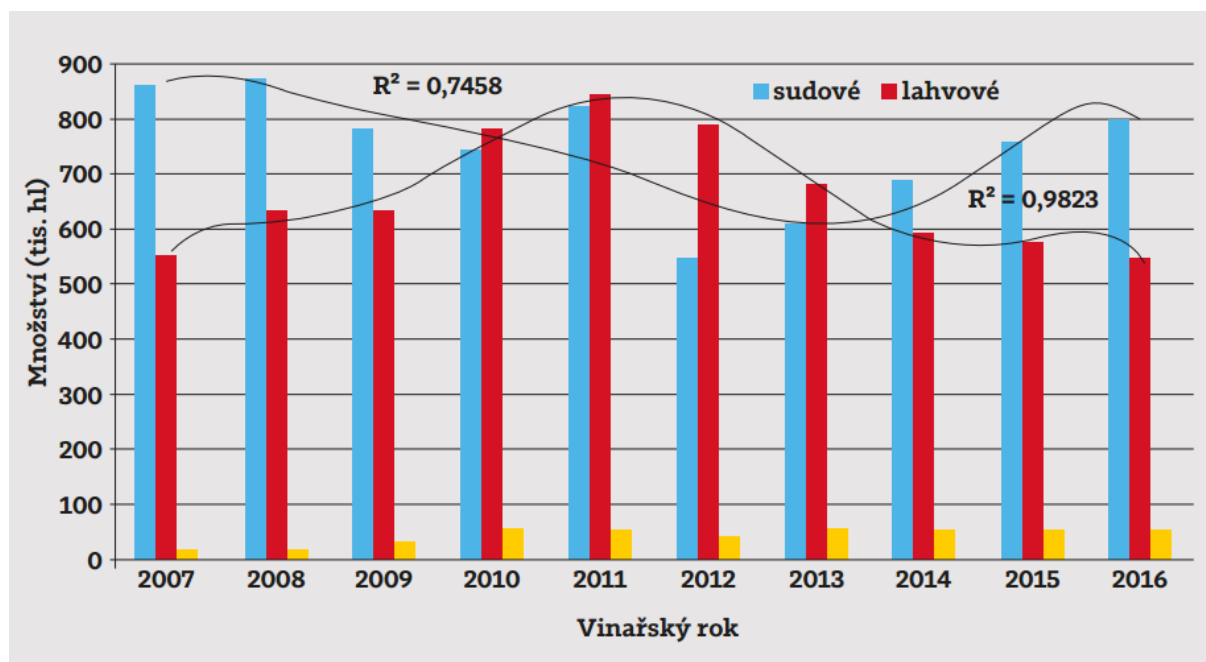
Tabulka 2: Země s největším objemem dovozu do ČR

Země	Množství (hl)	Průměrná jednotková hodnota (Kč/l)
Španělsko	358 099	16,3
Itálie	327 989	21,9
Maďarsko	147 929	21,9
Slovensko	80 651	17,9
Moldávie	76 424	29,5
Německo	71 574	47,8
Francie	70 657	81,2
Chile	58 470	34,4
Jižní Afrika	34 850	22,4
Rumunsko	19 231	28,1

Zdroj 12: SZIF, Zpráva o trhu vína a vinných hroznů 2017

V kalendářním roce 2016 bylo víno dováženo zejména ze Španělska (26 %), dále z Itálie (24 %) a z Maďarska (11 %). Vína byla dovážena převážně v obalech nad 2 l (60,90 % v objemu 799 444 hl za průměrnou cenu 14,10 Kč/l) (SZIF, Zpráva o trhu vína a vinných hroznů 2017). Asi 88 % dovezeného vína do ČR bylo z členských zemí EU, vyjádřeno finančně je to 84 % celkové částky. Z nečlenských států je to především Moldavsko, JAR a Chile. Dovoz vína

z Itálie a Španělska přesahuje celkovou produkci České republiky. (MZe, Situační a výhledová zpráva vinná réva a víno, 2016).

Obrázek 11: Dovoz nebaleného a baleného vína do ČR od roku 2007 do roku 2016

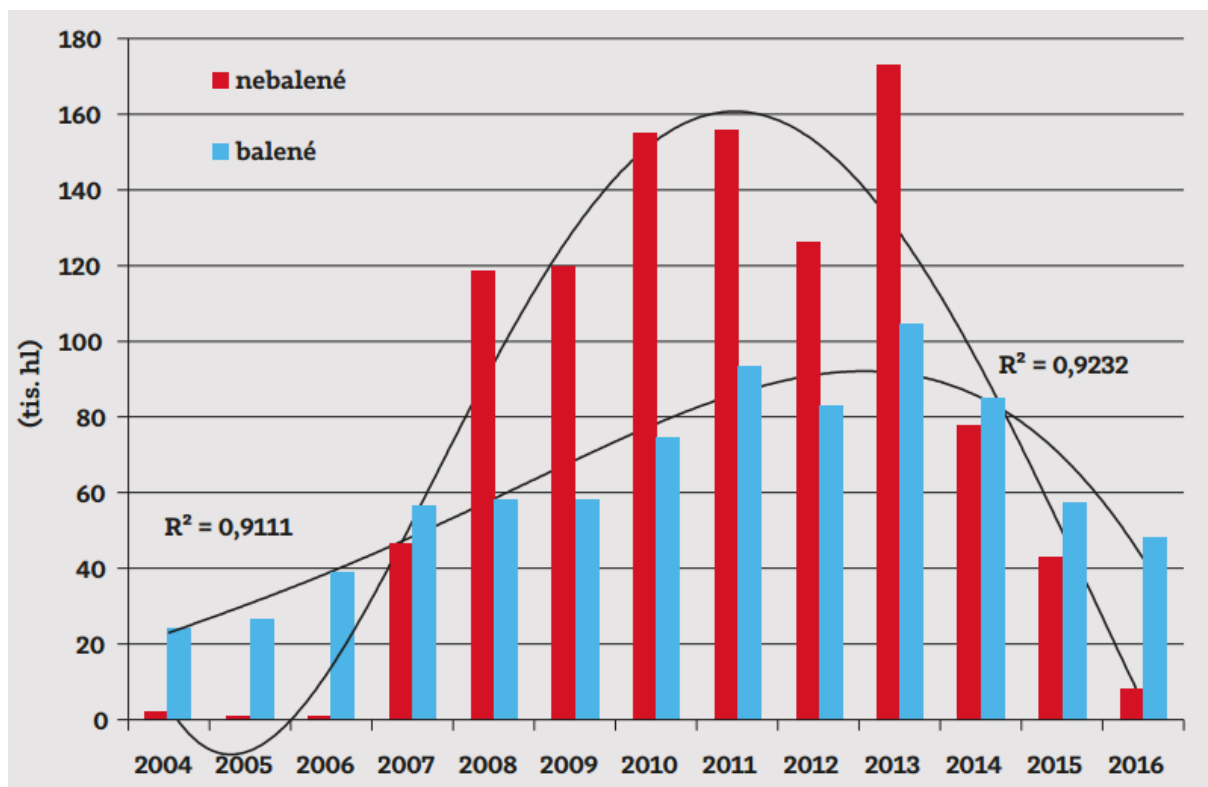
Zdroj 13: Vinařský věstník 02/2017

Z předchozího grafu můžeme číst trendy v dovozu nebaleného a baleného vína. Od roku 2007 můžeme sledovat dynamický růst dovozu baleného vína, a to až do roku 2011, kdy se situace mění a dochází k poklesu. Dovoz nebaleného vína od roku 2009 krátce roste, svého vrcholu dosahuje v roce 2011, následně klesá. Mezi lety 2013 a 2014 se podíl baleného a nebaleného vína vyrovnal. Od té doby je opět rostoucí trend dovozu sudového vína (Vinařský věstník 02/2017).

4.6.2 Vývoz vína z ČR

V kalendářním roce 2016 byl vývoz vína z České republiky 61 037 hl, za průměrnou jednotkovou cenu 66,90 Kč/l. Bílého vína se vyvezlo 29,7 % (18 145 hl za 52,20 Kč/l) a červeného 29,8 % (18 202 hl za 87,60 Kč/l) (SZIF, Zpráva o trhu vína a vinných hroznů 2017). V následujícím grafu je znázorněn vývoj exportu nebalených a balených vín. Meziročně se vývoz vín snížil. U baleného vína je to 47,8 tis. hl v hodnotě 346 mil. Kč, což jsou stejné hodnoty jako v letech 2006 – 2007. Celých 51 % putovalo na Slovensko, ale jedná se o výrazný pokles. Dále se víno exportovalo do Polska 26 %, Rumunska 5 %, Maďarska 4 %, Německa 3 %. Celých 95 % objemu vína je vyváženo do zemí EU. Vývoz sudového vína dramaticky rostl a v roce 2013 dosáhl vrcholu 173 tis. hl. V dalších letech došlo k významnému poklesu, až na hodnotu 16 % v roce 2016. Tento vývoj ovšem není normální. Průměrná cena vína nebaleného

v roce 2016 činila 30,70 Kč/l. Růst vývozu baleného vína je výhodnější a důležitý z důvodu nižší pravděpodobnosti pančování a znehodnocování značky. Růst exportu lahvového vína oproti sudovému je důležitý také z důvodu, že v ČR není dostatek vyráběného vína pro tuzemskou spotřebu (Vinařský věstník 02/2017).

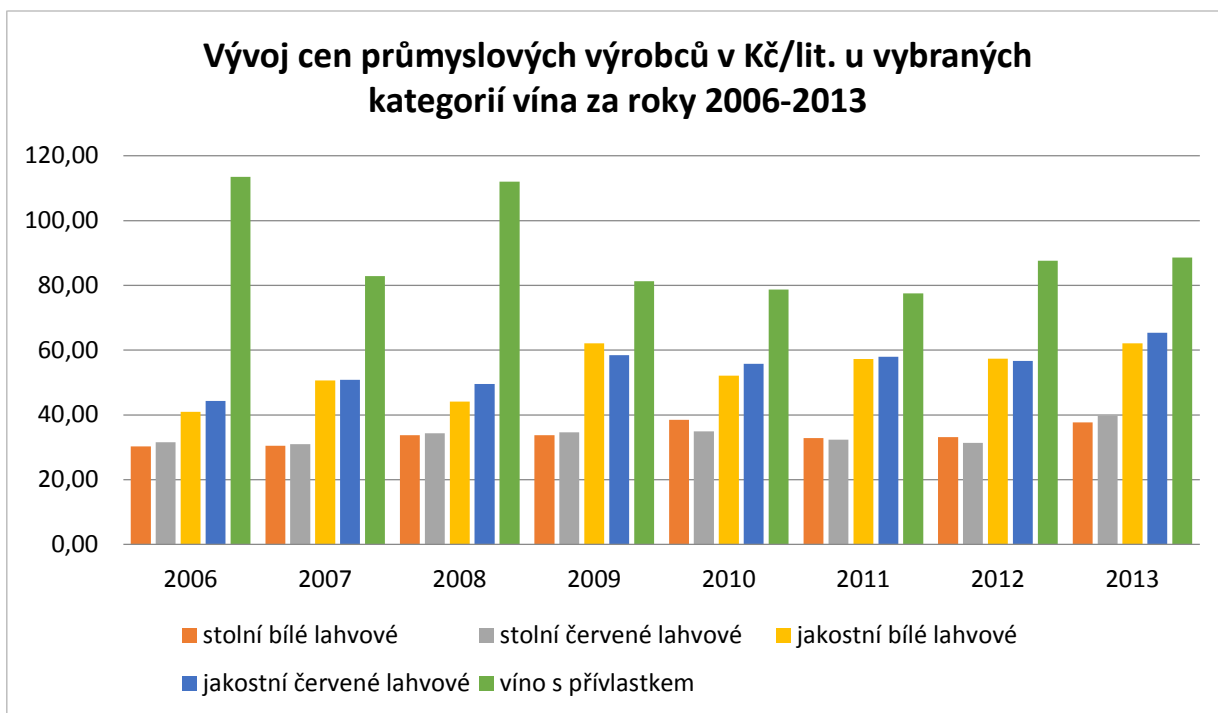
Obrázek 12: Vývoz vína z ČR v tis.hl. od roku 2004

Zdroj 14: Vinařský věstník 02/2017

Podíl množství vína, které bylo vyvezeno, byl 4,35 %, vyjádřeno finančně 10,08 %. Saldo zahraničního obchodu ČR (rozdíl mezi dovozem a vývozem) je od roku 2007 záporné. Od tohoto roku se zvýšilo o téměř 1 miliardu Kč. V roce 2016 přesáhlo 3,8 miliardy Kč (SZIF, Zpráva o trhu vína a vinných hroznů 2017).

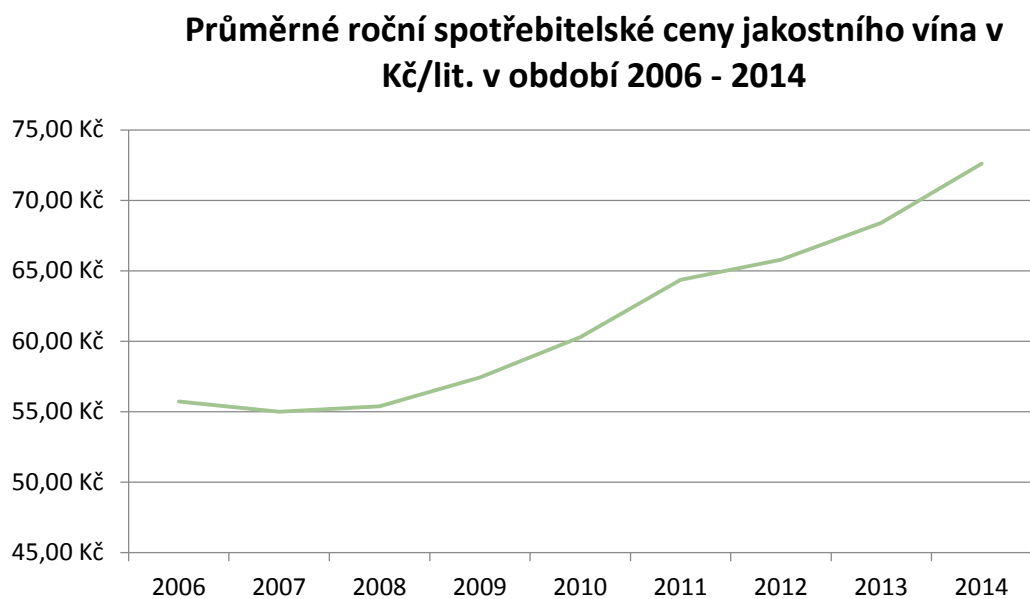
4.7 Vývoj cenového prostředí v komoditní vertikále vína

Cena průmyslových výrobců je cena, za kterou je víno nakupováno z výrobního podniku bez dopravy a DPH. Vývoj cen průmyslových výrobců vín pro jednotlivé kategorie vín lze číst z následujícího grafu. Největší pohyb cen je u vín s přívlastkem a vín jakostních (MZe, Situační a výhledová zpráva vinná réva a víno, 2016).

Obrázek 13: Vývoj CPV v Kč/lit. u vybraných kategorií vína za roky 2006-2013

Zdroj 15: SZIF, Zpráva o trhu vína a vinných hroznů 2013

Obrázek 14: Průměrné spotřebitelské ceny jakostního bílého vína v Kč/l od roku 2006

Zdroj 16: ČSÚ

Z grafu spotřebitelských cen můžeme vidět rostoucí trend cen bílého jakostního vína. Do roku 2008 byl ovšem trend cen klesající z důvodů dovozu zahraničních vín a probíhajících změn na trhu s vínem (MZe, Situační a výhledová zpráva réva vinna a víno, 2016).

4.8 Shrnutí

Vinohradnictví a vinařství prošlo velkými změnami. Vlivem snah podnikatelských subjektů, zájmových svazů a státu, se tato odvětví stala rozvíjejícím se sektorem v České republice, a to především po vstupu do EU. Odvětví prošlo změnami legislativy, které znamenaly posun v rozlišení enologických zón, systému značení vín a zvýšení kvality vína.

Došlo ke změně enologického zařazení vinařských oblastí a podoblastí v ČR. Česká republika byla rozdělena do dvou oblastí Čechy a Morava a ty byly rozděleny na 6 podoblastí namísto původních 16. Bylo umožněno využívat nové značení vín dle apelačního systému VOC a také byla zpřísněna evidence vína.

Obhospodařovaná plocha vinic se rozšiřovala až na téměř 17,7 tis. ha v roce 2015. Oproti předchozímu roku byla plocha rozšířena o 435 ha nových vinic. Produkční potenciál se pohybuje okolo 19,6 tis. ha. Sklizeň hroznů stoupla o 43 % na 90 608 tun. Výnos se zvýšil o 42 %.

I přes rostoucí plochu vinic, Česká republika zůstává jedním z největších dovozců vína mezi nově přijatými zeměmi do EU. V roce 2015 bylo do ČR dovezeno asi 1 402 tis. hl vína. Vývoz z ČR byl cca 108 tis. hl vína. Soběstačnost výroby vín byla ve vinařském roce 2014/2015 19,3 %. Podíl vyváženého vína z ČR činil 4,35 % k objemu dovozu.

Odvětví tvoří okolo 20 tisíc pracovních míst. Počet registrovaných pěstitelů vinné révy se pohybuje okolo 18,3 tisíc a producentů vína cca 600 (jde o producenty vína s prodejem více než 1000 l vína). Roční prodej činí okolo 40 milionů litrů vína. Více než polovinu roční produkce vína vyrobí 10 vinařských podniků. Menší část potom téměř 600 vinařství, jejichž význam je ovšem značný zejména z důvodu široké nabídky vín.

Trendy v odvětví vinohradnictví a vinařství jsou pozitivní, zaměřené na zvyšující se kvalitu vín a diverzifikaci produkce. Úsilím podnikatelských subjektů je využívat nové možnosti v oblasti vinohradnictví a vinařství, zlepšovat situaci v České republice a posilovat postavení vinařství na nově otevřených trzích po vstupu do EU.

5 ROZVOJ SEGMENTU VÍN ORIGINÁLNÍ CERTIFIKACE V ČR

5.1 Představení apelačního systému

Apelační systém značení vín, tzv. románský způsob, je způsob hodnocení vín dle místa původu hroznů. V České republice se v současné době užívá systém germánský. Jedná se o značení vín dle cukernatosti hroznového moštu. Z historického hlediska jde ale o nové značení vín. Až do přelomu 19. a 20. století byl tradičně užíván systém románský, který klade důraz na sepětí vína a hroznů s místem původu.

Místo pěstování hroznů dává vínu jedinečný a nezaměnitelný charakter. Podmínky pro růst hroznů, místo, práce a typické odrůdy jsou faktory, jež dodávají vínu originalitu v celosvětovém měřítku. Všechny tyto faktory společně tvoří tzv. terroir (Markel, 2012).

5.1.1 Terroir

Pojem „terroir“ získává na významu zejména v posledních letech. Tento výraz je používán nejen ve vinohradnictví a vinařství, ale zvláštní postavení získává v obchodu s vínem. Co vše „terroir“ obnáší, není jednoznačně definováno a existuje mnoho různých názorů (Pavloušek, 2008).

„Terroir je spojení všech vlastností určité oblasti, které přispívají k jedinečnosti a proslulosti vyrobených vín. Tyto regionální vlastnosti mohou být historické, geografické, lidské, biologické nebo faktory okolního prostředí.“ Terroir lze definovat, jako souhrn fyzikálních a chemických vlastností půdy, mesoklimatu, umístění terénu, odrůdy révy vinné, stáří vinice, způsob a kvalita ošetřování vinice, mikroflóry a způsobu výroby vína (Pavloušek, 2008).

Obrázek 15: Diagram jednotlivých složek "terroir"

Zdroj 17: Morlat, 1989, citováno z Pavloušek, 2008

Champagnol (1984) (citováno z Pavloušek, 2008) uvádí také významnou roli vinaře na kvalitu hroznů, při agrotechnické práci ve vinnicích.

Podle Miloše Michlovského užití terroir ve vinařské praxi, znamená následující výčet faktorů:

- „nejvíce osobitý a „nejplnější“ projev jedinečnosti a originality vína;
- vztah čtyř základních složek (teplo, světlo, vodní režim, geologie), které spotřebiteli zaručí, že se v láhvi vína odrazí originalita určitého místa (tj. zachování původní chuti);
- živá vinnická trať – základní předpoklad přirozeného vinohradnictví (pravého A.O.C.);
- absence jakýchkoliv syntetických, chemických přípravků při ošetření půdy;
- absence jakýchkoliv syntetických chemických přípravků (systémových, hloubkových i kontaktních) v ochraně réвовého keře;
- absence umělé závlahy vinnic;
- nejvyšší stupeň originality a jedinečnosti vína je i v originalitě a jedinečnosti ročníku (žádné vyrovnávání sklizní, tj. přibližování jednotnosti kvality umělou úpravou vodního režimu, tj. závlahou);
- v přirozeném vinohradnictví nemůže být víno pokaždé stejně dobré (tj. uniformita kvality), ale tím, že je vždy pravdivé, je vždy „jinak“ dobré“ (Šimonová, 2014).

Obzvláště v souvislostech světové globalizace je terroir významným komerčním faktorem pro vinařský sektor (Pavloušek, 2008).

Vinařské podniky po celém světě nyní tvrdí, že v jejich vinnicích a vínech se odráží terroir. Slovo terroir spojuje s duchovní úrovní kvality. Z komerčního hlediska ovšem terroir nese tíhu kritiky odborníků i laiků.

Výše uvedené skutečnosti souvisí s oficiální certifikací, vín nesoucích označení VOC, odrážející se v jedinečnosti vinnické tratě, klima, práce člověka, celkovém terroir (Caple, 2004). Podle Pavlouška (2008) by mělo být zájmem českých vinohradníků a vinařů, aby pěstovali hrozny a vyráběli vína značená svým původem. Označení „terroir“ přináší výhody zejména v obchodu s vínem. Česká republika má velký potenciál při hledání významných lokalit s jedinečným charakterem, které mohou předávat i vínu.

5.1.2 Apelační systém v zahraničí

Apelační systém značení vín má dlouholetou tradici v zemích s gastronomickou kulturou, jako je Francie (AOC), Itálie (DOC), Španělsko (DO), nebo Rakousko (DAC), ale i země jako Chile, Nový Zéland nebo Argentina.

Románský nebo také apelační systém zatřídování vín má svůj původ ve Francii. Označení AOC (Appellation d'Origine Contrôlée) nesou ta nejkvalitnější francouzská vína, ale i např. likéry nebo sýry. Asi jedna třetina produkce francouzských vinařství nese označení AOC. Od roku 2011 název prošel změnou na AOP - Appellation d'Origine Protégée (O víně, 2017).

Francie, jako první země, v roce 1935, zavedla systém kontroly kvality a původu vín. Založila Národní institut potvrzování původu, INAO - Institut National des Appellation d'Origine. I přesto, že mimo Francii byly vinařské oblasti, které zavedly kontrolu kvality mnohem dříve (Chianti (Itálie) v roce 1716 a Rioja (Španělsko) v roce 1560), INAO, jako institut mělo navrhnout zeměpisná vymezení apelací a udržovat dohled nad dodržováním předpisů (O víně, 2017).

Nyní ústav uznává, na základě odpovídajícího složení půdy a působení mikroklimatu, ty vinice, které jsou zakresleny jako jednotlivé parcely v katastrální mapě. Vinice zatřídí do bonitační stupnice, která je obvyklá v daném AOC. Institut určuje spodní hranici cukernatosti hroznů, pod kterou nesmí hrozny AOC klesnout. Pro jednotlivé tratě jsou určeny hranice výnosu, hustota výsadby keřů révy vinné, vedení řezu, zatížení keřů, sklizeň hroznů, zpracování a školení vína.

INAO funguje pod dvěma ministerstvy, ministerstvem zemědělství a ministerstvem ekonomiky a financí. Ty zajišťují legalitu etiket ke značení lahví a ochranu původu. INAO také kontroluje pěstitelskou oblast, hospodaření ve vinicích, technologie výroby vína, provádí senzorickou a chemickou analýzu vín a doklady o převozu a prodeji vína. Kontrolní funkce pro vína stolní a zemská provádí interprofesní organizace vinařů ONIVINS16 (Šimonová, 2014).

- Vína AOC jsou nejkvalitnější vína z definovaných oblastí Francie, která splňují požadavky na půdu, klima, odrůdu a další faktory. Tato vína tvoří jednu třetinu produkce francouzských vín.
- Nižší řadou jsou vína VDQS (Vin De 'limité de Qualité Supérieure). Z této kategorie jsou vína dále přesouvána do kategorie AOC. Vína jsou také přísně kontrolována, ale mají vyšší limity pro produkci. Kvalitou se ovšem blíží kategorii AOC. Každý rok musí projít degustací, kterou vede odborná komise a poté vína uvolňuje k prodeji.
- Dalším stupněm jsou VDP (Vins de Pays). Vína mají jasný původ a charakter, ale omezení nejsou tak přísná, jako u vín ve vyšších kategoriích.
- VT (Vins de Table) je kategorie vín bez odrůd a původu. Jedná se o vína denní spotřeby, jejichž původ je francouzský.

Itálie je další zemí s dlouhou tradicí značení vín dle jeho původu.

- DOCG (Denominazione di Origine Controllata e Garantita) je nejvyšší klasifikace kvality vína od roku 1992.
- DOC (Denominazione di Origine Controllata) jsou vína pocházející z určitých lokalit, mají omezený výnos, dobu zrání, technologie výroby a kvalitu.
- IGT (Indicazioni Geografiche Tipiche) je kategorie podobná francouzské Vin de Pays. Jsou to vína daných poloh, odrůd, kontrolované výrobní technologie, obsahu alkoholu a barvy.
- VDT (Vino de Tavola) je víno bez deklarované odrůdy a původu. Jde o nejnižší kategorii vín v Itálii.

Španělsko patří rovněž k zemím s dlouhou tradicí románského způsobu značení vín.

- DOC (Denominación de Origen Calificada) jsou vína nejvyšší kategorie, která byla zavedena v roce 1988. Toto označení mohou nést vína z jediné oblasti – La Rioja. Pravidla jsou v této kategorii velmi přísná, týkají se ceny hroznů, plnění lahví, technologie výroby a kontrol.
- DO (Denominación de Origen) je nižší kategorií značení španělských vín. Je obdobou francouzského VDQS a AOC.
- VT (Vino de Tierra) a VC (Vino comarcal) jsou značení pro vína z definovaných lokací s vysokou kvalitou.
- VM (Vino de Mesa) je nižší kategorie kvality vín. Pochází z různých regionů a nejsou ani značena ročníkem (Callec, 2005).

5.1.3 Vína originální certifikace (VOC) v České republice

VOC je způsob apelačního systému klasifikace, tvořený na základě místa původu a vzestupné kvality vína. Umožňuje pokrok v komunikaci mezi zákazníkem-milovníkem vína a vinařem. Tento způsob značení je v České republice nový a vyžadoval vytvoření zcela nové klasifikace a legislativy (Nepraš, 2008).

V České republice se jedná o poměrně nový způsob značení. Vychází však z historické tradice značení vína dle místa. Jde ale o přirozený způsob značení, protože v průběhu staletí v podstatě jediným způsobem pojmenování vín bylo jejich sepjetí s místem původu, které odpovídalo i hospodářskému a sociálnímu systému „staré Evropy“ (Markel, 2012).

Původní lokálně ukotvený trh pracoval se zeměpisnou klasifikací, až do konstituování národního trhu v 19. století, jenž vedlo k systematické klasifikaci a obchodní nomenklatuře z důvodu přehledu na trhu (Markel, 2012). Nově se ovšem tento způsob hodnocení vín začal

rozvíjet po vstupu České republiky do Evropské Unie a harmonizací právních předpisů. Značení VOC se používá společně s germánským systémem hodnocení vín podle obsahu cukru na jakostní, přívlastková atd. (Jiskra, 2012).

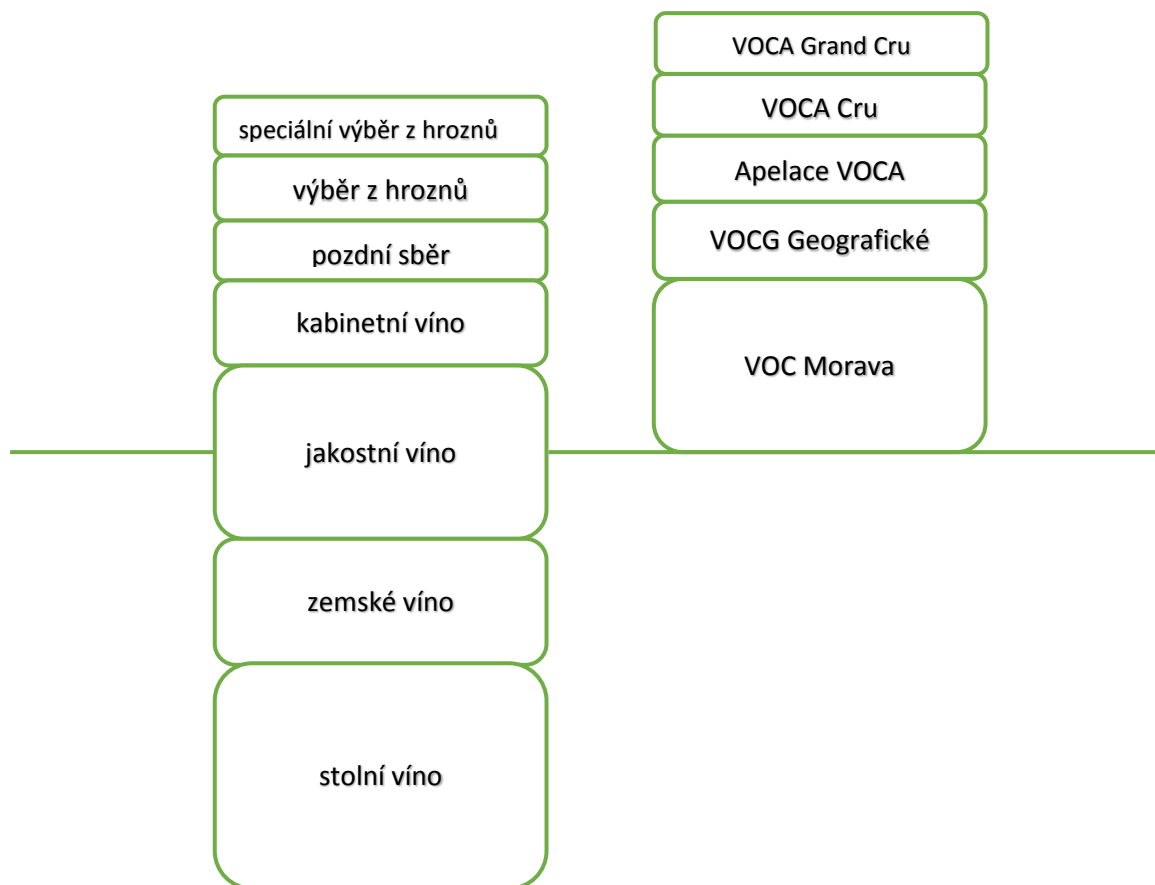
Značka VOC zákazníkovi upřesňuje obsah lahve vína. Obsah je kvalitní a specifické víno pro danou oblast. Toto označení nese záruku vysoké kvality a jedinečnosti. Jedná se o pomoc zákazníkovi, jak na trhu vína vybrat (Markel, 2012).

Podle Pavlouška (2004) by měl systém VOC splňovat následující pravidla.

- Maximální možnou jednoduchost celého systému a marketingovou srozumitelnost, tzn. maximálně třístupňový systém, který je srozumitelný pro každého zákazníka nejenom pro milovníky vína.
- Vinice musí být nezávislé a bonitované. Do nejvyššího třetího stupně hodnocení by se měly dostat jen vinice nejkvalitnější.
- Kvalita vinic musí být na takové úrovni, že kombinace vinice a odrůdy bude poskytovat hrozny stabilní kvality v ročníku bez rozdílu.
- Zajistit přísné podmínky pro agrotechniku a kvalitu hroznů.
- Přírodní proces vinifikace.

Označení VOC mohou v ČR získat vína od roku 2004. Tato vína jsou specifická podmínkami a prostředím ze kterého pocházejí. Certifikace je povolována Ministerstvem zemědělství dle ustanovení § 23 zákona č. 321/2004 Sb., o vinohradnictví a vinařství a o změně některých souvisejících zákonů v platném znění.

Apelační systém je v ČR novým způsobem značení, prochází vývojem a stále se utváří. Podle Nepraše, by systém mělo tvořit pět stupňů.

Obrázek 16: srovnání současného způsobu zařazení vín se systémem VOC
Zdroj 18: Nepraš, 2008

Aktuálně používaný způsob zařazení (germánský) je založen na obsahu cukru moštu při sklizni a neurčuje kvalitu vína. Konzumentovi neposkytuje informace o kvalitě a nezjednodušuje orientaci. Systém VOC je založen na vzestupném žebříčku kvality a zákazníkovi poskytuje srozumitelnější informace o kvalitě a lokalitě. Vína VOC začínají jakostním vínem a nedefinují přívlastky. Systém garantuje původ vína z České republiky, od druhého stupně apelace také charakter vína pocházejícího z vymezeného území. V třetím stupni je garantována lokalita a ve stupni nejvyšším konkrétní vinice (Nepraš, 2008).

Nyní je v České republice sedm sdružení VOC a dalším byla udělena povolení. Prvním VOC vzniklo v roce 2009 ve znojemské vinařské podoblasti, apelační systém zavedlo VOC Znojmo. Dalšími byli VOC MIKULOV a VOC Modré hory v roce 2011, Pálava v roce 2012, Blatnice v roce 2013, VOC Valtice a VOC Mělník v roce 2015.

5.1.4 Legislativní vymezení vín originální certifikace

Pravidla značky VOC byla poprvé zanesena do zákona č. 321/2004 Sb., o vinohradnictví a vinařství a o změně některých souvisejících zákonů v platném znění, konkrétně do ustanovení § 23. VOC jsou specifická tím, že u jejich vín neprovádí zařídění příslušný dozorový orgán (SZPI), ale zařídění zajišťuje komise tvořena samotnými vinaři sdružení. Do praxe značka VOC vstoupila v roce 2009, jako první byla použita ve Znojemské vinařské podoblasti. Jedná se např. o pravidla výroby vína na stejném nebo menším území, než je vinařská oblast, vinař musí být členem sdružení, které nese oprávnění víno značkou certifikovat a také musí být víno dle kvalitativního hodnocení alespoň víno jakostní. Další kritéria výběru vína pro certifikaci VOC určují sami vinaři, členové sdružení, které má povolení od Ministerstva zemědělství ČR. Jedná se zejména o pravidla výběru pouze typických odrůd vín, ze specifických viničních tratí, ve kterých se odráží terroir oblasti a množství dalších kritérií. Zda víno splňuje všechna pravidla, hodnotí členové sdružení vinařů. Tím je udržován vysoký standard. Na základě jejich rozhodnutí, získá vinař povolení označit víno zkratkou VOC, nebo V.O.C. na etiketě. Dále lahev nese pásku okolo hrdla, na které jsou informace o výrobcí v číselném kódu, šarži vína, čísla o rozhodnutí udělení značky, počet lahví v šarži (zákon č. 321/2004 Sb.).

§ 23

Víno originální certifikace

(1) Víno originální certifikace lze vyrábět za těchto podmínek:

- a) musí být vyrobeno na stejném nebo menším území, než je vinařská oblast,
- b) výrobce musí být členem sdružení, které je oprávněné přiznávat označení vína originální certifikace podle tohoto zákona,
- c) víno odpovídá alespoň jakostním požadavkům pro jakostní víno podle tohoto zákona,
- d) víno splňuje podmínky stanovené v rozhodnutí o povolení přiznávat označení vína originální certifikace; v ostatním musí víno splňovat požadavky stanovené tímto zákonem pro jednotlivé druhy vín.

(2) Povolení přiznávat označení vína originální certifikace (dále jen "povolení") uděluje ministerstvo. Ministerstvo též rozhoduje o žádosti o změnu povolení ve lhůtě podle odstavce 7.

(3) Víno originální certifikace se na etiketě označí slovním údajem "víno originální certifikace" nebo zkratkou "V. O. C.", případně "VOC". Toto označení je oprávněn používat jen výrobce podle odstavce 1 písm. b).

(4) Žádost o povolení může ministerstvu podat sdružení založené podle zvláštního právního předpisu⁶⁴), jehož členy jsou pěstitelé, kteří mají zaregistrovány vinice na území, pro které sdružení žádá povolení, nebo výrobci, kteří budou víno originální certifikace podle povolení vyrábět na území oblasti, ve kterém se nacházejí vinice členů sdružení. Členem sdružení může být i výrobce nakupující vinné hrozny z vinic registrovaných na území uvedeném v žádosti a uvedeném v povolení.

(5) Žádost o povolení obsahuje

- a) název a sídlo sdružení,
- b) seznam členů sdružení,
- c) území, na kterém budou sklíženy vinné hrozny, ze kterých bude víno originální certifikace vyráběno; hrozny révy vinné mohou být pro víno originální certifikace pěstovány pouze v registrovaných vinicích,
- d) charakteristiku vlastností vína, které bude uváděno do oběhu jako víno originální certifikace v rozsahu stanoveném prováděcím právním předpisem, a podmínky, za nichž bude toto víno uváděno do oběhu,
- e) procesní postup při zatřídění vín originální certifikace, včetně stanovení postupu při nesouhlasu člena sdružení se zatříděním vína.

(6) K žádosti o povolení žadatel přiloží

- a) výpis z registru nebo evidence sdružení,
- b) písemný souhlas všech členů sdružení s návrhem podmínek uvedených v žádosti podle odstavce 5 písm. d),
- c) stanovy sdružení, které musí obsahovat tyto podmínky:

1. sdružení přijme každého za člena sdružení za zcela rovných podmínek,
2. každý člen sdružení musí po dobu platnosti povolení splňovat podmínky nutné pro přidělení kódu podle § 16 odst. 10; pokud člen sdružení nebude splňovat podmínky nutné pro přidělení kódu podle § 16 odst. 10, orgány sdružení nejpozději do tří dnů pozastaví členovi sdružení právo na označování jím vyrobených vín jako vín originální certifikace podle povolení,
3. každý člen sdružení musí plnit podmínky, za nichž sdružení přiznává označení vína originální certifikace svým členům.

(7) Ministerstvo vydá rozhodnutí o žádosti o povolení nejpozději do 1 roku od jejího podání. Každá registrovaná vinice může být uvedena pouze v jediném rozhodnutí o povolení.

(8) V povolení ministerstvo stanoví podmínky, za nichž lze označení vína originální certifikace přiznávat, a podmínky jeho uvádění do oběhu.

(9) Sdružení, kterému bylo uděleno povolení (dále jen "pověřené sdružení") provádí hodnocení a zařídění vína pocházejícího od jeho členů, které má být uváděno do oběhu jako víno originální certifikace. Pověřené sdružení musí při hodnocení a zařídění vína postupovat v souladu s povolením a tímto zákonem. Kopii rozhodnutí o zařídění zasílá pověřené sdružení Ústavu v elektronické podobě.

(10) Ministerstvo zveřejní na svých internetových stránkách obchodní označení vína, šarži, zeměpisné údaje původu vína, ročník vína, výrobce vína.

(11) Pověřené sdružení musí Ústavu zdarma předávat informace o zaříděných vínech originální certifikace, zejména za účelem plnění povinností státu vůči Evropské unii.

(12) V případě porušení některé z podmínek stanovených pověřenému sdružení v povolení nebo tímto zákonem, nebo v případě, že sdružení odmítá přijmout nového člena, který splňuje podmínky, za kterých pověřené sdružení poskytuje označení vína originální certifikace, stanoví ministerstvo lhůtu k jejich odstranění. Pokud nebudou zjištěné nedostatky ve stanovené lhůtě odstraněny, ministerstvo povolení odejme.

(13) Víno originální certifikace se nezatřídí podle § 26. Víno originální certifikace podléhá doзору podle tohoto zákona.

(14) Prováděcí právní předpis stanoví rozsah charakteristiky vlastností vína uváděné v žádosti. Vzor žádosti o povolení zveřejní ministerstvo na svých internetových stránkách (zákon č. 321/2004 Sb.).

5.1.5 Porovnání apelačního systému DOC s VOC

Pro bližší charakterizaci povahy uplatňovaného systému VOC v České republice byla provedena komparace se systémem uplatňovaným ve Španělsku. Tato země byla vybrána z důvodu autorčina pobytu ve Španělsku, kde se měla možnost blíže seznámit se způsoby certifikace vína. Bližší popis certifikačního systému vína ve Španělsku je uveden v přílohách (příloha č. 2) práce.

Terroir je komplex vlivů půdních, geografických, klimatických, ale zásadní vliv má lidský faktor jako jsou postupy, technologie výroby vína a tradice atd. To vše by mělo být zahrnuto

pod značku DOC, nebo její ekvivalent VOC (O víně). Tradičně se vína v České republice značí podle množství cukru v moštu. VOC je nová kategorizace vín podle místa původu. Rozvoj tohoto značení je teprve na svém začátku. Ve Španělsku je tomu naopak, tradiční je značení podle polohy. Postupem času se k systému rozvinula legislativa upravující značení DOC. Tradice značení španělských vín dle jeho původu sahá až stovky let do historie (Vinograf). Zásadní rozdíl mezi těmito klasifikacemi je ve způsobu jejich fungování, propracovanosti systému a kontroly. Jedná se o komplikovanou legislativu a pravidla. Španělská produkce vín pod označením DOC je kontrolována úřadem (tzv. Consejo regulador) pro jednotlivé regiony. Všechny tyto úřady jsou pod záštitou Instituto Nacional de Denominaciones de Origen. Ten určuje pravidla a provádí dohled nad regionálními úřady. To vše je zaneseno v legislativě. Systém má několik úrovní rozlišující kvalitu, oblast a technologii výroby vína. V České republice fungování VOC také upravuje legislativa a jednotlivá VOC podléhají doзору Ministerstva zemědělství, ale fungování apelačního systému závisí především na jednotlivých sdruženích vinařů. Tato sdružení si tvoří vlastní pravidla pro terroir, technologie, zpracování, až po charakteristiku vín atd. a provádí dohled. Vína VOC jsou specifická tím, že jejich zařazení neprovádí státní dozorový orgán (SZPI), ale vína zařadí vinaři sdružení. Popularita a znalost způsobu značení dle místa je další z rozdílů. Pro španělské zákazníky je tato certifikace základním znakem pro rozlišování vín a orientaci na trhu s vínem. V České republice je znalost tohoto systému certifikace rozšířena zejména mezi odborníky a tzv. milovníky vína. Rozdíly jsou způsobeny zejména dlouhodobým historickým vývojem a přizpůsobením se podmínkám vinařství a trhu s vínem ve Španělsku. Je naprosto běžné, že vína nesou označení svého původu (Jižní svah).

5.2 Sdružení VOC v České republice

Od roku 2004 mohou vznikat sdružení vinařů v rámci apelačního systému VOC. První z nich získalo povolení od ministerstva v roce 2009. Jejich počet se zvyšuje a dostává se do povědomí široké veřejnosti. V roce 2015 bylo v rámci systému VOC 7 spolků a zařídilo se 74 vzorků vín, celkem 2 330 hl VOC vín.

5.2.1 VOC Znojmo

VOC Znojmo se stalo prvním občanským sdružením, které zavedlo apelační systém v České republice. V roce 2009 získalo značku VOC Znojmo. Odrůdy vín, které mohou značku nosit, jsou Sauvignon, Ryzlink rýnský, Veltlínské zelené. Jedná se o nejtypičtější odrůdy pro Znojemskou podoblast. V současné době je součástí sdružení 17 vinařství (Koudela, 2012).

Krajina

Znojemská podoblast je jednou z podoblastí na území vinařské oblasti Morava. Jedná se celkem o 91 obcí a 3530 ha vinic (VOC Znojmo).

Pedologické podmínky

Skalní geologický podklad půd Znojemské vinařské podoblasti tvoří hranice mezi Českým masivem a Karpaty. Půdní typy jsou v této oblasti velmi rozmanité. Mezi nejčastější půdní typy patří půdy jílovité, jílovitohlinité, hlinité až písčité. Vyskytují se tedy půdní druhy hlinité a hlinitopísčité (VOC Znojmo).

Klimatologické podmínky

Celá vinařská oblast Morava je místem nedostatku vody a velkého sucha, zvláště v letním období. Úhrn srážek za rok v podoblasti Znojmo je cca 460 mm. V porovnání s ostatními oblastmi VOC je to jedna z nejnižších hodnot. Průměrná roční teplota je 9 °C (VOC Znojmo).

Podmínky pro udělení známky VOC Znojmo

Podmínky pro získání označení VOC Znojmo jsou následující:

- výrobce musí být členem VOC Znojmo, o.s.
- povolené odrůdy jsou Sauvignon, Ryzlink rýnský, Veltlínské zelené a jejich cuvée
- hrozny musí být pěstovány jen na registrovaných vinicích
- hroznový mošt musí mít nejméně 19° NM
- výnos nesmí být vyšší než 2,5 kg na keř
- pouze ruční sběr hroznů
- lahve vína mohou být uzavřeny pouze korkovým uzávěrem

VÍNA ORIGINALNÍ CERTIFIKACE

Obrázek 17: Ochranná známka VOC Znojmo

Zdroj 19: VOC Znojmo

Obrázek 18: Mapa vinařských podoblastí, podoblast znojemská

Zdroj 20: VOC Znojmo

- metoda „barikování“ není povolena
- zrání na kvasničných kalech není povoleno
- jablečno-mléčná fermentace je možná
- zbytkový cukr ve víně maximálně do 25 g/l
- obsah alkoholu je limitován do 13,9 % objemových
- vína musí nést typické sensorické vlastnosti Znojenské podoblasti.

Pro orientaci zákazníků je nejdůležitějším znakem páska kolem hrdla lahve, která nese znak VOC a informace o víně a výrobci. Pásky VOC jsou na všech certifikovaných lahvích (VOC Znojmo).

5.2.2 VOC Pálava

Zakládající členové Občanské sdružení VOC Pálava, o.s. jsou Vinselekt Michlovský a.s., Vinařství Mikrosvín Mikulov a.s a Tanzberg Mikulov a.s.. Označení VOC Pálava, může sdružení užívat

Obrázek 19:: Znak VOC Pálava
Zdroj 21: VOC Pálava

od 13. 7. 2012. Později se k VOC přidala další vinařství, v současné době má 6 členů. Vína, která mohou získat certifikát, jsou pouze odrůdy Ryzlink vlašský, který má v této oblasti svou tradici a jedinečnost (VOC Pálava).

Krajina

Charakteristický reliéf oblasti s dominantou Pavlovských vrchů tvoří Chráněná krajinná oblast Pálava. CHKO Pálava je součástí projektu „ECOWIN – ochrana přírody ekologizací vinohradnictví“. Jedná se o mezinárodní projekt podpory biodiverzity rostlinných a živočišných druhů ve vinicích a jejich migrace přes ekologicky obhospodařované vinice (Michlovský, 2012).

Obrázek 20: Mapa vinařských podoblastí, oblast VOC PÁLAVA

Zdroj 22: VOC Pálava

Oblast, ve které mohou členská vinařství VOC Pálava pěstovat hrozny je na území obcí Perná, Dolní Věstonice, Horní Věstonice, Klentnice, Pavlov, Mikulov a Bavorsy. Celková plocha

území je 2 108 ha, z toho 750 ha vinic. Typická odrůda Ryzlink vlašský je vysazena na ploše 124 ha, z toho 14 ha je registrovaných pro výrobu vína VOC Pálava (VOC Pálava).

Pedologické podmínky

Z geologického hlediska leží Pavlovské vrchy na okraji části příkrovu vnějšího flyšového pásma. Tato část příkrovu je na území CHKO Pálava tvořena jílovcí, pískovci a slepenci. Mezi nejčastěji se vyskytující půdní typy patří rendziny, pararendziny, černozemě, černice, hnědozemě, luvizemě a fluvizemě. Půdní druhy jsou tedy rozšířené půdy hlinité, jílovitohlinité, jílovité až jíly a již méně se vyskytují půdy písčité, hlinitopísčité a písčitohlinité (Michlovský, 2012).

Klimatologické podmínky

Klimatologické poměry na jižní Moravě se pohybují od extrémního nedostatku vody v období sucha a tepla až po období nadbytku vody v období jarních povodní a přívalových dešťů. Pro pěstování hroznů je také významný nedostatek povrchových a podzemních vod. Klimatická klasifikace řadí CHKO Pálava do teplé a suché oblasti s mírnou zimou. Jde o jedno z nejsušších míst v České republice. Průměrný úhrn srážek je 571 mm a průměrná roční teplota se pohybuje okolo 9-10 °C (VOC Pálava).

Podmínky pro udělení známky VOC Pálava

Označení VOC Pálava je uděleno za následujících podmínek:

- pouze vína vyrobená členy Sdružení odrůdy Ryzlink vlašský
- vína mohou pocházet jen hroznů registrovaných vinic
- vinice obhospodařovány minimálně v integrovaném režimu
- umělá zvlaha je zakázána
- maximální hektarový výnos 5000 l/ha
- hrozny mohou být jen zdravé, popřípadě s ušlechtilou plísní
- ruční sklizeň je podmínkou
- musí projít kontrolou Státní zemědělské a potravinářské inspekce
- zpracování hroznů jen bez exogenních enzymů a jiných maceračních přídavných látek
- mošt může mít 21° - 27° NM
- pravidlo minimálního užití síření před kvašením (max. 50 mg SO₂/l moštu)
- kyselina askorbová není povolena

- doporučení macerace 4 hodiny
- vína zrají na kvasnicích min. 60 dní od konce fermentace nebo 90 dní od sklizně
- sudy jsou pro školení vín povolené (v doporučení jsou nových sudy maximálně do 10 % objemu vína, jednou použité sudy max. do 20 % objemu vína (druhé víno), větší podíl vína v sudu je možný u tzv. třetího vína)
- vína obsahují pouze do 12 g/l cukrů (vína suchá a polosuchá)
- vína by musí být plná, extraktivní s min. bezcukerným extraktem 19 g/l
- musí nést typické sensorické vlastnosti dle Smyslových požadavků na jakost Ryzlinku vlašského VOC Pálava
- vína mohou být plněna pouze do skleněných lahví o obsahu 0,5 a 0,75 litru
- láhve s pouze celokorkovým uzávěrem (VOC Pálava).

5.2.3 VOC Mikulov

Spolek VOC MIKULOV, zavedlo apelační systém VOC jako první v Mikulovské podoblasti. Zakladatelé Ing. Petr Marciničák, Ing. Hynek Holánek a pan Vojtěch Huserek založili

VOC MIKULOV v říjnu roku 2004, schvalovací systém byl dokončen v roce 2011. V současné době má občanské sdružení 12 členů. Díky kvalitě vinic zakladatelé do apelačního systému zařadili celkem šest odrůd typických pro oblast. Jsou to odrůdy Ryzlink rýnský, Ryzlink vlašský, Pálava, Rulandské bílé, Rulandské šedé a Rulandské modré (Marciničák, 2012).

Krajina

Mikulovská vinařská podoblast leží částí na území okresu Břeclav a Brno-venkov. Dominantou této oblasti je vodní nádrž Nové Mlýny a Pálavské vrchy. Počet vinařských obcí je 30, mezi ty největší patří Valtice, Novosedly, Mikulov, Sedlec u Mikulova, Pavlov. Počet pěstitelů hroznů vinné révy je 2350. Obhospodařují asi 4737 ha vinic (Marciničák, 2012).

Pedologické podmínky

Geologické podloží Mikulovského regionu zabírá Mikulovská pahorkatina a vápenité půdy v okolí Pálavy, Dunajovické vrchy a Valtická pahorkatina. Podloží tvoří vápenité jíly, písky a spraše. Rozšířeným půdním typem jsou rendziny. Tyto půdy ohrožuje zejména nedostatek

Obrázek 21: Značka VOC Mikulov
Zdroj 23: VOC Mikulov

Obrázek 22: Mapa vinařských podoblastí, mikulovská podoblast

Zdroj 24: VOC Mikulov

vláhy a eroze. Dalšími typy jsou pararendziny, černozemě a půdy černozemního charakteru s vysokým obsahem humusu. Dále hnědozemě a luvisoly (VOC MIKULOV).

Klimatologické podmínky

Podnebí Mikulovské vinařské podoblasti je velmi teplé a suché. Patří ke kontinentálnímu typu podnebí. Průměrné roční srážky jsou cca 571 mm. Ale vzhledem k velké členitosti Milovické pahorkatiny a Milovických vrchů lze očekávat značné výkyvy. Průměrná roční teplota je 9,6 °C (VOC MIKULOV).

Podmínky pro udělení známky VOC MIKULOV

Označení VOC MIKULOV je uděleno za následujících podmínek:

- hrozny mohou pocházet jen z registrovaných vinic v Mikulovské vinařské podoblasti
- kupáže vín nejsou povoleny
- lahvování vín vykonáno pouze u člena V.O.C. MIKULOV o.s.
- hroznový mošt musí splňovat min. 21° NM
- vinice obhospodařovány šetrně v integrovaném systému produkce
- výnos max. 7 t/ha
- pouze ruční sběr hroznů
- barikování není dovoleno
- jablečno-mléčná fermentace je povolena
- objem lahví max. 0,75 l
- uzavření lahví jedině korkovým uzávěrem
- lahve musí nést pásku s logem VOC MIKULOV a číselným kódem
- minimální doporučená cena vín VOC MIKULOV je 150 Kč bez DPH za láhev 0,75 l
- poplatek za láhev značeného vína je 2,- Kč
- ročník 2011 je prvním možným pro značení vín (VOC MIKULOV).

5.2.4 VOC Modré hory

Občanské sdružení VOC Modré hory získalo povolení označovat svá vína značkou VOC Modré hory 10. 5. 2011. Jde o první VOC v České republice, vyrábějící vína pouze z modrých hroznů vinné révy. Jedná se o nejtradičnější odrůdy pěstované v regionu, a to Svatovavřínecké, Frankovka a Modrý portugal (Stávek, 2012).

Krajina

Viniční tratě VOC Modré hory se nachází v katastrech obcí Bořetice, Němčičky, Kobylí, Vrbice a Velké Pavlovice. Specifický charakter svažitéch vinic a stromový porost, způsobují první výběžky Ždánického lesa (Stávek, 2012).

Pedologické podmínky

Oblast leží na geologickém podloží hranice Podslézsko-ždánického příkrovu a Vídeňské pánve. Půdní profil Modrých hor se pohybuje od 30 do 50 cm. Obsah půdního skeletu se pohybuje okolo 6 až 15 %. Mezi nejčastější půdní typy patří rendziny, černice, hnědozemě a fluvizemě. Mezi vyskytující se půdní typy patří půdy jílovité, jílovitohlinité, hlinité až po půdy písčitohlinité a písčité (VOC Modré hory).

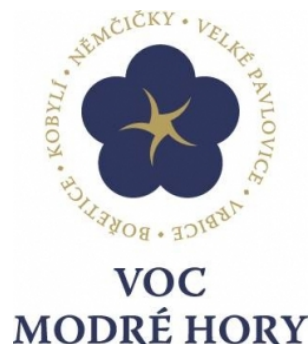
Klimatologické podmínky

Průměr dlouhodobých ročních teplot je 10 °C a roční svit je 1871 hodin. Roční úhrn srážek se pohybuje okolo 580 mm. Oblast Modré hory patří mezi nejteplejší a nejslunnější místa v republice (VOC Modré hory).

Podmínky pro udělení známky VOC Modré hory

Označení VOC Modré hory je uděleno za následujících podmínek:

- hrozny pocházejí pouze z registrovaných vinic na území obcí Bořetice, Kobylí, Němčičky, Velké Pavlovice, Vrbice
- vína pouze z povolených odrůd (Frankovka, Svatovavřínecké pro rosé vína a Frankovka Svatovavřínecké, Modrý Portugal pro červená vína)
- výnos max.7 t/ha

Obrázek 23: Ochranná známka VOC Modré hory

Zdroj 25: VOC Modré hory

Obrázek 24: Mapa vinařských podoblastí, oblast Velkopavlovická

Zdroj 26: VOC Modré hory

- pouze ruční sběr
- hroznový mošt splňuje min. cukernatost 19 °NM
- červená vína mohou být uvedena na trh nejdříve po 18 měsících od sklizně
- vína nesmí být výrazná exogenním taninem (přidaným nebo z technologie barrique)
- víno s max. obsahem 12 g/l zbytkového cukru
- u vín rosé vín alkohol 10 až 13 % u červených vín min. 12%
- vína musí nést pásku VOC Modré hory (VOC Modré hory).

5.2.5 VOC Blatnice

Sdružení, Cech blatnických vinařů, získalo certifikát VOC Blatnice v dubnu roku 2013. V současné době má sdružení celkem 29 členů. Odrůdy pěstované pod značkou VOC jsou Ryzlink rýnský, Rulandské bílé, Rulandské šedé a Chardonnay (VOC Blatnice).

Obrázek 25: Znak VOC Blatnice

Zdroj 27: VOC Blatnice

Krajina

Oblast, ve které se nachází vinice registrované ve VOC Blatnice, leží na úbočí Karpat ve výšce od 210 do 350 metrů nad mořem. VOC spadá pod katastrální území obcí Blatnice pod Sv. Antoníčkem, Uherský Ostroh, Lipov a Louka. Na území je okolo 268 ha vinic, které obhospodařuje 368 vinohradníků (VOC Blatnice).

Obrázek 26 Mapa vinařských podoblastí, slovácká podoblast

Zdroj 28: VOC Blatnice

Pedologické podmínky

Geologický podklad lokality jsou flyšové vrstvy, jejichž mocnost přesahuje až 1000 metrů. Jedná se o svrchnokřídové souvrství se střídáním vápenců, pískovců, slínovců a vápnitých jílovců. Půdy, vyskytující se v oblasti jsou, černozemě, hnědozemě a půdy černozemní černické s výběhy pískovců a jílovců. Často se jedná o půdy kamenité, vododržné se sklonem k přemokřování (Kumšta, 2016).

Klimatologické podmínky

Klimaticky je oblast silně ovlivněna sousedící teplou Panonskou pánví. K jihu je oblast otevřená, od severu chráněna horami. Průměrná roční teplota je 11,4 °C a úhrn srážek se pohybuje okolo 554,67 mm. Jedním z faktorů ovlivňujících mikroklima oblasti jsou hlné

větry, neboli föhnny. Jedná se o větry fönového typu, které vanou přes hřebeny Bílých Karpat, kde se oteplují (Kumšta, 2016).

Podmínky pro udělení známky VOC Blatnice

Označení VOC Blatnice je uděleno za následujících podmínek:

- víno pouze z registrovaných odrůd Ryzlink rýnský a skupina burgundských odrůd - Rulandské bílé, Rulandské šedé, Chardonnay
- kupáž je povolena
- hrozny mohou pocházet pouze z registrovaných vinic
- vinař musí být členem Cechu blatnických vinařů
- provozovna vinařství musí mít sídlo v obci Blatnice pod Svatým Antonínkem
- cukernatost hroznového moštu min. 20°NM
- sběr hroznů jen ručně
- školení barrique není povoleno
- stabilizační přípravky s výjimkou oxidu siřičitého jsou zakázány
- jablečno-mléčná fermentace je povolena
- vína VOC Blatnice mohou být uvedena na trh po 5 měsících od sklizně
- víno prodáváno v lahvích s objemem do 0,75 litrů s korkovým nebo šroubovacím uzávěrem
- lahve vína musí nést pásku VOC Blatnice
- vína musí splňovat typické sensorické vlastnosti pro oblast Blatnice pod Svatým Antonínkem (VOC Blatnice).

5.2.6 VOC Valtice

VOC Valtice získalo certifikát v říjnu roku 2015. Sdružení má aktuálně 5 členů. Odrůdy vín povolené pro značení VOC Valtice jsou Ryzlink rýnský, Sylvánské zelené a jejich kupáže. Jsou to odrůdy typické pro oblast Valticka, kde také mají stoletou tradici pěstování (VOC Valtice).

*Obrázek 27: Znak VOC Valtice
Zdroj 29: VOC Valtice*

Krajina

Oblast VOC Valtice se nachází na katastrálním území dvou obcí, Valtice a Úvaly (VOC Valtice).

Obrázek 28: Mapa vinařských podoblastí, mikulovská podoblast

Pedologické podmínky

Jak již bylo popsáno u VOC MIKULOV, podloží regionu Mikulov zabírá Mikulovská pahorkatina, Pálava, Dunajovické vrchy a Valtická pahorkatina, která je nejbližší oblasti VOC Valtice. Podloží je tvořeno písiky, vápenitými jíly a sprašemi. Častým půdním typem jsou rendziny. Tyto půdy jsou ohroženy nedostatkem vláhy a erozí (VOC Valtice).

Zdroj 30: VOC MIKULOV

Klimatologické podmínky

Pro tuto oblast je typické kontinentální podnebí velmi teplé a suché. Průměrná roční teplota je 9,5 °C (VOC Valtice).

Podmínky pro udělení známky VOC Valtice

Označení VOC Valtice je uděleno za následujících podmínek:

- víno pouze z odrůd Rýnský ryzlink a Sylvánské zelené
- kupáž je povolena
- hrozny jen z registrovaných vinic na území obcí Valtice a Úvaly
- hrozny musí projít kontrolou Státní zemědělské a potravinářské inspekce
- vína pouze z vinařství registrovaných v spolku VOC Valtice z.s. se sídlem ve Valticích
- lahvování vín jen u členů VOC Valtice
- hroznový mošt musí splňovat min. cukernatost 20° NM
- hektarový výnos max. 7 t/ha
- ruční sklizeň
- obsah alkoholu min. 11,0 %
- vína v lahvích s objemem 0,75 l a korkovým nebo šroubovacím uzávěrem (VOC Valtice).

5.2.7 VOC Mělník

VOC Mělník bylo založeno v roce 2015. Je to vůbec první VOC ve vinařské oblasti Čechy. VOC Mělník používá pro výrobu vín odrůdy Rulandské modré, Ryzlink rýnský a Müller Thurgau a jejich cuvée. Aktuálně má spolek 4 členy, kteří mají oprávnění vyrábět vína nesoucí označení „VOC Mělník“ (VOC Mělník).

Obrázek 29: Znak VOC Mělník
Zdroj 31: VOC Mělník

Krajina

Vinice se rozprostírají na katastrálním území měst Mělník, Litoměřice a Most. Vinice jsou rozprostřeny nesouvisle, spíše na jednotlivých vhodných místech. Leží v nižších nadmořských výškách na jižních svazích, často v blízkosti toků řek Labe a Vltava (VOC Mělník).

Pedologické podmínky

Půdy vinic jsou především na vápenitěm podkladu vrstev opuky, která je v některých místech překryta hlinitopísčitymi náplavami. Půdy jsou lehké, záhřevné s vhodnými podmínkami pro pěstování zejména hroznů modrých odrůd (VOC Mělník).

Klimatologické podmínky

Oblast je typická proměnlivostí počasí mezi jednotlivými ročními obdobími. Průměrné roční srážky jsou 550 mm (VOC Mělník).

Podmínky pro udělení známky VOC Mělník

Označení VOC Mělník je uděleno při splnění následujících podmínek:

- pouze ruční sklizeň hroznů
- hrozny odpovídající min. kvalitě jakostních vín
- kvalita vín musí být výrazně vyšší
- hroznový mošt min. 18° cukernatosti podle °NM
- výnos z vinic max. 11 t/ha
- školení barrique není povoleno
- metoda karbonické macerace a termovinifikace je zakázáno
- zbytkový cukr max. 12 g/l
- vína musí splňovat typické sensorické vlastnosti odrůdy a oblasti (VOC Mělník).

5.2.8 Shrnutí poznatků o existujících sdruženích VOC v ČR

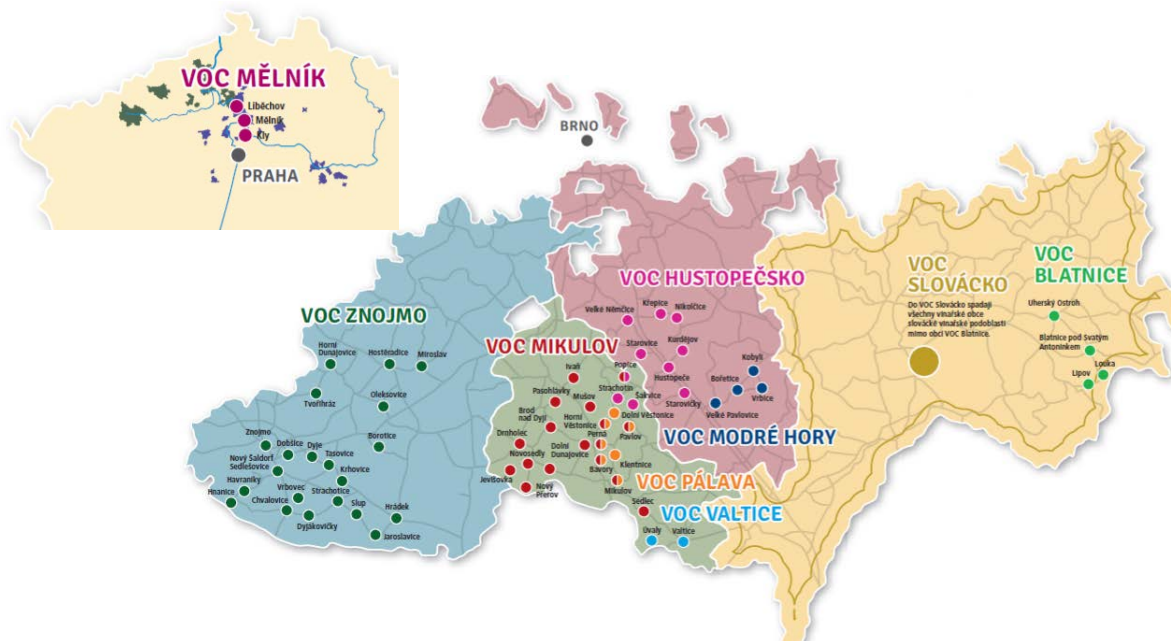
Tabulka 3: Komparace znaků sdružení VOC

Znaky konceptu VOC	VOC Znojmo	VOC Mikulov	VOC Modré hory	VOC Pálava	VOC Blatnice	VOC Valtice	VOC Mělník
Rok založení	2009	2011	2011	2012	2013	2015	2015
Vinařská oblast	ZNO	MI	VP	MI	SL	MI	MĚ
Počet členů (založení)	nd	3	nd	3	nd	4	nd
Počet členů (2017)	19	12	16	6	29	5	4
Počet odrůd zařazených do VOC	3	6	3	1	4	2	3
Podmínka cukernatosti (NM)	19°	21°	19 °	21° - 27°	20°	20°	18°
Podmínka výnosu	2,5 kg na keř	Max. 7 t/ha	Max. 7 t/ha	Max. 5000 l/ha	nd	Max. 7 t/ha	Max. 11 t/ha
Množství alkoholu	Max. 13,9 %	nd	Min. 12 %	nd	nd	Min. 11,0 %	nd
Možnost výroby Cuveé	ano	ne	ano	x	ano	ano	ano

Zdroj 32: Wine of Czech Republic

Pozn.: MI – Mikulovská, MĚ – Mělnická, SL – Slovácká, VP – Velkopavlovická, ZN -Znojemská, nd – není dostupné

V současné době je v České republice 7 fungujících spolků VOC. Další prochází řízením o povolení (VOC Hustopečsko, VOC Slovácko). Z fungujících VOC se pouze jedno nachází ve vinařské oblasti Čechy. Většina z nich se nachází ve vinařské oblasti Morava (6). Nejvíce z nich jsou vinařství z Mikulovské vinařské podoblasti (3). Ovšem první VOC získalo oprávnění v roce 2009 v oblasti Znojemské.

Obrázek 30: Mapa VOC

Zdroj 33: Wine of Czech Republic

Rozdíly mezi jednotlivými spolky VOC jsou zřejmé z předchozí tabulky. Největší diference je v počtu členů jednotlivých VOC. Nejvyšší počet členů 29, má VOC Blatnice. Nejnižší počet členů 4, má VOC Mělník, které je zároveň nejmladším spolkem VOC a nachází se v podoblasti Mělník, které má nižší počet vinařství. Z tabulky lze také vyčíst rozdíl mezi počtem zakládajících členů a aktuálním stavem. Tyto informace poskytl pouze VOC z Mikulovské podoblasti. Jejich členská základna se postupně rozrůstá.

Dalším faktorem rozdělujícím jednotlivá sdružení je počet odrůd, které jsou vybrány jako typické pro danou oblast a vínům těchto odrůd je udělováno označení VOC. Nejnižší počet odrůd má ve svých stanovách VOC Pálava, a to pouze jednu. Nejvyšší počet odrůd je 6 odrůd, která má VOC Mikulov. V tomto bodě se názory odborníků liší. Kolik odrůd je možné zařadit, jako typické, nesoucí znaky jedinečného terroir. Doposud nejsou stanoveny limity a výběr odrůd je na samotných sdruženích. Možností pro rozšíření nabídky vín VOC je výroba cuveé. Tuto možnost dávají stanovy jen některých spolků a tímto způsobem umožňují vinařstvím rozšířit nabídku vín VOC.

Faktory, které ovlivňují kvalitu a jsou limitovány stanovami spolků, jsou cukernatost moštu, výnosnost hroznů a množství alkoholu. Limity cukernatosti moštu výrazně ovlivňují kvalitu vína. Nejprísnejší podmínky mají VOC Mikulov a VOC Pálava, a to 21°NM. Vína VOC nenesou na svých etiketách informace o germánském způsobu značení, tedy cukernatosti hroznů, které rozděluje vína stolní, zemská, jakostní a přívlastková. Toto značení je klasicky užíváno v České republice a jedná se o způsob rozlišování „kvality“ vín. Cukernatost moštu 21°NM odpovídá vínu s přívlastkem – pozdní sběr.

Také výnos z hektaru plochy vinic, kterou stanovy limitují, má výrazný vliv na kvalitu hroznů a následně vína. Rozdíly nejsou příliš významné až na VOC Mělník, který umožňuje výnos 11 t/ha. Omezení alkoholu ve víně je dalším omezením ovlivňujícím kvalitu vín. Liší se mezi jednotlivými spolky zejména z důvodů rozdílných odrůd vinné révy.

Podmínky stanovené zákonem jsou základní limity pro značení vín VOC. Kvalitu vína ovlivňují zejména podmínky, které určilo samotné sdružení ve svých stanovách a dalších dokumentech upravujících péči o vinice, kvalitu hroznů, způsob výroby vína a jeho zrání až po balení a uchovávání.

5.3 Příklad fungování konkrétního VOC

Fungování jednotlivých VOC je závislé na obecně závazných právních předpisech, zákoně č. 321/2004 Sb., o vinohradnictví a vinařství a o změně některých souvisejících zákonů v platném znění, konkrétně do ustanovení § 23 a dále na pravidlech, které si tato sdružení sami určují a která mohou se vzájemně lišit. Mezi tato pravidla můžeme řadit stanovy spolku, podmínky, jednací řád.

VOC Mikulov bylo popsáno z hlediska polohy, klimatických podmínek a také jednotlivých požadavků na členy sdružení a jejich vína v předchozích kapitolách (viz. 4.4.6 c). Praktické fungování spolku V.O.C. Mikulov, z.s. je popsáno v následujícím textu.

5.3.1 Základní charakteristika VOC Mikulov

V.O.C. Mikulov, z.s. je samosprávný a dobrovolný spolek, který sdružuje pěstitele a výrobce vína v mikulovské podoblasti. Spolek stanovuje podmínky pro značení VOC vín, přiznává toto značení členům, pomáhá propagovat vína a vinařství VOC v mikulovské podoblasti, zároveň organizuje přednášky, společenské akce a vydává materiály k rozvoji vinařství. Také vydává publikace a zpravodaje zaměřené na VOC Mikulov, spolupracuje s odbornými organizacemi a orgány státní správy.

Členem spolku se může stát právnická osoba nebo fyzická osoba starší 18 let, která splňuje podmínky pro výrobu vína originální certifikace a na produkci hroznů stanovené spolkem (uvedené v dokumentu Podmínky a pravidla pro udělení označení VOC MIKULOV) a také podmínky stanovené zákonem č. 321/2004 Sb., o vinohradnictví a vinařství ve znění pozdějších předpisů (viz. 4.4.3 Legislativní rámec). Také musí splňovat podmínku o neporušení zákona týkajícího se produkce hroznů a výroby vína.

O členství je třeba zažádat písemnou přihláškou, kterou schvaluje výkonný výbor na zasedání. Členství je dobrovolné a spolek přijme každého podle rovných podmínek. Členové se dělí na

zakládající, noví a čestní. Zakládajícími členy jsou Ing. Petr Marcinčák, Vojtěch Huserek a Ing. Hynek Holánek. Čestné členství je udělováno osobám, které se zvláštním způsobem zasadily o dobré jméno Mikulovské podoblasti. Členství zaniká oznámením o vystoupení člena, vyloučením na základě rozhodnutí členské schůze, smrtí, prohlášením konkurzu na člena, nezaplacením příspěvků, nebo z jiných důvodů vyplývajících ze zákona.

Majetek spolku je tvořen movitými a nemovitými věcmi, pohledávkami a jinými majetkovými právy. Schválený rozpočet určuje hospodaření s majetkem Spolku. Hospodaření a účetnictví se řídí platnými obecně závaznými právními předpisy České republiky. Majetek nabývá Spolek z příjmů členských příspěvků, z vlastní činnosti, prodeje vína VOC MIKULOV, darů, příspěvků a podpor, dotací a fondů, finančních užitků z majetku a ostatních příjmů.

Práva členů spolku jsou rovnocenná. Člen má právo volit a být volen do orgánů spolku, být účasten na jednáních a aktivitách. Hlasování je právo člena i povinnost. Dále mají členové právo předkládat návrhy, připomínky a stížnosti. Také právo využívat majetek a informační materiály spolku.

Mezi povinnostmi členů spolku patří platba členských poplatků. Vstupní členský příspěvek, který je jednorázový poplatek ve výši 50 000 Kč a je splatný do 14 dní od vstupu do spolku. Dalším poplatkem je roční členský příspěvek 12 000 Kč. Mimořádný členský příspěvek je poplatek na prodej vína, propagaci a vedlejší činnosti. Na základě písemné žádosti lze ze závažných důvodů prominout nebo snížit příspěvek.

Další povinností je dbát o dobré jméno spolku, chránit jeho majetek, plnit stanovy, podílet se na chodu a rozvoji spolku, dodržovat zákon, informovat spolek o kontrolách dozorových orgánů vinohradnictví a vinařství, na výzvu spolku předložit podklady o činnosti. Další povinností je dodržování podmínek dle § 16 odst. 10 zákona č 321/2004 Sb., o vinohradnictví a vinařství, ve znění pozdějších předpisů. Pokud povinnosti nejsou dodržovány je člen povinen oznámit tuto skutečnost orgánům spolku.

Při neplnění povinností, porušení stanov či poškození zájmů spolku může být členovi uloženo kárné opatření ve formě napomenutí, důtky s výstrahou nebo vyloučení. Napomenutí a důtku uděluje výkonný výbor, o vyloučení rozhoduje členská schůze. Do jednoho roku od porušení pravidel je možno uložit kárné opatření. Nejprve ovšem proběhne slyšení se členem a svědků skutku, kvůli jeho vysvětlení. K vyloučení se přistupuje zejména za neplnění povinností dle stanov, usnesení spolku a vnitřních předpisů. Také porušením povinnosti dbát o dobré jméno spolku, hrubým porušením pravidla dobrého soužití. Dalším důvodem je pravomocné odsouzení pro úmyslný trestný čin související s výrobou vína. Porušení podmínek pro označení VOC MIKULOV, jednacího řádů pro hodnocení vína, právních předpisů o vinohradnictví a

vinařství a § 23 zákona č 321/2004 Sb., o vinohradnictví a vinařství, ve znění pozdějších předpisů. Vyloučení také hrozí v případě opakovaného porušení povinností po předchozím uložení některého z kárných opatření. Rovněž při neplnění ohlašovací povinnosti a neposkytnutí podkladů pro činnost spolku.

Organizační strukturu spolku VOC MIKULOV tvoří tyto orgány: členská schůze, výkonný výbor, rozhodčí komise, komise VOC MIKULOV pro hodnocení vína.

Členská schůze je nejvyšším orgánem. Je složena ze všech členů spolku, schází se minimálně jednou ročně. Mezi pravomoci členské schůze patří stanovování úkolů spolku, schvalování stanov, volba a odvolávání členů výkonného výboru a rozhodčí komise. Dále projednává zprávy o činnosti, rozhoduje o čestném členství, schvaluje účetní závěrku a rozpočet, výši členských příspěvků, popřípadě prominutí členských příspěvků. Také rozhoduje o vyloučení člena, zkoumá žádosti o přezkum rozhodnutí nebo postupu orgánu spolku, rozhoduje o sloučení s jiným spolkem nebo rozpuštění, schvaluje a určuje podmínky pro získání označení VOC MIKULOV. Pouze při účasti nadpoloviční většiny členů je Členská schůze usnášeníschopná. Pokud tomu tak není, schůze se nekoná a je opakována nejpozději do 15 dní. Každý člen má jeden hlas, a všechny si jsou rovny. Návrh může být přijat i bez zasedání členské schůze, a to způsobem doručení návrhu všem členům a jejich kladnou odpovědí. Hlasování probíhají veřejně, návštěvníci nesmí nijak zasahovat do jednání. Schůzi vede předseda výkonného výboru. V případě, že 1/3 členů požádá o mimořádnou schůzi, nebo to vyžaduje závažná situace, výkonný výbor svolá mimořádnou členskou schůzi. Z každé schůze je pořízen zápis a prezenční listina.

Výkonný výbor je statutárním orgánem spolku. Má tři členy z řad členů spolku, kteří byli zvoleni členskou schůzí. Jejich funkční období je 5 let. Členové výkonného výboru volí svého předsedu a místopředsedu. Zasedá jednou měsíčně, a to bez přístupu veřejnosti. Mezi její pravomoci patří organizace a řízení činnosti spolku, rozpočtový návrh, účetní závěrka, hospodaření s rozpočtem, volba a odvolání členů komise, přijímání nových členů, vytváření vnitřních předpisů spolku, požadování podkladů k činnosti spolku po členech a rozhodování o pozastavení práva označování vína značkou VOC. Pro přijetí rozhodnutí je nutná nadpoloviční většina. Každý má jeden hlas, hlasy jsou si rovny. Z jednání jsou pořizovány zápisy. Členové výkonného výboru mají povinnosti se účastnit jednání a dbát zájmů a společenské vážnosti VOC MIKULOV.

Rozhodčí komise je volena i odvolávána členskou schůzí. Má 3 členy, kteří jsou voleni na 5 let. Nesmí zároveň působit ve výkonném výboru. Volí svého předsedu a místopředsedu. Schází se jednou za půl roku, dle potřeby i častěji. Účelem rozhodčí komise je kontrola hospodaření,

rozhodování sporů mezi členy a spolkem o placení příspěvků a přezkum vyloučení člena. Jednací řád upravuje řízení před rozhodčí komisí.

Komise VOC MIKULOV pro hodnocení vína je odborný orgán. Jednací řád upravuje poměry a fungování komise. (Stanovy, VOC Mikulov)

Dle dokumentu Podmínky a pravidla pro udělení označení VOC MIKULOV (VOC MIKULOV) lze označení VOC MIKULOV přiznávat jen výrazně kvalitnějším vínům, která byla vyrobena za podmínek definovaných v podmínkách a byla odlišná od běžné produkce vín. VOC vína jsou vína s garantovaným původem a kvalitou. Hrozny pocházejí pouze z vinic registrovaných v seznamu vinic. V případě, že člen spolku chce značit svá vína VOC MIKULOV, musí podat Žádost o přiznání označení VOC MIKULOV. Žádost obsahuje informace o žadateli, vinici a víně. Žádost je podána elektronicky na výkonný výbor. Komise vyšle svého člena k odebrání vzorku vína. Jeden vzorek je odeslán do akreditované laboratoře. Další vzorky jsou uloženy ve sklepních prostorách. Komise provede hodnocení a výkonný výbor rozhodne, zda bude víno uvedeno pod označením VOC MIKULOV. Rozhodnutí o zařazení vín zašle spolek na ÚKZUZ do Registru vinic. Ministerstvo zemědělství na svých webových stránkách zveřejní informace o víně. V případě že bylo označení vína zamítnuto, nelze žádost o zařazení vína podat opakovaně. Pokud výrobce s rozhodnutím nesouhlasí, může podat žádost o prošetření rozhodnutí. Seznam rozhodnutí o přiznání označení je uveden na webových stránkách spolku. Podmínky přiznání označení vína VOC MIKULOV viz. 4.4.6 C. Hodnocení vín je prováděno užším výběrem členů komise. Zpravidla se jedná o 7 náhodně vybraných členů. Tuto funkci vykonávají objektivně, pokud porušují jednací řád, mohou být odvoláni z funkce. Za činnost komise je odpovědný tajemník sdružení. Pověřené osoby zajišťují přípravu vzorků pro hodnocení a administrativní přípravu. Nesmí se podílet na hodnocení vín. To se odehrává na vybraném místě za definovaných podmínek. Hodnocení probíhají minimálně jednou za čtvrtletí, podle příslušných přihlášených vzorků. Vína musí projít laboratorním rozbořem podle právních předpisů. Pokud víno neodpovídá požadavkům, není toto víno předloženo k hodnocení. Na začátku tajemník předloží návrh na předsedu, který vede celé hodnocení. Tajemník také sestavuje pořadí degustovaných vín. Je také zodpovědný za hodnotitelské formuláře „Záznam hodnocení člena Komise VOC MIKULOV“, který dostanou všichni hodnotící a uvádí, zda víno vyhovuje nebo nevyhovuje. Předseda vyhotoví zápis, ve kterém jsou uvedeny informace o průběhu hodnocení. Členové hodnotí anonymní vzorky vín objektivně dle Smyslových požadavků na jakost vína VOC MIKULOV. Při jednom zasedání lze hodnotit nejvíce 40 vzorků. Po skončení tajemník provede vyhodnocení výsledků z formulářů. Většina hlasů „vyhovující“ znamená, že bylo vínu uděleno povolení pro označení

VOC MIKULOV. Výsledky jsou oznámeny Rozhodnutím. (Jednací řád Komise VOC MIKULOV pro hodnocení vína, VOC MIKULOV)

5.3.2 Členové VOC MIKULOV

Spolek VOC MIKULOV byl založen v říjnu 2004. Zakládajícími členy byli Ing. Petr Marcinčák BA, Ing. Hynek Holánek a pan Vojtěch Huserek. V roce 2011 byl dokončen schvalovací proces. Do apelačního systému bylo zařazeno 6 odrůd, které jsou pěstovány na vybraných viničních tratích, které vykazují jedinečný regionální charakter. Vybrané odrůdy jsou Pálava, Ryzlink rýnský, Ryzlink vlašský, Rulandské bílé, Rulandské šedé, Rulandské modré. V roce 2017 má spolek 12 členů. (VOC MIKULOV)

A. Víno Marcinčák

Víno Marcinčák je rodinné vinařství. Nachází se v Mikulovské vinařské podoblasti v obci Novosedly. Vinařem je Ing. BA Petr Marcinčák. V nabídce vinařství jsou výhradně vína vysoké kvality a vína speciální v bio kvalitě. Jejich kvalita je doložena certifikátem ABCERT, který značí kvalitu ekologického hospodaření a bioproduktů. Vinařství ovšem nabízí další služby, jako jsou degustace, ochutnávky, prohlídky vinařství, exkurze po vinicích, stanoviště pro cyklisty a nabízí prostory pro různé společenské akce. Mimo jiné také provozuje Hotel Marcinčák (Víno Marcinčák).

Obrázek 31: Logo Víno Marcinčák
Zdroj 34: Víno Marcinčák

Vinice

Vinařství obhospodařuje 110 ha vinic v ekologickém režimu. Od roku 2008 je toto vinařství největším bio pěstitelem v České republice. Celková plocha vinic je asi 250 ha. Vinohrady se rozprostírají na katastrálním území 7 obcí (Dobré Pole, Brod nad Dyjí, Jevišovka, Dolní Dunajovice, Novosedly, Mikulov a Nový Přerov). Tato oblast je jednou z nejteplejších v ČR a vinice leží v mimořádných polohách.

Zásadou při péči o vinnou révu je malé zatížení keře hrozny, tím, že redukuje množství úrody a péče o jednotlivé hrozny. Bio produkce má svou filozofii spojení s přírodou a vzájemnou harmonií. Těmito myšlenkami se řídí při péči o vinice (Víno Marcinčák).

Víno

Při výrobě vína vinařství využívá moderních technologií, které zachovávají kvalitu, originalitu a specifičnost vín. Produkují vína přívlastková, která pocházejí z tradičních odrůd. Také nabízí vína speciální, jako jsou vína botritická, slámová a ledová. Vinařství se orientuje na produkci

osobitých vín, která cílí na náročné milovníky vín. Ročně vyrobí asi 2500 hl vína (Vino Marcinčák).

B. Vinařství Holánek

Vinařství Holánek je rodinné vinařství se sídlem v obci Ivaň. Zaměřuje se především na produkci vysoce kvalitních vín typických odrůd. Dbá zejména na přirozené pěstování vinné révy, zrání a chuť vína. Mimo výroby vína vinařství nabízí degustace, exkurze po vinařství, catering, prostory pro společenské akce ve vlastním vinařském dvoře (Vinařský dvůr na faře) (Vinařství Holánek).

Obrázek 32: Logo Vinařství Holánek

Zdroj 35: Vinařství Holánek

Vinice

Vinohrady se rozkládají na 25 ha plochy viniční trati Aeibis, která leží v západní části mikulovské vinařské podoblasti. Vinice, které má vinařství ve svém vlastnictví, jsou ošetřovány v integrovaném a ekologickém režimu. Hospodaří bez použití pesticidů a chemických hnojiv. Využívá biologické a mechanické prostředky pro ochranu vinné révy (Vinařství Holánek).

Víno

Vinařství se specializuje na pěstování typických odrůd, tradičních chutí pro dané klimatické a půdní podmínky. Vína nabízená vinařstvím jsou vysokojakostní a přírodní. Zásadou je dozrávání vín bez chemických zásahů, přirozenou cestou. Praxí je minimální zasahování do procesu zrání. Vína zrají v historickém sklepě v dubových sudech. Ročně vyrobí vinařství asi 500 hl vína (Vinařství Holánek).

C. Vinařství pod Martinkou

Toto vinařství vzniklo v roce 1998 jako malé rodinné vinařství. Jméno získalo dle viniční trati Pod Martinkou, kterou obhospodařuje. Nachází se v obci Horní Věstonice. Vinařství pod Martinkou vede Vojtěch Huserek. Kromě prodeje vína také nabízí řízené degustace ve svém sklepě z roku 1870. Toto vinařství nespravuje vlastní webové stránky, informace jsou tak omezené (Velko Vinotéka).

Obrázek 33: Logo Vinařství pod Martinkou

Zdroj 36: Velko Vinotéka

Vinice

Hrozny pro výrobu vína pochází z vlastních vinic, ale jsou také nakupovány z katastru obcí Horní Věstonice, Perná, a Bavory. Vinařství hospodaří asi na 5 ha vinic (Velko Vinotéka).

Víno

Ročně vinařství vyprodukuje asi 10 hl vína. Orientuje se na vína přívlastková s typickým charakterem pro danou oblast. Při výrobě vína používá moderní technologie s důrazem na zachování typických vlastností (Velko Vinotéka).

D. Vinařství Kovacs

Vinařství Kovacs je menší rodinné vinařství, které sídlí v obci Novosedly. Jeho tradice je dlouholetá. Hospodaří v ekologickém režimu a dbá na šetrné zacházení s přírodou a vinnou révou. Mimo vín tradičních odrůd a chutí nabízí také řízené degustace, oslavy a různé akce ve vlastním sklepě. Za společnost jedná Ing. Miroslav Kovacs (Vinařství Kovacs).

Obrázek 34: Logo Vinařství Kovacs

Zdroj 37: Vinařství Kovacs

Vinice

Vinnou révu vinařství pěstuje na 35 ha vlastních vinic. Při péči o vinice dodržuje zásady ekologického hospodaření. Důraz je kladen na dobrý stav půdy a vinic. Díky těmto zásadám vinohrady plodí kvalitní hrozny (Vinařství Kovacs).

Víno

Vinařství Kovacs využívá moderní technologie. S hrozny je pracováno šetrně, a to se odráží v kvalitě vína. Cílem je zachování přírodního charakteru vín se znaky terroir. Ročně vinařství vyprodukuje cca 1500 hl vína (Vinařství Kovacs).

E. Vinařství Volařík

Zakladatelem vinařství je Ing. Miroslav Volařík. Jedná se historicky o rodinné vinařství, jehož tradice byla přerušena. V roce 2007 byla tradice obnovena a vzniklo Vinařství Volařík. Sídlo má vinařství v Dolních Dunajovicích.

VINAŘSTVÍ VOLAŘÍK
MIKULOV

Obrázek 35: Logo Vinařství Volařík

V roce 2011 se vinařství stalo členem Aliance vinařů V8. Je nejenom součástí VOC MIKULOV, ale zároveň VOC Pálava.

Zdroj 38: Vinařství Volařík

Mezi řadou úspěchů je i ocenění Vinař roku z let 2011 a 2014 (Vinařství Volařík).

Vinice

Vinařství hospodaří na 80 ha vlastních vinic v integrované produkci a 4,2 ha vinic v režimu ekologického zemědělství. Při pěstování vinné révy dbá především na polohu vinic, kvalitu vinné révy a hroznů (Vinařství Volařík).

Víno

Vinařství vyrábí vína přívlastková, a to především bílá, dále rosé a sekty. Produkuje několik řad vín. Jednou z nich je řada vín Terroir, která obsahuje vína z nejlepších viničních tratí, na kterých je pěstována nejvhodnější odrůda. Další řadou je od roku 2014 Organic. V této řadě jsou vína specifických odrůd – Johanniter, Hibernál a Saphira, které jsou pěstovány v ekologickém režimu. Vyrobené množství vína je cca 700 hl ročně (Vinařství Volařík).

F. MIKROSVÍN MIKULOV

Vinařství MIKROSVÍN MIKULOV sídlí v Chráněné krajinné oblasti a biosférické rezervaci Pávala a Dunajovické vrchy. Vinice se nachází na území obcí Dobré Pole, Březí, Dolní Dunajovice a Mikulov. Za společnost jedná Ing. Bořek Svoboda. Filozofií vinařství jsou vína přírodní s tradičním charakterem pro danou oblast (Mikrosvín Mikulov).

**MIKROSVÍN
MIKULOV**
SKLEPY DOLNÍ DUNAJOVICE

Obrázek 36: Logo MIKROSVÍN MIKULOV

Zdroj 39: Mikrosvín Mikulov

Vinice

Celková rozloha vinic je asi 220 ha a jsou obhospodařované v integrovaném režimu. Při pěstování je dodržována filozofie šetrného přístupu k přírodě, malého zatížení keře révy vinné a minimální použití chemie. Hrozny jsou sklizeny ručně (Mikrosvín Mikulov).

Víno

Hrozny jsou zpracovávány šetrně s využitím moderních technologií. Využívají techniku gravitačního zpracování. Dbají na vysokou kvalitu vín s potenciálem dlouhodobého skladování. Prostory pro zpracování vín jsou velice moderní, ale pro zrání vín jsou vyhrazeny prostory v klasických hloubených sklepech.

Množství ročně vyrobeného vína činí asi 1000 hl. Nabídku tvoří čtyři řady vín. Standard line, jsou lehká jakostní vína pro běžnou spotřebu. Flower line, jsou svěží aromatická vína. Traditional line je řada, v níž jsou zastoupena vína s jedinečným charakterem místa. Premium line, obsahuje vína odkazující na počátky vinařství a tradiční postupy (Mikrosvín Mikulov).

G. Sonberk

Vinařství Sonberk leží v katastru obce Popice. Již v 13. století byla tato oblast osázena révou a vyráběla se zde vynikající vína. Na tuto tradici navázalo vinařství v roce 2003. Sonberk je členem VOC MIKULOV, ale také Aliance vinařů V8.

Obrázek 37: Logo vinařství Sonberk

Zdroj 40: Sonberk

Předsedou představenstva je JUDr. Tibor Nyitray. V nabídce jsou různé řady vín, ale vinařství se orientuje také na degustace,

svatby, koncerty a vernisáže a další společenské akce. Vinařství je jedinečné i z hlediska architektonického, a to svou stavbou, podle návrhu architekta Josefa Pleskota (Sonberk).

Vinice

Sonberk hospodaří na 40 ha vinic na vrchu Slunečná. Pěstuje zejména Ryzlink rýnský, Pálavu a Tramín v integrovaném režimu. Vinice jsou ošetřovány výhradně ručně. Kvalitu vína výrazně ovlivňuje celoroční péče ve vinici, ale také redukce množství hroznů na keři. Ve vinicích je využíván koncept biodiverzity. Rostliny, které podporují přirozenou rovnováhu, jsou vysévány mezi řádky vinic a zároveň je obhospodařován biosad s včelími úly (Sonberk).

Víno

Vinařství z vlastních hroznů vyrábí asi 1200 hl vína. Vína jsou vysoké kvality, pouze přívlastková. Jejich charakter odpovídá lokalitě, jsou ovocná, šťavnatá a minerální. Vína jsou rozdělována do řad Velký Sonberk, Stříbrný Sonberk a Archiv (Sonberk).

H. Nové Vinařství

Nové Vinařství bylo založeno v roce 2005 v Mikulovské vinařské podoblasti, v blízkosti Pálavských vrchů. Zaměřuje se na klientelu s vysokými nároky na víno, ale také design. Specialitou vinařství jsou moderní skleněné uzávěry.

NOVÉ VINAŘSTVÍ

Obrázek 38: Logo Nové Vinařství

Zdroj 41: Nové Vinařství

Ve svém vinařství nabízí vína k prodeji, ale také organizují degustace, pikniky a grilování ve vinicích. Za společnost jedná Ing. Gabriel Večeřa. Vína jsou rozdělena do několika řad. Vinařství je členem nejen VOC MIKULOV, ale také Aliance vinařů V8 (Nové Vinařství).

Vinice

Vinařství hospodaří na cca 100 ha plochy vinic. Práci ve vinicích je zajišťována vysoká kvalita hroznů a vín. Již při péči o keř je rozdělována úroda na základní, přívlastkové a selektivní. Charakter vína získávají díky terroir vinic. Ty se nachází v obcích Drnholec a Nový (Nové Vinařství).

Víno

Roční produkce se pohybuje okolo 2000 hl. Základní úroda se používá na výrobu vína z řady Village. Tato vína jsou lehká a šťavnatá. Úroda přívlastková se používá při výrobě vín řad Cépage a Cuvée. Vína mají chuť typické a vyrovnané. Nejvyšší selektivní řadou je Petangue (Nové Vinařství).

I. Reisten

Vinařství bylo založeno v roce 1999. Jeho vinice leží v katastrech obcí Pavlov, Mikulov a Sedlec. Všechna vína pochází z vlastních hroznů.

Ředitelem vinařství Reisten je Ing. Jaroslav Střítecký.

Vinařství hospodaří na svých vinicích šetrně a je členem

skupiny EKOVÍN. V prostorách vinařství probíhá prodej vín, řízené degustace, ale nabízí také prezentace vín přímo u zákazníků (Reisten).

Vinice

Vinice se rozkládají na ploše 31 ha. Keře vinné révy jsou obhospodařovány s mimořádnou péčí. Je využívána ručních prací, ale také moderní technologie. Snižováním množství hroznů na keři, je zvyšována kvalita vína (Reisten).

Víno

Produkce vína je cca 940 hl. Vinařství Reisten také uvádí na trh několik řad vín. Řada Classic je charakteristická lehkostí přívlastkových vín. Jsou to suchá vína vhodná pro každodenní konzumaci. Další řadou je Kabinett. Vína této řady jsou taktéž přívlastková a suchá, ale mají mírně vyšší zbytkový cukr a lahve mají šroubovací uzávěr. Řada Maidenburg jsou vína přívlastková, mají vyšší zbytkový cukr a výraznou kyselinu. Poslední řadou je Materle, která odráží terroir tratí, vína jsou kořenitá a plná (Reisten).

J. Kolby

Vinařství Kolby sídlí v Pouzdřanech. Bylo založeno v roce 1997. Vinařství získalo své jméno podle stejnojmenné viniční tratě, která leží hned vedle přírodní rezervace Pouzdřanská step.

Tato lokalita vytváří jedinečné terroir. Filozofií vinařství je

výroba vysoce kvalitních vín vyrobených pouze z vlastních hroznů.

Za společnost jedná Ing. Martin Nesvadba. Vinařství je součástí VOC MIKULOV, ale také Aliance vinařů V8 (Kolby).

Vinice

Kolby hospodaří na asi 37 ha vinic obhospodařovaných v integrovaném režimu. Při práci ve vinicích jsou dodržovány tradiční postupy pěstování pro danou oblast s vysokým podílem ručních prací (Kolby).

Víno

Obrázek 39: Logo vinařství Reisten

Zdroj 42: Reisten

Obrázek 40: Logo vinařství Kolby

Zdroj 43: Kolby

Roční výroba vína činí asi 750 hl. Vína vinařství Kolby zrají ve sklepích ze 17. století po dobu minimálně 2 let. Tak dosahují zralosti a chuti s mineralitou, kyselinkou a příjemným zbytkovým cukrem. Výrazným prvkem je ve víně zachycení terroir (Kolby).

K. Vinné sklepy Valtice

Vinné sklepy Valtice je nejstarší vinařství v České republice. Jde o rodinnou firmu s dlouhou tradicí. Ve vedení firmy je Antonín Šťastný a jeho dva synové David a Marek.

V Zámeckém sklepě A.D. 1430 pod valtickým zámekem je otevřena prohlídková a degustační expozice CHÂTEAU VALTICE. Dalším místem, kde je možné koupit vína vinařství je podniková prodejna a Vinařská pohotovost v místě vinařství. Vinařská pohotovost je otevřena 24 hodin denně po celý rok. Vinařství pořádá akce jako Slavnosti vína, RETRO VINOBRANÍ a Zámecké košty. Mezi úspěchy vinařství patří titul Vinařství roku 2014. Vinařství je členem VOC Mikulov a zároveň VOC Valtice (CHÂTEAU VALTICE - Vinné sklepy Valtice).

Vinice

Vinařství CHÂTEAU VALTICE je největším pěstitelem révy v ČR. Hospodaří na více než 1000 ha vinic na valtickou a v okolí Pálavy. Důraz je kladen na ochranu přírody a vinice jsou obhospodařovány v ekologickém režimu. Ročně vinařství zpracuje okolo 4500 tun hroznů (CHÂTEAU VALTICE - Vinné sklepy Valtice).

Víno

Hrozny jsou zpracovávány pomocí nejmodernějších postupů a technologií. CHÂTEAU VALTICE má v nabídce široký sortiment vín. Od mladých vín až po sekty, celkově více než 250 druhů a 30 odrůd. Převažují bílá vína. Ročně je vyrobeno asi 30 000 hl vína (CHÂTEAU VALTICE - Vinné sklepy Valtice).

L. Bohemia Sekt

Bohemia Sekt je jedním z nejvýznamnějších producentů sektů a vín v České republice. Dosahuje až 70% podíl na trhu s šumivými víny. Ve skupině Bohemia Sekt jsou vinařství Víno Mikulov, Habánské sklepy, Chateau Bzenec a Vinařství Pavlov.

Vinařství Víno Mikulov hospodaří na vinicích v okolí Pálavských vrchů. Tyto vinice jsou zařazeny do seznamu vinic pro produkci vína VOC (Víno Mikulov).

Obrázek 41: Logo Vinné sklepy Valtice

Zdroj 44: CHÂTEAU VALTICE - Vinné sklepy Valtice

Obrázek 42: Logo Víno Mikulov

Zdroj 45: Víno Mikulov

Vinice

Vinice jsou obhospodařovány v integrovaném režimu. Jejich velikost a další informace bohužel nejsou dostupné (Vino Mikulov).

Víno

Vino Mikulov dbá na citlivé zpracování hroznů. Využívá znalosti a zkušenosti předků spolu s moderními technologiemi.

V řadě vín Vino Mikulov Sommelier Club jsou uváděna na trh nejlepší vína určená pro nejnáročnější zákazníky. Mezi nimi jsou i vína VOC (Vino Mikulov).

5.3.3 Charakter zapojených firem

Tabulka 4: Komparace vinařských podniků v rámci VOC MIKULOV

Znaky zapojených vinařství v VOC	Rok založení	Právní forma	Počet zaměstnanců	Prodej	Sortiment	Počet odrůd zařazených do VOC	Plocha vinic (ha)	Produkce vína (hl)
Víno Marcinčák	2000	a.s.	nd	PP, E-shop	Přívł., Bio, VOC	2	105	2 500
Vinařství Holánek	1995	OSVČ	nd	PP, E-shop	Zem., Přívł., Bio, VOC	1	25	500
Vinařství Pod Martinkou	1998	nd	nd	nd	nd	nd	5	10
Vinařství Kovacs s.r.o.	1997	s.r.o.	nd	PP, E-shop	Zem., Přívł., Sekt, VOC	1	35	1 500
Ing. Miroslav Volařík	2007	OSVČ	10	PP, E-shop	Zem., Přívł., Sekt, VOC	0	80	700
Vinařství Mikrovín Mikulov a.s.	2004	a.s.	nd	PP, E-shop	Zem., Přívł., Sekt, VOC	0	220	1 000
Sonberk a.s.	2003	a.s.	7	PP, E-shop	Přívł., VOC, Vínovice	2	40	1 200
Nové vinařství a.s.	2005	a.s.	8	PP, E-shop	Zem., Jakost., Přívł., Sekt, VOC	0	100	2 000
Reisten s.r.o.	1999	s.r.o.	12	PP, E-shop	Jakost., Přívł., VOC	3	31	940
Kolby a.s.	1997	a.s.	nd	PP, E-shop	Zem., Jakost., Přívł., Sekt, VOC	0	37	750
Bohemia Sekt a.s.	2005	a.s.	nd	PP, E-shop	Zem., Jakost., Přívł., Sekt, VOC	1	nd	nd
Vinné sklepy Valtice a.s.	1992	a.s.	nd	PP, E-shop	Zem., Jakost., Přívł., Sekt, VOC	4	1000	30 000

Zdroj 46: VOC MIKULOV

Pozn.: PP – přímý prodej, Zem. – moravská zemská vína, Jakost. – jakostní vína, Přívł. – přívlastková vína, nd – informace nejsou k dispozici

Charakteristika jednotlivých vinařství, které jsou zapojeny ve spolku VOC MIKULOV, je popsána v předchozí kapitole 5.3.2. V tabulce č. 4 jsou definovány znaky vinařských podniků a určeny jejich hodnoty pro snazší komparaci a určení typu firem, které se do apelačního systému zapojily.

Spolek VOC MIKULOV má aktuálně 12 členů. Zakládajícími členy bylo vinařství Víno Marcinčák, Vinařství Holánek a Vinařství Pod Martinkou. Tato vinařství mají již dlouhou tradici v Mikulovské podoblasti a snahu o rozvoj vinohradnictví a vinařství. Nejstarším vinařstvím ve spolku jsou Vinné sklepy Valtice. Tradice jejich sklepů a vinic sahá až do 12. století a na to navazuje založení vinařství v roce 1992. Rozdíl mezi nejmladším členem, Vinařství Volařík, a nejstarším vinařstvím je 15 let. Většina (7) vinařství má právní formu akciová společnost. Další užívané formy jsou s.r.o. a 2 členové podnikají jako fyzické osoby. Informace o počtu zaměstnanců se podařilo získat pouze u třech členů spolku. Počty se pohybují od 7 do 12 stálých zaměstnanců. Vinařství a vinohradnictví má sezónní charakter a využívá brigádních zaměstnanců.

Jednotlivá vinařství mají odlišný sortiment. Většina z nich nabízí kvalitativně širokou nabídku vín. Od moravského zemského vína až po nejkvalitnější přívlastková vína. Nabízí také sekty a jiný doplňkový sortiment. V nabídce mají také certifikovaná vína VOC. Počet zařazených vín se liší, některá vinařství aktuálně nemají v nabídce žádné víno VOC. Vína jsou prodávána v prodejnách vinařství a také všechny nabízejí internetový prodej ve vlastním e-shopu.

Plocha vinic jednotlivých vinařství se výrazně liší. Jejich rozpětí je od 5 až do 1000 ha ploch vinic. Tato skutečnost ovlivňuje také výši produkce vína.

Z výše uváděných zjištění vyplývá, že není možné jednoznačně definovat typ vinařství, který vstupuje do spolku VOC. Jejich zájem o užívání certifikace VOC není závislý na analyzovaných faktorech. Vinařství zvyšují kvalitu péče o vinice, výroby vín, kvalitu vín a komunikaci se zákazníkem. Cílem VOC je vzájemná kooperace, dlouhodobý rozvoj, inovace a růst kvality. Jedná se o komplex činností a služeb, které přispívají k celkovému zvyšování úrovně tohoto oboru činnosti.

5.3.4 Cenová prémie u vín VOC

V této podkapitole je pomocí komparace cen vín s certifikací VOC a bez certifikace znázorněna cenová prémie vinařství zapojených do systému VOC.

Dle dostupných dat a současné nabídky vín členských vinařství VOC MIKULOV, byla provedena analýza cen vín. Nabídka vín VOC je omezená, jednotlivá vinařství aktuálně nemají

v nabídce žádnou zatříděnou odrůdu. Z tohoto důvodu bylo možno použít pro komparaci cen pouze vína odrůdy Rulandské bílé z nabídky 4 vinařství.

V následující tabulce jsou porovnány ceny vín VOC s cenami vín bez certifikace. Kvalita vín se může lišit, a to lokalitou pěstování, obsahem cukru vinného moštu, zbytkovým cukrem, množstvím alkoholu a dalšími faktory ovlivňujícími kvalitu vína. Všechny vybrané vzorky splňují kategorii přívlastkových vín. Ročník porovnávaných vín se liší, vína pochází z ročníků 2013, 2014 a 2015.

Tabulka 5: Srovnání cen vybraných vinařství

Cena v Kč s DPH	Vinařství Reisten	Vinařství Kovacs	Vinařství Holánek	Víno Marcínčák
Neznačené víno	190	199	150	240
Víno VOC	230	245	220	240

Zdroj 47: Vinařství Reisten, Vinařství Kovacs, Vinařství Holánek, Víno Marcínčák

Tabulka 6: Analýza cen

Cena v Kč s DPH	Neznačené víno	Víno VOC	Rozdíl
Minimální cena	150	220	70
Medián	194,5	235	40,5
Maximální cena	240	245	5
Průměrná cena	194,8	233,8	39

Zdroj 48: Vinařství Reisten, Vinařství Kovacs, Vinařství Holánek, Víno Marcínčák

Z tabulky č. 6 lze definovat rozdíly značených a neznačených v případě vybraného vzorku vína. Minimální cena vína VOC je 220,- Kč, což je o 70,- Kč více než u vín nezatříděných. Maximální cena se neliší, tak výrazně, vína VOC mají stanovenou cenu o 5,- Kč vyšší. Medián cen je u neznačených vín 194,5,- Kč, u vín VOC je to 235,- Kč.

Z analýzy plynou závěry, že vína VOC mají cenovou prémii. Týká se zejména vín středního cenového segmentu. Vzorek pro komparaci však není reprezentativní a toto tvrzení nemusí platit všeobecně. Dle ceníků vín je zřejmé, že každé vinařství má svou cenovou politiku. Cena se také může lišit z důvodu odlišné kvality vína, kterou nelze zachytit v komparaci.

5.3.5 Charakterizace uplatňované struktury ovládnutí/řízení VOC Mikulov

Sdružení VOC nese znaky hybridní formy organizace. Obecně tyto formy, jejich vznik a fungování nesou následující charakteristiky z hlediska uplatňovaných forem koordinace transakcí. Konkrétní podoba aplikace této formy organizace byla charakterizována z hlediska sdílení zdrojů a rozhodování, budování konkurenční výhody, vzájemné konkurence mezi zapojenými aktéry, otevřenosti či uzavřenosti uskupení, zabezpečení, spolupráce a řízení rizik a potencionálního problému černého pasažerství. Tato analytická část navazuje na kapitolu

5.3.2. Nejsou zde tedy znovu a podrobně uváděny detailní charakteristiky, ale jedná se již o shrnutí těchto poznatků ve vztahu k uplatňované struktuře ovládnutí/řízení VOC Mikulov.

- **Sdílení zdrojů a rozhodování pro budování konkurenční výhody**

Firmy v rámci hybridní organizace rozhodují o investicích společně za účelem zisku. Jejich spolupráce vzniká v situaci, kdy není možné kooperace dosáhnout trhem (Zdráhal, Bečvářová, 2013). Hybridní formy regionálních sdružení producentů vína jsou tvořeny za účelem posilování dynamiky vyjednávání v odvětví vinařství. Kvalita sítě vinařského klastru je dána konkurenceschopností reagovat na změny (Lintner, 2014).

Práva členů spolku VOC MIKULOV jsou rovnocenná. Členové mají právo volit a být voleni do orgánů spolku a účastnit se jednání a aktivit. Hlasování je právem i povinností všech členů. Dále mohou předkládat návrhy, připomínky a stížnosti. Také mají právo využívat majetek a informační materiály spolku. Další povinností je platba členského a ročního poplatku. O nakládání s majetkem spolku rozhodují členové. Podmínkou členství je dbát dobrého jména spolku, ochrana jeho majetku, plnění stanov, rozvíjení spolku a podílení se na jeho chodu a dodržování zákona.

- **Konkurenční výhoda**

Sdružené firmy se snaží nalézt konkurenční výhodu, a to vede k tvorbě společných investic např. technického vybavení, lidských zdrojů a obchodní značky. Vzniká tím společná závislost, i když je spojení vázáno jen na specifické transakce (Zdráhal, Bečvářová, 2013).

Znak, který jednotlivé vinařské klastry sdílí, v případě spolků VOC, je odvozený od specifického faktoru, terroir vinic. (Lintner, Bečvářová, 2014). Terroir je tvořen mnoha faktory, které ve spojení dodávají vínu jedinečnost v celosvětovém měřítku. Okolo terroir je vytvořena celá filozofie Vín originální certifikace.

Cílem spojení vinařství, které sdílí společný terroir, je využití příležitostí trhu, výzkumu a vývoje v odvětví, nových technologií a rozvoj a propagace. Spoluprací jsou schopny členská vinařství získat na významu a nabytý potenciál využívat k dosažení daných cílů.

- **Konkurence**

Firmy zapojené do hybridní organizace spolupracují, ale zároveň spolu soupeří. Spolupracují pouze v některých aktivitách, zatímco v jiných si konkurují.

Obvykle hybridní uskupení soupeří také s jinými způsoby organizace a jinými podobami uspořádání. Při spolupráci ne velmi specifické, zapojené firmy mohou chtít měnit uspořádání (Zdráhal, Bečvářová, 2013).

Všeobecně lze říct, že vinohradnictví a vinařství jsou specifická odvětví s velkým počtem malých subjektů, mezi kterými je velká konkurence. Možnost uplatnění vlivu na trhu je omezená. Dle rozhovoru s členy VOC MIKULOV, vinařství v tomto spolku nepociťují konkurenci. Spolupracující vinařství dosáhly v průběhu jejich fungování vysoké úrovně a kvality a vybudovali silnou síť klientů. Jejich spolupráce je výsledkem složitých procesů a jasně daných pravidel. Tvoří integraci založenou na stabilních výsledcích, velmi dobrých znalostech, osobním kontaktu a důvěře. Podmínky ovšem dovolují např. při nesouhlasu s fungováním integrace spolek opustit, utvořit nový, nebo se zapojovat do ostatních spolků.

- **Partnerství**

Hybridní forma je založena na vhodném výběru partnera. Selektivní výběr je závislý na možnostech partnera, na problémech, které mají být řešeny a schopnostech komunikace mezi partnery (Zdráhal, Bečvářová, 2013).

Výběr členů spolku VOC MIKULOV je založen na definovaných pravidlech, která určují chování členů. Pravidla jsou zapsaná ve stanovách, jednacím řádu a podmínkách a pravidlech. V těchto dokumentech jsou stanoveny podmínky pro výrobu vína originální certifikace a produkci hroznů, které si stanovil spolek. Pravidla jsou definována takovým způsobem, aby zaručovala, že do spolku se dostanou pouze ta nejlepší vinařství s vysokými nároky na kvalitu a zodpovědné hospodaření. Partnerství zapojených firem je vázáno na osobní vztahy a důvěře.

- **Zabezpečení spolupráce**

Problémem hybridních organizací je způsob dosažení koordinace, tak aby nedošlo ke ztrátě výhody decentralizovaného rozhodování. Částečně je problém řešen formálním kontraktem, který definuje a utváří rámec transakce. Smluvní kontrakty jsou ale nekompletní (Zdráhal, Bečvářová, 2013).

Spolupráce vinařství je zakotvena ve stanovách závazných pro členství ve spolku. Tyto definují práva a povinnosti firem a rozdělují pozice ve spolku. Porušování povinností ze strany jednotlivých členů je sankcionováno kárným opatřením, ve formě napomenutí, důtky s výstrahou nebo vyloučení. Základem sdružení vinařů jsou ale především osobní vztahy, důvěra a spolupráce. Toto mimo jiné vyplývá ze specifického charakteru vinařství a vázanosti k regionu.

- **Riziko**

V těchto hybridních formách organizací je přítomna asymetrie mezi členy a riziko nezískání strategických informací. Tato situace vede k problémům a oslabování vztahů. Spolupráce a

dlouhodobé udržování dobrých vztahů je nutné pro pokračování partnerství i za cenu ztráty části autonomie (Zdráhal, Bečvářová, 2013).

Forma VOC je postavena na společné kooperaci pečlivě vybraných členů. Počet zapojených vinařství je v případě VOC MIKULOV 12. Zástupci jednotlivých vinařství se schází na pravidelných schůzích. Právním a povinností všech členů je účastnit se schůzí, volit, podávat návrhy a připomínkovat je. Účelem sdružení je prioritně společný zájem podpory propagace pěstování hroznů a výroby vína v regionu, propagace jednotlivých členů a celé organizace a souvisejících aktivit a činností zapojených vinařství.

Spojení vinařství v rámci spolku VOC je mimo jiné společným zájmem o zlepšení orientace zákazníka v kategoriích a kvalitě vína. Podle vinařství Sonberk, je tento způsob značení jakousi službou pro zákazníka, nadstavbou. Tímto způsobem se spolek snaží rozvíjet kulturu vinohradnictví a vinařství a zároveň zvyšovat povědomí veřejnosti v této oblasti. Prozatím se v této klasifikace zákazník neorientuje a vína VOC nevyhledává. Proces zavádění systému v ČR je na svých počátcích. Rozšíření povědomí o apelačním způsobu značení vín mezi širokou veřejnost, nejen milovníky vína a nastavení správného fungování systému se jeví jako dlouhodobější proces.

Pro vinařství Sonberk produkce vín VOC není zátěž ani na straně spolupráce v rámci spolku ani při produkci vín VOC. Všechny podmínky týkající se vinic a vín vinařství Sonberk splňovalo již před vstupem do spolku. Jejich klientela vína VOC nepovažuje za rozšíření nabídky a nejsou jejich cílem. Prozatím jde jen o doplňkovou službu zákazníkům. Z těchto důvodů nepociťují rizika spojená s fungováním hybridních organizací.

- **Černé pasažérství**

Dalším problémem je nalezení mechanismu pro definici společného rozhodování, kontrolu a řešení konfliktů a černého pasažérství. Řešení situace vzájemné závislosti investic, pokračování kooperace a snížení nejistoty (Zdráhal, Bečvářová, 2013).

Vzhledem k jasně nastaveným pravidlům týkajícím se kontroly, která probíhá samotnými členy spolku a nastaveným sankcím za porušení těchto pravidel, nejsou spatřována rizika. Certifikace VOC má promyšlený systém kontroly kvality, který je členy respektován a v případě, že dojde k porušení, jsou nastoleny sankce.

Ing. Drápal z vinařství Sonberk, nevidí rizika. Každý vinař prochází kontrolou, laboratorním rozbořem, vína jsou zařídována. Důvěrník spolku odebírá vzorky lahvovaných vín. Není možné, aby došlo k tzv. černému pasažérství. Kontrola je základem, ovšem v případě, že dojde k porušení pravidel, je stanoven postup kárných opatření.

6 ZÁVĚR

Cílem diplomové práce bylo charakterizovat značení Vín originální certifikace, rozvoj horizontálních struktur ovládnání v kontextu českého vinařství a na těchto základech vyhodnotit jeho předpoklady, přínosy a rizika.

Z dílčích poznatků práce plynou následující závěry.

Zemědělství prošlo v posledních desetiletích výraznými změnami. Pokrok se týkal industrializace výroby, technického vývoje, inovací, využívání marketingových a informačních kanálů, využívání nových distribučních kanálů a hybridních forem potravinářských sítí. Právě tyto strategické aliance mohou znamenat posílení vyjednávací pozice, nižší náklady, snazší přístup k informacím, specializaci podniků, tržní příležitosti a efektivní využívání lidských zdrojů. Hybridní sítě jsou tvořeny na základě smluvních vztahů, ale zároveň důvěře a spolupráci. Specifická forma integrace v regionálním měřítku je klastr. Jedná se o regionální sdružení společností v jednom sektoru. Vztahy mezi jednotlivými firmami mají možnost využít spolupráce pro zvýšení konkurenceschopnosti.

Pro vinařské klastry je typický specifický faktor, kterým je tzv. terroir. Z historie a zkušeností zemí s dlouhodobou vinohradnicko-vinařskou tradicí lze konstatovat, že využívání hybridní formy klastu v tomto sektoru je výhodnou strategií.

Na rozvoj těchto integračních procesů má vliv vývoj vinohradnictví a vinařství v České republice. Pro některé regiony v České republice je významná role vinohradnictví a vinařství, která se stále rozvíjí. Zejména po vstupu do EU prošlo odvětví změnami legislativy, rozdělení enologických zón a systému značení. Směry vývoje těchto odvětví jsou pozitivní. Dochází k růstu ploch vinic a výnosů, nicméně ČR stále zůstává dovozcem vína a soběstačnost nedosahuje ani 20 %. Trendy jsou ale zaměřené na produkci vysoce kvalitních vín, diverzifikaci produkce a moderní přístup a komunikaci se zákazníkem.

Zavedením nové legislativy bylo umožněno nové značení VOC, které je založené na tvorbě sdružení okolo specifického faktoru vinice „terroir“. Tento pojem získává v České republice na významu. Týká se vinohradnictví a vinařství, ale svůj význam má i v obchodu s vínem. Terroir zahrnuje vlastnosti určitého místa a činností člověka, které přináší jedinečný charakter vína. Vliv na charakter mají historické, geografické, biologické, klimatické a lidské faktory. Jejich vlastnosti definují jedinečnost ve světovém měřítku.

Tento systém značení vín má kořeny v zemích s dlouhou gastronomickou tradicí, jako je Francie (AOC), Španělsko (DO), Itálie (DOC), ale i Chile, nebo Nový Zéland. Apelační systém

pochází z Francie, kde toto označení získávají nejkvalitnější vína spolu s vybranými likéry nebo sýry. Asi třetina produkce vína získá tuto certifikaci.

V České republice byla certifikace VOC zavedena legislativou v roce 2004. Jde o nový způsob kategorizace vín, založený na místě pěstování hroznů a způsobu výroby vín. Garantuje charakter vyráběného vína tradičních odrůd pro dané území. Dle dosavadního klasifikačního způsobu, který funguje na základě cukernatosti vinného moštu, musí vína VOC dosahovat cukernatosti minimálně jako vína jakostní.

Systém VOC je založen na spolicích jednotlivých vinařství v oblasti, která sdílí stejný terroir. Tento spolek žádá o povolení značit vína VOC Ministerstvo zemědělství ČR. Specifikem je, že zařídění vín provádí komise složená z členů samotných vinařů. Ti podle pravidel definovaných spolkem vyhodnotí, zda víno splňuje všechna kritéria. Tímto způsobem je udržován vysoký standard označených vín. Tento systém certifikace by měl splňovat pravidla jednoduchosti komunikace se zákazníkem, vinice by měly být v nejvyšší bonitační třídě, kvalita vína by měla být stabilní a na vysoké úrovni, hrozny pěstovány za přísných podmínek a víno vyráběno přírodním procesem.

Apelační systém zavedený v České republice se od zahraničních liší v mnoha směrech. Rozdíly jsou zejména v systému kontroly a zařídění, v množství vrstev certifikačních značek a celkové popularitě tohoto způsobu. Toto je způsobeno především mnohaletou tradicí románského certifikačního systému v zahraničí. V ČR jde o nový způsob, který svá pravidla a fungování stále utváří a snaží se dostat do povědomí konzumentů vína.

V roce 2017 je v ČR 7 fungujících spolků VOC a další prochází přijímacím řízením. Většina se nachází ve vinařské oblasti Morava a jsou rozloženy ve všech vinařských podoblastech. První z nich bylo založeno v roce 2009. Jednotlivé spolky se liší svým charakterem. Od počtu členů, počtu zaříděných odrůd a zejména specifických podmínek, týkajících se kvality vína a vinic. Znaky spojující jednotlivá sdružení jsou zejména vázanost k místnímu terroir, které má každé sdružení specifické a jemu jsou přizpůsobeny stanovy a podmínky vytvořené spolky. Dále je to důraz na vysokou kvalitu vín, která by měla převyšovat ostatní vína produkovaná v dané oblasti. Rovněž je to přístup k pěstování hroznů v režimu, který zaručuje šetrné zacházení s přírodou. V práci byla analyzována podoba, fungování a také členové zvoleného spolku VOC MIKULOV. Jednotlivá vinařství ve spolku se liší dobou fungování, právní formou, nabízeným sortimentem vín a doplňkových služeb, distribucí vína, plochou vinic a velikostí produkce vína. Podle vytvořené komparační tabulky nebylo možné definovat typ vinařského podniku, který se zapojuje do apelačního systému. Mezi znaky, které se prolínají mezi členy VOC MIKULOV, patří úspěch a široká klientela zajišťující odbyt vína a dalších služeb. Vinařství se soustředí

zejména na vysokou kvalitu produkovaných vín a na péči o vinice a hrozny v souhře s přírodou a podmínkami oblasti. Tyto vysoké standardy vychází z praxe vinařství, nikoliv z nutnosti splnění podmínek stanov spolku.

Členové VOC MIKULOV jsou vázáni podmínkami zákona o VOC a stanovami spolku, jejich vztah je formalizovaný, ale nebudují další smlouvy a úpravy. Spolupracují na základě důvěry, dlouhodobých neformalizovaných vztahů a vázanosti k regionu. Spolupráce je možná také z důvodů, že členové mezi sebou nepocítují výrazný konkurenční vztah.

V tomto kontextu se nabízí otázka, jaká je motivace vinařství produkovat vína značky VOC. Z provedených rozhovorů s konkrétní firmou (vinařství Sonberk), zapojenou do VOC, vyplývá překvapivý poznatek, a to, že účelem není ekonomický prospěch. Jejich zákazníci prozatím vína VOC nevyhledávají a povětšinou nejsou seznámeni s touto klasifikací. Vizi a očekávání vinařství od vstupu do sdružení v České republice, tak mohou mít pravděpodobně řadu různých podob. Na jedné straně kopírování světového trendu apelačního systému, který se stává více populárním, získává na významu a lze očekávat jeho rozvoj i v ČR. Vedle toho, dalším možným motivem může být přiblížení se zahraničním vinařstvím zejména při srovnání na světových vinařských soutěžích. Možností je rovněž pouze využití situace, která se na trhu nabízí.

Konkrétně vinařství Sonberk splňovalo podmínky pro udělení certifikace již před vstupem. Získání značky nevyžadovalo žádné úpravy a pro členství ve spolku není nutné vynakládat větší úsilí či náklady. Pro vinařství Sonberk je certifikace vín VOC prozatím pouze doplňková služba pro zákazníky. Do budoucna očekávají větší možnosti propagace a prezentace tohoto systému značení a také samotná vína VOC. Členství pro ně nenesou žádná rizika. Definovaným účelem sdružení je společný zájem podpory propagace pěstování hroznů a výroby vína v regionu, propagace jednotlivých členů i celé organizace VOC a rozvoj kultury vinohradnictví a vinařství a související zvyšování úrovně odvětví.

Je otázkou, zda tyto poznatky o rozvoji a aktuální podobě konkrétního VOC je možné zobecnit i další VOC v České republice, minimálně je však možné si na jejich základě klást obecnější otázku, zda tyto další organizace opravdu kopírují v české odborné literatuře (kap. 5.1.3.) obecně popisovaný model.

Obecně definované znaky VOC se týkající zejména unikátního složení půdy, jedinečnosti místa, původu hroznů, šetrného hospodaření na vinici a osobitých, kvalitních vín typických odrůd pro daný region. Z hlediska formy systému a integrace podniků se pravidla týkají vytvoření jednoduchého, dobře marketingově srozumitelného systému pro širokou veřejnost, který bude založen na spolupráci zapojených vinařství a propagaci vína a jejich aktivit.

Výsledky výzkumu jednoznačně nepotvrzují výše zmíněný charakter a naplnění účelu spolku VOC. Ne na straně jedinečnosti a kvality vín, ale z hlediska spolupráce, propagace sdružení a srozumitelnosti certifikace. Nabízí se otázka, zda je to z důvodu nízké aktivity členů, krátkou dobou fungování nebo je příčinou povaha modelu Vín originální certifikace aplikovaného na podmínky trhu v ČR. Lze uvažovat o tom, že možná samotní podnikatelé ve vinařství teprve v budoucnu sami naplní obsah konceptu VOC, který bude typicky charakteristický pro Českou republiku. Otázka volby nejvhodnějšího/nejpřínosnějšího obsahu konceptu VOC pro podmínky České republiky a jejich vinařských regionů může být zajímavou otázkou pro další výzkum.

7 POUŽITÁ LITERATURA

Literární zdroje

BEČVÁŘOVÁ, V. *Zemědělská politika*. Brno: Mendelova zemědělská a lesnická univerzita v Brně, 2001. ISBN 80-7157-514-3.

BEČVÁŘOVÁ, V. *Změny podnikatelského prostředí zemědělských podniků formované vývojem v agrobyznysu*. Brno, 2003.

BEČVÁŘOVÁ, V., 2005a: *Podstata a ekonomické souvislosti formování agrobyznysu*. 1. vyd. Brno: Mendelova zemědělská a lesnická univerzita, ISBN 80-7157-911-4.

BEČVÁŘOVÁ, V., 2005b: *Zemědělství v agrobyznysu: základy agrární ekonomiky a politiky*. 1. vyd. Brno: Mendelova zemědělská a lesnická univerzita, ISBN 80-7157-891-6.

BEČVÁŘOVÁ, V. *Agrobyznys mění koncepci i kritéria úspěchu zemědělských podniků*. Brno, 2008.

BEČVÁŘOVÁ, V. *The European Model of Agricultural Policy in the Global Context*. In: BEČVÁŘOVÁ, V. *New Knowledge in a New Era of Globalization, Edited by Piotr Pachura*. 1. vyd. economia. Rijeka, Croatia: InTech Open, 2011. s. 285--310. ISBN 978-953-307-501-3.

CALLEC, Ch. *Encyklopedie vína*. 4. vyd., Dobřejojvice: Rebo Productions, 2005. ISBN 80-7234-480-3.

CAPLE, S. a M. THYNE. *The concept of terroir: The elusive cultural elements as defined by the Central Otago Wine Region*, 2004.

CASA, A., *Wines From Spain: D.O. /D.O.C. Wine Producing Areas In Spain*. USA: Alfredo de la Casa, 2010. ISBN 978-1471627576.

GOSCH, F., 2005: *Vinařský marketing*. Valtice: Národní salon vín, 125 s. ISBN 80-903201-5-5.

- GURSKÁ, S. a VRÁNOVÁ, H. Komparace organizační struktury občanských sdružení v odvětví vinařství ČR a Rakouska. In *MendelNet 2009*. 1. vyd. Brno: MZLU, 2009, s. 154--161. ISBN 978-80-7375-351-1.
- HENDERSON, J. P. a D. REX. *About Wine*. 2. USA: Delmar, 2012. ISBN 978-1439056509.
- HRON, J. a I. TICHÁ. *Strategická aliance*. Praha: Credit, c2000. ISBN 80-213-0573-8.
- JISKRA, P. a J. STÁVEK. *Apelace, terroir - originální víno; Sborník konference Apelace 2012*. Velké Pavlovice: Město Velké Pavlovice, 2012. 65 s.
- JISKRA, P. Zeměpisné označení a značky kvality. *Odborná vinařská konference Apelace*. 2012, 32-35.
- KOUDELA, F. VOC Znojmo první apelační systém v ČR. *Odborná vinařská konference Apelace*. 2012, 10-13.
- KRAUS, V., FOFFOVÁ Z., VURM B., 2008: *Nová encyklopedie českého a moravského vína*. Praha: Praga Mystica, 311 s. ISBN 978-80-86767-09-32.
- KUMŠTA, M. *Vinařské obce Blatnice pod Sv. Antonínkem a Blatnička*. Lednice, 2016. Bakalářská práce.
- LINTNER, T. *Předpoklady konkurenceschopnosti zemědělského podniku v komoditní vertikále víno*. Mendelova univerzita v Brně, 2014. Dizertační práce.
- MARCINČÁK, P. VOC Mikulov. *Odborná vinařská konference Apelace*. 2012, 14-16.
- MARKEL, M. VOC jako návrat k tradiční nomenklatuře a klasifikaci moravských vín. *Odborná vinařská konference Apelace*. 2012, str. 24-26.
- MICHLOVSKÝ, M. VOC Pálava. *Odborná vinařská konference Apelace*. 2012, 18-20.
- NEPRAŠ, R. V.O.C. - Koncept návrhu systémového řešení. *Vinařský obzor*. 2008.
- PAVLOUŠEK, P. Význam „terroir“ v českém a moravském vinohradnictví a vinařství. *Vinařský obzor*. 2004.

- PAVLOUŠEK, P. *Encyklopedie révy vinné*. 2., aktualiz. vyd. Brno: Computer Press, 2008. ISBN 978-80-251-2263-1.
- PORTER, M. E. *Konkurenční výhoda*. Praha: Victoria Publishing, a.s., 1990. 626 s. ISBN 80-85605-12-0.
- PORTER, M.: *The Adam Smith Adress: Location, Clusters, and the „New“ Microeconomics of Competition*. National Association for Business Economics, 1998. 13 p.
- PROKEŠ, M. *Zakládání regionálních sdružení vinařů v České republice*, Brno, 2011. Disertační práce
- PROKEŠ, M., TOMŠÍK, P. *Increasing competitiveness of wine producers in strategic alliances VOC*. Mendel. Brno., 2012, ISBN 978-1845336240.
- SKOPAL, L. *České vinařství po vstupu do EU*. Bakalářská práce. Brno, 2010.
- STÁVEK, J. *Velkopavlovická vinařská podoblast: průvodce*. Praha: Radix, 2008. ISBN 978-80-86031-76-7.
- STÁVEK, J. VOC Modré hory. *Odborná vinařská konference Apelace*. 2012, 4-6.
- ŠIMONOVÁ, L. *Využití terroir pro budování apelačních systémů a výrobu regionálních vín*. Lednice, 2014. Bakalářská práce.
- ŠPERKOVÁ, R. a J. DUDA. *Možnosti distribuce vína drobného vinaře ke konečnému spotřebiteli*. Brno, 2010.
- TOMŠÍK, P., ŽUFAN, P., SEDLO, J., *Analýza atraktivity odvětví vinařství v České republice ve fázi adaptace na jednotný trh Evropské unie*. Brno, 2005
- TOMŠÍK, P., CHLÁDKOVÁ, H., SEDLO, J., GURSKÁ, S. Strategic Development of Varietal Vineyards in the Czech Republic. *Enometrics*. 2012. sv. XIX, s. 18.
- VAŠÍČKOVÁ, A. *Označování vín v evropském kontextu*. Brno, 2010.
- Zákon č. 321/2004 Sb., *o vinohradnictví a vinařství a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o vinohradnictví a vinařství): § 23. VOC.*

ZDRÁHAL, I. a V. BEČVÁŘOVÁ. *Velikostní struktura podniků v zemědělství - faktory, tendence, souvislosti*. Brno: Mendelova univerzita v Brně, 2013. ISBN 978-80-7375-690-1.

Internetové zdroje

ČSÚ. *Oficiální stránky českého statistického úřadu* [online]. [cit. 2017-04-19].

Dostupné z: <http://www.czso.cz/>

Francie. *Global Wines* [online]. [cit. 2016-07-20]. Dostupné z: <http://www.global-wines.cz/zeme-francie>

CHÂTEAU VALTICE - *Vinné sklepy Valtice* [online]. [2017-4-23]. Dostupné z:

<https://www.vsvaltice.cz/>

Jižní svah [online]. [cit. 2017-01-22]. Dostupné z: <http://www.jizni-svah.cz/>

Kolby [online]. [2017-4-23]. Dostupné z: <http://www.kolby.cz/>

Las Denominaciones de Origen del vino en España. *Enoarquía* [online]. [cit. 2017-01-13]. Dostupné z: <http://www.enoarquia.com/las-denominaciones-de-origen-del-vino-en-espana/>

Mikrosvín Mikulov [online]. [2017-4-23]. Dostupné z: <http://www.mikrosvin.cz/>

Moraviavitis. *Vinařské podoblasti oblasti Morava* [online]. 2011 [cit. 2017-04-19].

Dostupné z: <http://www.moraviavitis.cz/>

Nové Vinařství [online]. [2017-4-23]. Dostupné z: <http://www.novevinarstvi.cz/>

O víně [online]. [cit. 2017-01-22]. Dostupné z:

<http://www.ovine.cz/web/structure/10.html>

Reisten [online]. [2017-4-23]. Dostupné z: <http://reisten.net/>

Situační a výhledová zpráva. Praha: Ministerstvo zemědělství České republiky, 2006-2016. Dostupné také z: <http://www.mze.cz/vino>

Sonberk [online]. [2017-4-23]. Dostupné z: <http://www.sonberk.cz/>

Spanish Wine Regions – D.O. Denominación de Origen. *Spanish Wine* [online]. [cit. 2017-01-13]. Dostupné z: <http://www.spanishwine.com/information-wine/spanish-wine-regions-do-denominacion-de-origen/>

Start With The Appellation. *Wine Folly* [online]. [cit. 2017-01-13]. Dostupné z:

<http://winefolly.com/review/looking-for-good-wine-start-with-the-appellation/>

Statistic. *Wine institute* [online]. [cit. 2017-01-13]. Dostupné z: <http://www.wineinstitute.org/resources/statistics>

SZIF. *Zpráva o trhu vína a vinných hroznů* [online]. 2013 [cit. 2017-04-2]. Dostupné z: http://www.szif.cz/irj/portal/anonymous/CmDocument?rid=%2Fapa_anon%2Fcs%2Fzpravy%2Ftis%2Fzpravy_o_trhu%2F08%2F1363357279881.pdf

Velko Vinotéka [online]. [2017-4-23]. Dostupné z: <http://www.velkovinoteka.cz/>

Vinařský věstník [online]. 02/2017 [cit. 2017-04-21]. Dostupné z: <http://www.svcr.cz/vinarsky-vestnik>

Vinařství Holánek [online]. [2017-4-23]. Dostupné z: <http://www.holanek.com/>

Vinařství Kovacs [online]. [2017-4-23]. Dostupné z: <https://www.vinarstvi-kovacs.cz/>

Vinařství Volařík [online]. [2017-4-23]. Dostupné z: <http://www.vinarstvivolarik.cz/>

Víno Marcínčák [online]. [2017-4-23]. Dostupné z: <http://marcincak.cz/>

Víno Mikulov [online]. [2017-4-23]. Dostupné z: <http://www.vinomikulov.cz/>

Vinograf [online]. [cit. 2017-01-22]. Dostupné z: <https://vinograf.cz/>

VOC Blanice [online]. Blatnice pod Svatým Antonínkem: Cech blatnických vinařů, 2017 [cit. 2017-04-20]. Dostupné z: <http://www.vocblatnice.cz/>

VOC Mělník [online]. Mělník: VOC Mělník, 2017 [cit. 2017-04-20]. Dostupné z: <http://www.vocmelnik.cz/>

VOC Mikulov [online]. Mikulov: VOC Mikulov, o.s., 2017 [cit. 2017-04-20]. Dostupné z: <http://www.vocmikulov.cz/>

VOC Modré hory [online]. Němčičky: VOC MODRÉ HORY, z.s., 2017 [cit. 2017-04-20]. Dostupné z: <http://www.vocmodrehory.cz/>

VOC Pálava [online]. Perná: VOC Pálava z.s., 2016 [cit. 2017-04-20]. Dostupné z: <http://www.voc-palava.cz/>

VOC Valtice [online]. Valtice: VOC Valtice, 2017 [cit. 2017-04-20]. Dostupné z: <http://www.vocvaltice.com/cz/vina/>

VOC Znojmo [online]. Znojmo: VOC Znojmo, z.s., 2017 [cit. 2017-04-20]. Dostupné z: <http://www.vocznojmo.cz/>

Wine Annual. *Wine Annual Report and Statistics 2015* [online]. 2015 [cit. 2017-01-13]. Dostupné z:

https://gain.fas.usda.gov/Recent%20GAIN%20Publications/Wine%20Annual_Rome_EU-28_3-16-2015.pdf

Wine in figures. *Foods wines from Spain* [online]. [cit. 2017-01-13]. Dostupné z: <http://www.foodswinesfromspain.com/spanishfoodwine/global/wine/EST2015500670.html?texto=Wine%20Making%20and%20Ageing>

Wine of Czech Republic [on-line]. [2017-4-23]. Dostupné z: <http://www.wineofczechrepublic.cz>

Wine quality ladder. *Wines from Spain* [online]. [cit. 2017-01-13]. Dostupné z: <http://winesfromspainusa.com/>

Wine statistic. *Wine statistics and data* [online]. [cit. 2017-01-13]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/agriculture/wine/statistics_en

8 SEZNAM OBRÁZKŮ A TABULEK

Seznam obrázků

- Obrázek 1: Poptávkově orientovaný komoditní řetězec
- Obrázek 2: Diamant konkurenčních výhod
- Obrázek 3: Zóny fungování vinařského klastru
- Obrázek 4: Schéma vinařského klastru v Burgundsku
- Obrázek 5: Mapa vinařských podoblastí – oblast Morava
- Obrázek 6: Forma vlastnictví vinic a jejich velikost
- Obrázek 7: Produkce vína v ČR v tis. hl. ve vinařském roku od roku 2001/2002
- Obrázek 8: Komoditní vertikála vína
- Obrázek 9: Produkce vína v ČR v tis. hl. od roku 2005
- Obrázek 10: Dovoz vína do ČR v hl. od roku 2005
- Obrázek 11: Dovoz nebaleného a baleného vína do ČR od roku 2007 do roku 2016
- Obrázek 12: Vývoz vína z ČR v tis.hl. od roku 2004
- Obrázek 13: Vývoj CPV v Kč/lit. u vybraných kategorií vína za roky 2006-2013
- Obrázek 14: Průměrné spotřebitelské ceny jakostního bílého vína v Kč/l od roku 2006
- Obrázek 15: Diagram jednotlivých složek "terroir"
- Obrázek 16: srovnání současného způsobu zařazení vín se systémem VOC
- Obrázek 17: Ochranná známka VOC Znojmo
- Obrázek 18: Mapa vinařských podoblastí, podoblast znojemská
- Obrázek 19: Znak VOC Pálava
- Obrázek 20: Mapa vinařských podoblastí, oblast VOC PÁLAVA
- Obrázek 22: Mapa vinařských podoblastí, mikulovská podoblast
- Obrázek 21: Značka VOC Mikulov
- Obrázek 23: Ochranná známka VOC Modré hory
- Obrázek 24: Mapa vinařských podoblastí, oblast Velkopavlovická
- Obrázek 25: Znak VOC Blatnice
- Obrázek 26: Mapa vinařských podoblastí, slovácká podoblast
- Obrázek 27: Znak VOC Valtice
- Obrázek 28: Mapa vinařských podoblastí, mikulovská podoblast
- Obrázek 29: Znak VOC Mělník
- Obrázek 30: Mapa VOC
- Obrázek 31: Logo Víno Marcinčák

Obrázek 32: Logo Vinařství Holánek
Obrázek 33: Logo Vinařství pod Martinkou
Obrázek 34: Logo Vinařství Kovacs
Obrázek 35: Logo Vinařství Volařík
Obrázek 36: Logo MIKROSVÍN MIKULOV
Obrázek 37: Logo vinařství Sonberk
Obrázek 38: Logo Nové Vinařství
Obrázek 39: Logo vinařství Reisten
Obrázek 40: Logo vinařství Kolby
Obrázek 41: Logo Vinné sklepy Valtice
Obrázek 42: Logo Víno Mikulov
Obrázek 43: Certifikace vín DOC
Obrázek 44: Značení kvality vín
Obrázek 45: Mapa vinařských oblastí Španělska

Seznam tabulek

Tabulka 1: Vývoj ploch a sklizní vinných hroznů v letech 2005 – 2015 v ČR
Tabulka 2: Země s největším objemem dovozu do ČR
Tabulka 3: Komparace znaků sdružení VOC
Tabulka 4: Komparace vinařských podniků v rámci VOC MIKULOV
Tabulka 5: Srovnání cen vybraných vinařství
Tabulka 6: Analýza cen
Tabulka 7: Světová produkce vína
Tabulka 8: Vývoz španělských vín

9 SEZNAM ZKRATEK

VOC	Vína originální certifikace
SZPI	Státní zemědělská potravinářská inspekce
ÚKZUZ	Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský
ČSÚ	Český statistický úřad
MZe	Ministerstvo zemědělství České republiky